



Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina



ВИСОКИ СУДСКИ И ТУЖИЛАЧКИ САВЈЕТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2014. ГОДИНУ



Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina



ВИСОКИ СУДСКИ И ТУЖИЛАЧКИ САВЈЕТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА 2014. ГОДИНУ

Високи судски и тужилачки савјет припрема годишњи извјештај само на једном од службених језика БиХ, наизмјенично, слједећим редослиједом – на босанском, српском и хрватском језику.

САДРЖАЈ

САДРЖАЈ	1
УВОДНА РИЈЕЧ ПРЕДСЈЕДНИКА	3
О ВСТС-у	5
Организациона структура ВСТС-а	9
БУЏЕТ ВСТС-а	10
Финансирање активности ВСТС-а	10
Ревизије.....	11
Финансирање пројектних активности усмјерених на реформу правосудног система из донаторских средстава	11
Ревизије.....	15
Улагања у правосуђе у БиХ.....	15
Поглавље 1: ИМЕНОВАЊА	16
1.1 Увођење квалификационог и писменог тестирања	16
1.2 Увођење структурисаног разговора	18
1.3 Структура судијских и тужилачких позиција у правосудним институцијама БиХ.....	20
1.4 Структура руководних позиција у правосудним институцијама БиХ	21
Поглавље 2: КАНЦЕЛАРИЈА ДИСЦИПЛИНСКОГ ТУЖИОЦА	22
2.1 Притужбе	22
2.2 Дисциплински поступци.....	26
2.3 Поступање КДТ-а по службеној дужности	28
2.4 Одбачене притужбе	29
2.5 БиХ – упоредни приказ броја покренутих дисциплинских поступака и изречених дисциплинских мјера против судија и тужилаца у земљама чланицама СЕПЕЈ-а	29
2.6 Остале активности КДТ-а.....	34
Поглавље 3: УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА СУДОВА	35
3.1 Смањење броја неријешених предмета	35
3.2 Трајање поступка	38
3.3 Законодавне измјене усмјерене ка повећању ефикасности рада судова	39
3.4 Посебне мјере у циљним судовима	40
3.5 Унапређење алтернативних начина рјешавања судских поступака	41
3.6 Реконструкција и модернизација зграда правосудних институција	42
3.7 Санација штета у правосудним институцијама на подручјима погођеним поплавама	44
3.8 Комуникација и промоција – информисање јавности о активностима и резултатима правосуђа.....	45
Поглавље 4: УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА ТУЖИЛАШТАВА	47
4.1 Оријентациона мјерила за рад тужилаца	47
4.2 Критеријуми за оцјењивање рада тужилаца	47
4.3 Анализа стања и мјере за рјешавање старих предмета у тужилаштвима	48
4.4 Резултати рада тужилаштва у 2014. години	49
4.5 Активности усмјерене на измјене законског оквира	50
4.6 Унапређење заједничког рада тужилаца и полиције	51
4.7 Едукација	52
Поглавље 5: АКТИВНОСТИ ВСТС-а УСМЈЕРЕНЕ КА ЕФИКАСНИЈЕМ РЈЕШАВАЊУ ПРЕДМЕТА ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА И КОРУПЦИЈЕ	54
5.1 Савјетодавне активности	54
5.2 Стање броја предмета организованог криминала и корупције у тужилаштвима у БиХ.....	54
5.3 Израда јединствене листе коруптивних кривичних дјела	56

5.4	Едукација из области корупције	56
5.5	Пројектне активности усмјерене на борбу против корупције	56
Поглавље 6: ЈАЧАЊЕ КАПАЦИТЕТА ПРАВОСУДНИХ ИНСТИТУЦИЈА ЗА ПРОЦЕСУИРАЊЕ ПРЕДМЕТА РАТНИХ ЗЛОЧИНА		
57		
6.1	Пружање подршке Надзорном тијелу за праћење спровођења Државне стратегије за рад на предметима ратних злочина	57
6.2	Успостава адекватног система за ефикасно процесуирање предмета ратних злочина – Мјера 2 пројекта IPA 2012/2013	58
6.3	Активности у вези са преносом предмета ратних злочина.....	59
Поглавље 7: УЈЕДНАЧАВАЊЕ СУДСКЕ ПРАКСЕ.....		
60		
7.1	Успостава панела за уједначавање судске праксе и њихова важност за правну сигурност у БиХ	60
7.2	Закључци панела и усаглашена правна схватања.....	60
Поглавље 8: БУЏЕТИ СУДОВА И ТУЖИЛАШТАВА		
65		
8.1	Учешће ВСТС-а у буџетском процесу.....	65
8.2	Буџети судова и тужилаштва у 2014. години	65
8.3	Буџетски трендови.....	68
Поглавље 9: ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВОСУЂЕ		
69		
9.1	Унапређење ИКТ инфраструктуре правосудног информационог система	69
9.2	Друга генерација система за управљање предметима у судовима и тужилаштвима	71
9.3	Информационо-комуникациона подршка унапређењу процеса избора носилаца правосудних функција.....	72
9.4	Увођење система пословне интелигенције у правосуђе	74
9.5	Јачање безбједности правосудног информационог система	75
Поглавље 10: ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ.....		
76		
10.1	Структурисани дијалог о правосуђу између Европске уније и БиХ.....	76
10.2	Извјештај Европске комисије о напретку БиХ за 2014. годину	78
10.3	Припрема Стратегије за реформу сектора правде у БиХ за период од 2014. до 2018. године	80
10.4	Пројекти које финансира Европска унија	81
ПРИЛОГ 1: ПРЕПОРУКЕ		
82		
1.1	Ефикасност.....	82
1.2	Квалитет	83
1.3	Одговорност	84
1.4	Независност	84
ПРИЛОГ 2: ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ СУДОВА.....		
85		
ПРИЛОГ 3: ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ТУЖИЛАШТАВА.....		
90		

УВОДНА РИЈЕЧ ПРЕДСЈЕДНИКА

Поштовани,

задовољство ми је представити вам Годишњи извјештај Високог судског и тужилачког савјета за 2014. годину који садржи информације о најзначајнијим активностима и резултатима рада ВСТС-а и босанскохерцеговачког правосуђа у протеклој години. Савјет је остао досљедан својој мисији обезбјеђења независног, непристраног и професионалног правосуђа у БиХ које омогућава једнак приступ правди и једнакост свих грађана пред законом.

У протеклој години спроведене су многе активности које су за резултат имале побољшање ефикасности рада судова и тужилаштва, обезбјеђење бољих услова рада за судије и тужиоце и ефикаснији приступ правди грађанима.

ВСТС већ низ година ради на унапређењу поступка именовања носилаца правосудних функција, једној од основних надлежности ВСТС-а, како би обезбиједио поштивање препорука Структурисаног дијалога о правосуђу и Стратешког плана ВСТС-а. Са задовољством можемо истакнути да се од 2014. године у потпуности примјењује квалификационо и писмено тестирање кандидата за позиције судија и тужилаца у БиХ који први пут „улазе у правосуђе“, с циљем обезбјеђења највећег степена објективности и транспарентности процеса именовања на позиције судија и тужилаца. Поред тога, унапријеђен је и усмени разговор са кандидатима како би се егзактно утврдиле способности које се испитују и начин њиховог бодовања. Увођењем унапријеђеног система 80% оцјене кандидата темељи се на квалификационом односно писменом тесту, док се 20% оцјене формира на основу разговора са кандидатима.

Значајне активности и резултати рада остварени су у судовима у Босни и Херцеговини током 2014. године. Укупан број неријешених предмета у судовима смањен је за 43.443 предмета или 9,7%, што представља, до сада, најбољи остварени годишњи резултат. Са задовољством можемо констатовати да су ови резултати остварени упркос чињеници да 26 позиција судија нису биле попуњене у 2014. години због недостатка буџетских средстава. Смањен је број неријешених предмета по свим врстама предмета, изузев управних предмета. Такође, повећање ажурности судова позитивно се одразило на дужину трајања поступка. Тако је трајање рјешавања првостепених парничних предмета смањено за 94 дана или 15%, другостепених парничних предмета за 38 дана или 13% и првостепених кривичних предмета за 32 дана или 9%. Важно је истаћи и да је продуктивност рада судија и стручних сарадника порасла за 7% у односу на 2013. годину.

Значајни резултати остварени су и у тужилаштвима у Босни и Херцеговини. Број неријешених предмета је смањен за 2.550 предмета или 11%, и поред тога што 46 позиција тужилаца нису биле попуњене због недостатка буџетских средстава. Од укупног броја пресуда које су судови донијели по подигнутим оптужницама током 2014. године 94% пресуда биле су осуђујуће пресуде, што је значајан резултат за тужилаштва у БиХ. Судови су током 2014. године донијели 14.155 осуђујућих пресуда којима су осудили 17.944 лица.

Бројним додатним мјерама покушава се обезбиједити што ефикаснији рад тужилаца. Тако су увођењем оријентационих мјерила за рад тужилаца створене претпоставке за повећање радних учинака тужилаца у БиХ. Затим, успостављен је свеобухватан систем за објективно и непристрано оцјењивање рада тужилаца и главних тужилаца у БиХ и систем израде једнообразних планова за рјешавање старих предмета у тужилаштвима и праћење њихове реализације. Тужилаштва су почела са издавањем обавјештења учесницима у поступку о времену у којем могу очекивати окончање поступка. Утврђене су кључне препреке за вођење ефикасне кривичне истраге у постојећем законском оквиру и дати приједлози за унапређење и успостављени

механизми за побољшање сарадње између тужилаца и овлашћених службених лица на стратешком и оперативном нивоу.

Рјешавање предмета ратних злочина и даље је приоритет у раду судова и тужилаштава. Важно је истакнути да је у тужилаштвима забиљежено повећање броја ријешених пријава за 25%, ријешених истрага за 63%, те подигнутих оптужница за 91%. Такође, пред надлежним судовима у БиХ ријешено је 34% више предмета ратних злочина у односу на 2013. годину.

Током 2014. године ВСТС је спроводио активности и покретао иницијативе усмјерене на измјене законског оквира с циљем унапређења ефикасности правосуђа. Израђена је анализа о могућности измјештања извршних предмета из судова на друге органе, као и унапређења архивског пословања. У складу са препорукама Структурисаног дијалога, оставински предмети су пренесени у надлежност нотара, а значајни резултати су остварени и на унапређењу алтернативних начина рјешавања спорова у БиХ. Број ријешених предмета путем судске нагодбе повећан је за 25% у односу на 2013. годину.

Спроведени су и значајни реформски процеси који су резултирали побољшањем услова рада судова кроз реконструкцију и модернизацију зграда правосудних институција. Са поносом можемо истаћи да је завршена реконструкција зграде Опћинског суда у Мостару. Такође је започела реконструкција зграде Основног суда у Приједору, израђена је пројектна документација за зграде правосудних институција које ће бити предмет реконструкције из средстава IPA 2012/2013 и обезбијеђена су средства за санирање штете на зградама правосудних институција насталих услјед временских непогода.

Подједнако значајне су и активности спроведене у области утврђивања одговорности носилаца правосудних функција, уједначавања судске праксе, те информатизације правосуђа кроз процес надоградње свих хардверских и софтверских компоненти система и увођења система пословне интелигенције у правосуђе.

Као и претходних, и у 2014. години ВСТС је учествовао у активностима везаним за Структурисани дијалог о правосуђу и исказао је посвећеност реформама које за циљ имају развој ВСТС-а и правосуђа у БиХ као темеља безбједности и правде.

ВСТС је бројне активности које су презентоване у овом извјештају реализовао уз помоћ и подршку наших пријатеља, донатора из међународне заједнице, прије свих Европске уније, Швајцарске, Норвешке, Шведске, Сједињених Америчких Држава, Велике Британије, којима дугујемо трајну захвалност.

И на крају, посебну захвалност упућујем колегама, судијама и тужиоцима, као и другим запосленим у професионалној правосудној заједници, без чије посвећености и истрајног рада, као и досљедних напора, не бисмо могли активно и успјешно спроводити реформу правосуђа.

Предсједник ВСТС-а
Милан Тегелтија

О ВСТС-у

ВСТС је самосталан орган на нивоу БиХ који има задатак да обезбиједи независно, непристрасно и професионално правосуђе у БиХ. Закон о ВСТС-у је усвојен у мају 2004. године, од стране Парламентарне скупштине БиХ, а на снагу је ступио 1. јуна исте године.

ВСТС чини петнаест (15) чланова од којих је десет (10) судија и тужилаца, које бирају њихове колеге у судовима и тужилаштвима, уз још једног члана који је судија или тужилац, а којег бира Правосудна комисија Брчко дистрикта. По једног члана бирају ентитетске адвокатске коморе, Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ и Савјет министара БиХ. Чланови ВСТС-а имају мандат од четири (4) године и могу имати највише два (2) узастопна мандата.

Састав ВСТС-а, у правилу, одражава састав народа и полну заступљеност у БиХ. На крају 2014. године састав ВСТС-а чинило је: седам чланова – Бошњаци, пет чланова – Срби, два члана – Хрвати и један члан из реда Осталих, а у погледу полне заступљености, десет мушкараца и пет жена.¹

Надлежности ВСТС-а утврђене су Законом о ВСТС-у и односе се на све судове и тужилаштва на свим нивоима власти, укључујући и Брчко дистрикт, уз одређена ограничења када је ријеч о ентитетским уставним судовима. Надлежности ВСТС-а према члану 17. Закона су: именовање носилаца правосудних функција, с изузетком уставних судова;² утврђивање дисциплинске одговорности носилаца правосудних функција и изрицање дисциплинских мјера; надзор едукације и усавршавање носилаца правосудних функција и доношење одлука у овој области – утврђивање минималног обима обавезне обуке, одобравање годишњих извјештаја и програма рада центара за едукацију судија и тужилаца и сл.; давање смјерница/приједлога и сарадња са надлежним органима у процесу планирања и одобравања буџета судова и тужилаштва, како би се омогућило њихово адекватно и континуирано финансирање; учешће у изради односно одобравању правилника о унутрашњем пословању судова и тужилаштва, утврђивање систематизације судских и тужилачких позиција у консултацијама са надлежним органима; утврђивање критеријума за оцјену рада судија и тужилаца као и судова и тужилаштва, надгледање и савјетовање судова и тужилаштва у вези са буџетом, управљањем и руковођењем и иницирање едукација у том погледу; покретање, надгледање и координирање пројеката који се односе на управљање судовима и тужилаштвима, укључујући тражење финансијских средстава из домаћих и међународних извора; вођење, координирање и надгледање коришћења информационе технологије у судовима и тужилаштвима; давање мишљења о нацртима закона, прописа и о важним питањима која могу утицати на правосуђе, иницирање покретања поступка доношења закона и других прописа; објављивање етичких кодекса за судије и тужиоце; остале надлежности које произлазе из одредби Закона као што су давање мишљења о притужбама судија или тужилаца у случају да су њихова права или независност угрожени, одлучивање о питањима неспојивости функција, одобравање одсуства, привремено упућивање у други суд или тужилаштво, вођење евиденције о носиоцима правосудних функција.

ВСТС одлуке из своје надлежности доноси на сједницама, већином гласова свих чланова који су присутни и који гласају.

¹ Правилником о избору чланова ВСТС-а прописано је да састав ВСТС-а чини 6 Бошњака, 5 Срба, 3 Хрвата и један члан из реда Осталих, те најмање по шест чланова женског и мушког пола. Овај прописани омјер привремено је нарушен у новембру 2014. године, због објективне немогућности да се из реда тужилаца Републичког тужилаштва РС-а изабере члан хрватске националности. Баланс, и етнички и полни, поново је успостављен у фебруару 2015. године.

² У складу са чланом 17. тачка 3) Закона о ВСТС-у, ВСТС „даје приједлоге надлежним органима у вези са њиховим предлагањем и избором судија Уставног суда Републике Српске и именовањем судија у Уставни суд Федерације БиХ. Приликом извршавања својих надлежности из овог става ВСТС, прије давања приједлога, тражи писмено мишљење одговарајућег уставног суда“.

У 2014. години ВСТС је одржао укупно четрнаест (14) сједница. Информације о одлукама и закључцима са сједница ВСТС-а су доступне јавности објавама на веб страници (<http://www.pravosudje.ba/>).

Стручне, финансијске и административне послове ВСТС-а обавља Секретаријат ВСТС-а, а функцију тужиоца у вези са наводима који се тичу повреда дужности судије или тужиоца врши Канцеларија дисциплинског тужиоца ВСТС-а.

Чланови ВСТС-а

Милан Тегелтија, предсједник ВСТС-а

Мандат: од јула 2014. до јула 2018. године

Судије окружних, основних, окружних привредних судова Републике Српске и Вишег привредног суда у Бањој Луци изабрали су судију Милана Тегелтију за члана ВСТС-а у јуну 2014. године.

За предсједника ВСТС-а изабран је на инаугуралној сједници ВСТС-а у јулу 2014. године.

У правосуђу обавља функцију судије у Основном суду у Бањој Луци.

Јадранка Локмић Мисирача, потпредсједница ВСТС-а

Мандат: од октобра 2012. до октобра 2016. године

Тужиоци Тужилаштва БиХ изабрали су тужитељку Јадранку Локмић Мисирача за чланицу ВСТС-а у октобру 2012. године. Други пут је изабрана за потпредсједницу ВСТС-а на инаугуралној сједници ВСТС-а у јулу 2014. године.

У правосуђу обавља функцију тужиоца и замјеника главног тужиоца у Тужилаштву БиХ.

Ружица Јукић, потпредсједница ВСТС-а

Мандат: од јуна 2012. до јуна 2016. године

Судије кантоналних и опћинских судова у Федерацији БиХ изабрали су суткињу Ружицу Јукић за чланицу ВСТС-а у јуну 2012. године. Други пут је изабрана за потпредсједницу ВСТС-а на инаугуралној сједници ВСТС-а у јулу 2014. године.

У правосуђу обавља функцију суткиње у Општинском суду у Тузли.

Зијад Кадрић, члан ВСТС-а

Мандат: од априла 2013. до априла 2017. године

Правосудна комисија Брчко дистрикта је у марту 2013. године изабрала судију Зијада Кадрића за члана ВСТС-а, на други узастопни мандат.

У правосуђу обавља функцију судије Апелационог суда Брчко дистрикта.

Горан Радевић, члан ВСТС-а

Мандат: од фебруара 2013. до фебруара 2017. године

Судије Суда БиХ изабрали су судију Горана Радевића за члана ВСТС-а у фебруару 2013. године. У правосуђу обавља функцију судије у Суду БиХ.

Горан Незировић, члан ВСТС-а

Мандат: од фебруара 2013. до фебруара 2017. године

Судије Врховног суда Федерације БиХ изабрали су судију Горана Незировића за члана ВСТС-а у фебруару 2013. године. У правосуђу обавља функцију судије Врховног суда Федерације БиХ.

Обрен Бужанин, члан ВСТС-а

Мандат: од септембра 2011. до септембра 2015. године

Судије Врховног суда Републике Српске су у септембру 2011. године изабрали судију Обрена Бужанина за члана ВСТС-а, на други узастопни мандат. У правосуђу обавља функцију судије Врховног суда Републике Српске.

Славо Лакић, члан ВСТС-а

Мандат: од јула 2014. до јула 2018. године

Тужиоци Федералног тужилаштва ФБиХ изабрали су тужиоца Славу Лакића за члана ВСТС-а у мају 2014. године. У правосуђу обавља функцију тужиоца у Федералном тужилаштву ФБиХ.

Махмут Шврака, члан ВСТС-а

Мандат: од новембра 2014. до новембра 2018. године

Тужиоци Републичког тужилаштва Републике Српске изабрали су тужиоца Махмута Швраку за члана ВСТС-а у новембру 2014. године. У правосуђу обавља функцију тужиоца и главног тужиоца у Републичком тужилаштву Републике Српске.

Алма Џаферовић, чланица ВСТС-а

Мандат: од септембра 2013. до септембра 2017. године

Тужиоци кантоналних тужилаштава у Федерацији БиХ изабрали су тужитељку Алму Џаферовић за чланицу ВСТС-а у септембру 2013. године. У правосуђу обавља функцију тужитељке у Кантоналном тужилаштву Тузланског кантона.

Мирсада Хаџић, чланица ВСТС-а

Мандат: од фебруара 2011. до фебруара 2015. године

Тужиоци окружних тужилаштава у Републици Српској изабрали су тужитељку Мирсаду Хаџић за члана ВСТС-а у фебруару 2011. године. У правосуђу обавља функцију тужитељке у Окружном тужилаштву Бања Лука.

Јован Чизмовић, члан ВСТС-а

Мандат: од јуна 2011. до јуна 2015. године

Адвокатска комора Републике Српске изабрала је адвоката Јована Чизмовића за члана ВСТС-а у јуну 2011. године.

Илијас Миџић, члан ВСТС-а

Мандат: од јануара 2013. до јануара 2017. године

Скупштина Адвокатске коморе Федерације БиХ изабрала је адвоката Илијаса Миџића за члана ВСТС-а у децембру 2012. године.

Здравко Рајић, члан ВСТС-а

Мандат: од октобра 2012. до октобра 2016. године

Заступнички дом Парламентарне скупштине БиХ изабрао је адвоката Здравка Рајића за члана ВСТС-а у октобру 2012. године, на други узастопни мандат у ВСТС-у. Претходно је био изабран од стране Савјета министара БиХ.

Милана Попадић, чланица ВСТС-а

Мандат: од децембра 2012. до децембра 2016. године

Савјет министара БиХ изабрао је Милану Попадић за чланицу ВСТС-а у децембру 2012. године. Као помоћница министра правде, руководи Сектором за правосудне органе у Министарству правде БиХ.

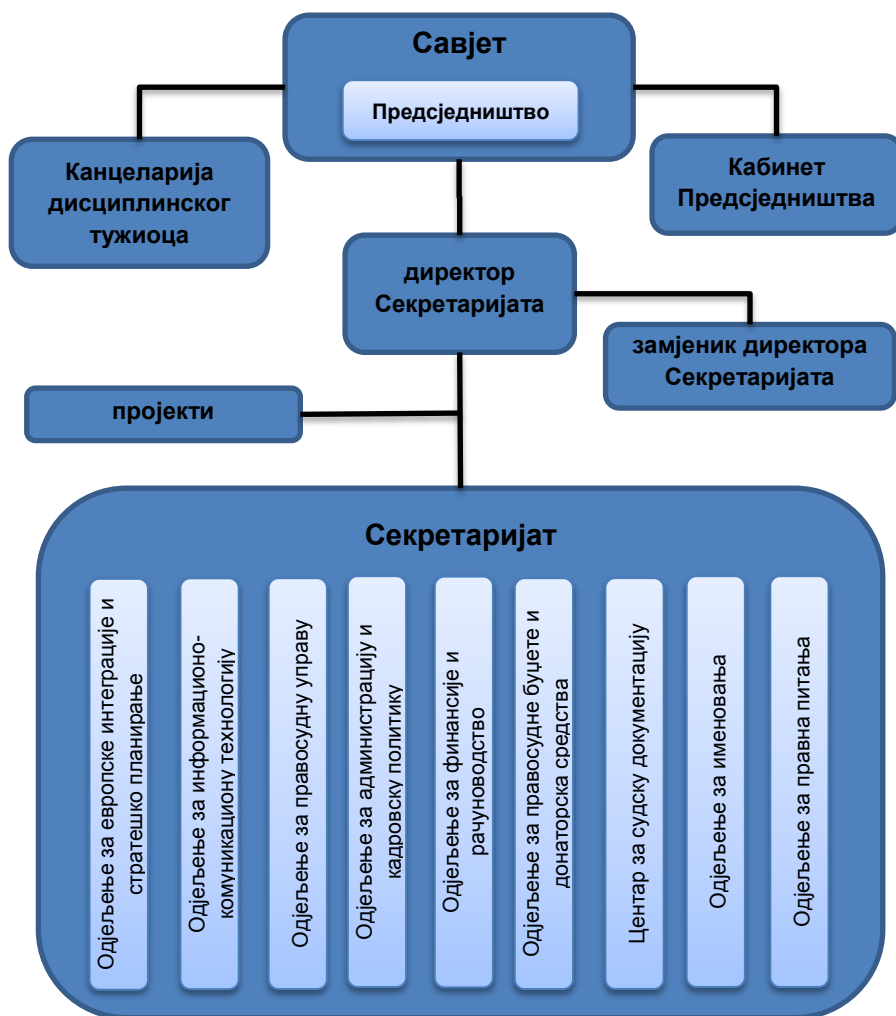
Током 2014. године дошло је до измјена у саставу ВСТС-а, како слиједи:

– Милан Тегелтија, предсједник Основног суда у Бањој Луци, замијенио је Милорада Новковића, предсједника Окружног суда у Бањој Луци, којем је 7. јула 2014. године истекао други мандат предсједника ВСТС-а, на позицији предсједника ВСТС-а.

– Махмут Шврака, главни тужилац Републичког тужилаштва Републике Српске, замијенио је Светлану Брковић, замјеницу главног тужиоца Републичког тужилаштва Републике Српске, која је 25. септембра 2014. године поднијела оставку на мјесто члана ВСТС-а.

– Славо Лакић, тужилац Федералног тужилаштва ФБиХ, замијенио је Здравка Кнежевића, главног тужиоца Федералног тужилаштва ФБиХ, којем је 7. јула 2014. године истекао други мандат на мјесту члана Савјета.

Организациона структура ВСТС-а



На дан 31.12.2014. године, у ВСТС-у је било 135 упослених, од којих се 81 финансира из буџета ВСТС-а,³ а 54 је ангажовано на реализацији пројектних активности ВСТС-а и финансира се из донаторских средстава.

На дан 31.12.2014. године у току је било укупно осам (8) конкурсних процедура за попуњавање позиција (двје за систематизована радна мјеста и шест за пројектне позиције). Од наведене двје позиције једна се односила на непопуњено радно мјесто на неодређено вријеме, а једна на радно мјесто на одређено вријеме до повратка упосленика са одсуства. Преосталих шест конкурсних процедура било је отворено за пројектне позиције на одређено вријеме које се финансирају из донаторских средстава.

На основу мјера уштеде у буџету институција БиХ исказаним у писму намјере за закључивање стенд-бај аранжмана упућеног Међународном монетарном фонду (ММФ), на основу кога се ограничава запошљавање у институцијама БиХ на нивоу из 2009. године, максимални одобрени број запослених у ВСТС-у је 84.

³ Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у ВСТС-у предвиђена су 102 радна мјеста на неодређено вријеме.

БУЏЕТ ВСТС-а

ВСТС дио својих активности финансира из одобрених средстава буџета институција БиХ, док пројектне активности усмјерене на реформу правосуђа финансира из донаторских средстава и пројекта вишегодишњих капиталних улагања.

Финансирање активности ВСТС-а

У складу са Законом о буџету институција БиХ и међународним обавезама БиХ,⁴ ВСТС-у је за 2014. годину одобрен буџет у износу од 6.498.000 КМ, од чега су средства у износу од 1.950.000 КМ одобрена за пројект вишегодишњих капиталних улагања под називом „Пројект информатизације и јачања капацитета правосудних институција у БиХ”. У циљу одржавања буџетске равнотеже усвојен је Закон о измјенама и допуни Закона о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2014. годину,⁵ којим је одобрени буџет смањен за 1% односно 65.000 КМ.

Додатно, у буџет за 2014. годину пренесена су неутрошена средства за капитална улагања за 2013. годину у износу од 647.218 КМ, те је укупан буџет ВСТС-а за 2014. годину износио 7.080.218 КМ.

Табела 1: Извршење буџета по ставкама

Буџетска ставка	Одобрени буџет	Коригирани буџет	Извршење буџета	Индекс
ТЕКУЋИ ИЗДАЦИ				
Бруто плате и накнаде	3.211.000	3.189.000	3.146.740	99%
Накнаде трошкова упослених	430.000	139.903	137.441	98%
Путни трошкови	177.000	177.000	177.000	100%
Издаци за телефонске и поштанске услуге	52.000	49.600	49.599	100%
Издаци за енергију и комуналне услуге	86.000	72.000	72.000	100%
Набавка материјала	16.000	10.000	9.995	100%
Издаци за услуге превоза и гориво	53.000	48.300	45.255	94%
Трошкови закупа	0	100	91	91%
Издаци за текуће одржавање	453.000	400.500	398.552	100%
Издаци за обезбјеђење и трошкови платног промета	3.000	3.000	3.000	100%
Уговорене услуге	62.000	388.597	369.697	95%
I. УКУПНО ТЕКУЋИ ИЗДАЦИ	4.543.000	4.478.000	4.409.370	98%
КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ				
Набавка опреме	1.175.000	738.788	385.923	52%
Набавка сталних средстава у облику права		1.001.212	723.611	72%
КАПИТАЛНИ ГРАНТОВИ				
Капитални грантови другим нивоима власти	780.000	862.218	435.724	51%
II. УКУПНО КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ И ГРАНТОВИ	1.955.000	2.602.218	1.545.258	59%
III. УКУПНО I+II	6.498.000	7.080.218	5.954.628	84%

⁴ „Службени гласник БиХ”, број 104/13.

⁵ „Службени гласник БиХ”, број 60/14.

Извршење буџета у 2014. години у категорији текућих издатака износи 4.409.370 КМ односно 98%, а остатак неутрошених средстава износи 68.630 КМ односно 2%.

Извршење буџета у 2014. години у категорији капиталних издатака и капиталних грантова износи 1.545.258 КМ односно 59%. Дио неутрошених средстава, који се односи на вишегодишњи пројект под називом „Пројект информатизације и јачања капацитета правосудних институција у БиХ” у износу од 1.056.773 КМ, у складу са динамиком извршења пројектних активности, реализоваће се у буџетској 2015. години.

Ревизије

Канцеларија за ревизију институција БиХ (КЗР) је у 2014. години извршила завршну ревизију за 2013. годину и претходну ревизију за 2014. годину закључно са 30.9.2014. године, на бази узорка значајних ставки текућих и капиталних издатака, примљених донација и до тада извршених јавних набавки.

КЗР је у Извјештају за 2013. годину, уз истицање предмета, дао сљедеће **позитивно** мишљење: „Према нашем мишљењу, **финансијски извјештаји Савјета приказују фер и истинито, по свим битним питањима, стање имовине и обавеза, прихода и расхода на дан 31.12.2013. године и извршења буџета** за годину која се завршила на наведени датум, у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања. **Активности, финансијске трансакције и информације приказане у финансијским извјештајима Савјета у току 2013. године биле су у свим значајним аспектима усклађене са одговарајућим законима и прописима**”.

На основу препорука КЗР-а покренуте су потребне активности и предузете одговарајуће мјере.

КЗР ће завршну ревизију за 2014. годину спровести након сачињавања годишњег финансијског извјештаја и увидом у цјелокупно пословање ВСТС-а за 2014. годину.

Финансирање пројектних активности усмјерених на реформу правосудног система из донаторских средстава

У складу са чланом 15. став 9 Закона о ВСТС-у⁶ прецизирано је сљедеће: „Савјет може примати средства од међународних донатора за оперативни буџет Савјета као и за посебне пројекте реформе правосуђа изван оперативног буџета Савјета. Средства се уплаћују на посебан рачун отворен код Централне банке БиХ. Средства се троше по налогу директора Секретаријата, у складу са прописима о извршењу донаторских средстава које доноси Савјет и у складу са условима уговора о донацијама потписаним с донатором.”

У току 2014. године из донаторских средстава финансирано је осам пројеката намијењених реформи правосуђа, усмјерених на јачање капацитета правосуђа.

Најзначајнији донатори у 2014. години су Краљевина Норвешка, са учешћем од 50% у укупној вриједности донаторских средстава односно 8.048.088 КМ, и Шведска агенција за међународну сарадњу (SIDA), са учешћем од 23% односно 3.613.688 КМ. Значајна средства издвојиле су и владе Швајцарске, Велике Британије, Републике Чешке, те Европска унија.

⁶ „Службени гласник БиХ”, бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08.

Табела 2: Преглед донатора и укупно расположивих средстава по сваком појединачном пројекту у току 2014. године

Извор финансирања и назив пројекта	Укупно расположива средства у 2014. (у КМ)	Укупно утрошена средства у 2014. (у КМ)	Период имплементације пројекта
1. Донација Швајцарске владе			
Подршка правосуђу БиХ – Јачање улоге тужилаца у кривичноправном систему	1.164.114	1.114.143	октобар 2010 – новембар 2014.
<p>Пројекат се фокусира на рад тужилаштва, који су важна карика у систему правосуђа. Бави се слабостима тужилачког система, нарочито у погледу ефикасности кривичне истраге. Основни циљеви пројекта су:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Побољшање капацитета тужилаца и тужилаштва у циљу прилагођавања међународним стандардима и вођења кривичних истрага на ефикаснији начин; 2. Јачање сарадње и координације између тужилаштва и полиције у вођењу истрага; 3. Професионализација политике комуницирања и информисања тужилаца и побољшање перцепције јавности о улози тужилаца; 4. Јачање ВСТС-а у његовом мандату да надгледа и подржава тужилачки систем и олакша релевантне реформске процесе. 			
2. Донација Министарства вањских послова Краљевине Норвешке			
Подршка правосуђу БиХ (БХЗ-11/0009)	8.048.088	4.075.335	септембар 2011 – мај 2015.
<p>Пројекат представља наставак претходне финансијске помоћи ВСТС-у, као главни елемент норвешке подршке реформи правосуђа у БиХ. Свеобухватни циљ јесте унаприједити независност и ефикасност босанскохерцеговачког правосуђа. Циљну скупину чине правосудне институције, те грађани БиХ. Основни циљеви пројекта су:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Унапређење ефикасности правосуђа БиХ; 2. Подршка правосуђу БиХ у ефикасном управљању људским ресурсима увођењем заједничког и униформног информацијског система за управљање људским ресурсима (HRMIS) утемељеног на модерним ИТ рјешењима; 3. Наставак подршке имплементацији Стратегије за рад на предметима ратних злочина. 			
3. Донација Републике Чешке			
Преглед и дорада испитних задатака у циљу формирања банке испитних задатака	1.896	0	од јануара 2012. до даљњег
<p>Основни циљ пројекта је побољшати испитне процедуре ВСТС-а за судске и тужилачке позиције како би се допринијело објективнијем оцењивању кандидата, с једне стране, и убрзао процес одабира, с друге стране. На овај начин биће унапријеђени независност, квалитет и транспарентност поступка именована.</p>			

Извор финансирања и назив пројекта	Укупно расположива средства у 2014. (у КМ)	Укупно утрошена средства у 2014. (у КМ)	Период имплементације пројекта
4. IPA 2010			
Јачање правосуђа БиХ	234.858	234.858	октобар 2012. – јануар 2014.
<p>Свеукупни циљ пројекта је допринијети ефективнијем, ефикаснијем и транспарентнијем обезбјеђењу правде за грађане БиХ. Посебни циљеви су:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Даља стандардизација, аутоматизација и консолидација радних процеса у судовима и тужилаштвима; 2. Унапређење ефикасности правосуђа јачањем руководних капацитета. 			
5. Донација Шведске владе			
Пројект за унапређење ефикасности правосуђа	3.613.688	2.200.553	новембар 2012. – јуни 2016.
<p>Пројекат има за циљ опште побољшање ефикасности свих судова, с посебном пажњом на ефикасност у процесуирању парничних предмета у првостепеним судовима у БиХ. Пројект је базиран на претходно постигнутим резултатима ВСТС-а на увођењу модерне информационо-комуникационе технологије у правосуђе БиХ. Основни циљеви пројекта су:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У првостепеним судовима неће бити предмета (изузев комуналних) старијих од 5 година; 2. Само 15% предмета (изузев комуналних) у првостепеним судовима биће старије од 3 године; 3. Просјек неријешених парничних предмета (изузев комуналних) у првостепеним судовима биће смањен за 5%; 4. Процент неријешених комуналних предмета биће смањен за 25%; 5. Све правосудне институције одређене за реконструкцију или реновирање биће доведене до стандарда модерних и ефикасних радних средина. 			
6. IPA 2012			
Консолидација и даљи развој правосудног комуникационог и информационог система	2.153.061	1.116.135	јануар 2014. – јануар 2016.
<p>Свеукупни циљ пројекта је успостављање владавине права у БиХ. Посебни циљеви су: јачати независност и одговорност правосуђа, јачати ефикасност и ефективност, те побољшати транспарентност у правосуђу.</p> <p>Очекивани резултати пројекта су:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Друга генерација ЦМС-а развијена и имплементирана, ЦМС апликација је доступна са било ког мјеста у било које вријеме; 2. Унапријеђено проактивно одлучивање и менаџерски капацитети у правосуђу; 3. Унапријеђена безбједност правосудног информационог система; 4. Унапријеђено разумијевање јавности о радним процесима у правосудним институцијама. 			

Извор финансирања и назив пројекта	Укупно расположива средства у 2014. (у КМ)	Укупно утрошена средства у 2014. (у КМ)	Период имплементације пројекта
7. Британски грант			
Унапређење правосудних капацитета за адекватну имплементацију мјера за заштиту свједока	179.092	177.991	јануар 2014. - октобар 2014.
<p>Основни циљ пројекта је додатни развој капацитета и јачање адекватне примјене мјера за подршку и заштиту свједока у кантоналним и окружним судовима и тужилаштвима у БиХ. Очекивани резултати пројекта су:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Повећани капацитет судија и тужилаца на кантоналним и окружним судовима и тужилаштвима о примјени мјера за подршку и заштиту свједока; 2. Основана правосудна мрежа за подршку и заштиту свједока ојачаног капацитета за рјешавање ситуација које се тичу подршке и заштите свједока у свакодневном раду; 3. Подигнута свијест међу потенцијалним свједоцима о примјени мјера за подршку и заштиту свједока у БиХ. 			
8. Донација Швајцарске владе			
Подршка правосуђу БиХ – Јачање улоге тужилаца у кривичноправном систему 2014–2018.	600.000	34.543	децембар 2014. – новембар 2018.
<p>Пројекат представља наставак, односно другу фазу подршке Швајцарске владе раду тужилачког система у БиХ. Фокусира се на побољшан рад, ефикасност и кредибилитет тужилачког система БиХ, одговорног према грађанима и који је у потпуности усклађен са стандардима и праксама ЕУ и праксама које обезбјеђују владавину права. Основни циљеви пројекта су:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Побољшати ефикасност и квалитет рада тужилаштва значајним смањењем броја старих неријешених предмета и повећаним рјешавањем приоритетних предмета организованог криминала и корупције; 2. Побољшати координацију тужилачког система у БиХ кроз поспјешено функционисање Стратешког тијела тужилаца и ефикасније управљање тужилаштвима, у складу са утврђеним плановима и стратешким приоритетима; 3. Унаприједити корист за грађане и друштво путем побољшаног квалитета услуга, повећане одговорности и укупне бриге о корисницима тужилачког система, како је то прописано у усвојеној Стратегији за бригу о корисницима тужилаштва. 			

Ревизије

Извјештаји независних ревизора у 2013. години потврдили су да су пројекти имплементирани у складу са споразумима са донаторима, Законом о ВСТС-у, Пословником ВСТС-а, интерним актима Савјета и другим релевантним прописима, као и да су одобрена средства утрошена за намјене предвиђене пројектним приједлозима.

Независни ревизори су током 2014. године извршили ревизије сљедећих грантова:

- ревизија финалног финансијског извјештаја пројекта „IPA 2010 – Јачање правосуђа БиХ”,

- ревизија годишњих финансијских извјештаја „Пројекта за унапређење ефикасности правосуђа“ који финансира Шведска влада.

Приликом наведених ревизија вршена је провјера финансијске регуларности, усклађености са пројектним циљевима, економичности и ефикасности у вођењу пројекта, примјерености, релевантности и функционалности интерних контрола.

Улагања у правосуђе у БиХ

У периоду од 2004. до 2014. године ВСТС је обезбиједио средства у износу од 67 милиона КМ за финансирање правосудних институција на свим нивоима власти.

Приликом разматрања пројектних идеја и реализације пројекта, ВСТС је, након проведених анализа потреба, посебну пажњу поклањао праведној расподјели донаторских средстава у одређеном периоду међу правосудним институцијама свих нивоа у БиХ, укључујући одговарајућу територијалну заступљеност и пројекте који су раније реализовани.

У оквиру одобреног буџета ВСТС-а за наведени период, издвојено је 13 милиона КМ за набавку рачунарске опреме, софтвера и остале опреме у оквиру Пројекта информатизације и јачања капацитета правосудних институција у БиХ, те за одржавање правосудног информационог система и остале текуће издатке за потребе правосуђа.

Европска комисија је са 34 милиона највећи појединачни донатор чија су средства уложена у набавку рачунарске опреме, софтвера и остале опреме за потребе информатизације правосуђа на свим нивоима власти.

Норвешка влада је највећи појединачни донатор који је своја средства додијелио за реконструкцију зграда судова и тужилаштва, као и за остале пројекте реформе правосуђа.

У укупној структури средстава:

- 47 милиона КМ је уложено у набавку рачунарске и друге опреме за потребе информатизације правосуђа,

- 9 милиона КМ у реконструкције зграда, а

- 2,8 милиона КМ у одржавање правосудног информационог система.

Поглавље 1: ИМЕНОВАЊА

1.1 Увођење квалификационог и писменог тестирања

Имајући у виду значај именовања носилаца правосудних функција, као и испољене слабости у досадашњој пракси, ВСТС је увидио потребу реформисања и унапређења цјелокупног поступка именовања. Обавеза унапређења поступка именовања такође је произашла и из препорука Структурисаног дијалога о правосуђу, као и из Стратешког плана ВСТС-а.

У прошлогодишњем извјештају дате су основне информације о активностима које је ВСТС интензивно спроводио у задњих неколико година, с циљем побољшања поступка именовања, а што се првенствено односило на увођење квалификационог и писменог теста који је у 2014. години у потпуности имплементиран. Поред увођења квалификационог и писменог теста, ВСТС је такође направио значајан искорак у побољшању процедуре вођења разговора са кандидатима, увођењем структурисаног разговора.

Основна сврха квалификационог и писменог тестирања кандидата јесте успостављање објективних критеријума на основу којих се провјеравају стручне способности кандидата за позиције носилаца правосудних функција.

Стручност подразумијева теоријско и практично знање како би се вршила судијска односно тужилачка функција тј. знање кандидата из материјалних и процесних закона, способност анализе конкретних правних проблема и способност логичког и аналитичког третирања проблема.

Правилником о квалификационом и писменом тестирању кандидата за позиције носилаца правосудних функција у правосуђу БиХ (Правилник о квалификационом и писменом тестирању) дефинисано је на који начин се утврђују стручне способности кандидата.

У зависности о којој категорији кандидата се ради, стручност се утврђује на основу: резултата квалификационог теста, резултата писменог теста и ојене резултата рада.

Квалификационо и писмено тестирање представља дио конкурсне процедуре која се спроводи приликом попуњавања упражњених позиција у правосуђу и која је прецизно регулисана Пословником ВСТС-а и Правилником о квалификационом и писменом тестирању.

У циљу разумијевања појмова квалификационог и писменог тестирања, у наставку ће конкретније бити образложен поступак квалификационог и поступак писменог тестирања.

Квалификационо тестирање

Квалификационим тестирањем утврђују се стручне способности кандидата за оне позиције за које је то прописано Правилником о квалификационом и писменом тестирању.

Према одредбама овог правилника, квалификационо тестирање је обавезно за позицију судије и додатног судије у општинским и основним судовима, за позицију судије и додатног судије у окружним привредним судовима те за позицију тужиоца у кантоналним и окружним тужилаштвима, Тужилаштву Брчко дистрикта и Специјалном тужилаштву Републике Српске.

Стручне способности, путем квалификационог тестирања, такође се утврђују и за оне кандидате који су носиоци правосудне функције, а немају ојену рада за посљедње три године.

У изузетним ситуацијама, за кандидате који у посљедње три године нису оцијењени због одсуства или престанка функције судије или тужиоца, не спроводи се

квалификациони односно писмени тест, али се у обзир узима оцјена рада за посљедње три године које су претходиле одсуству односно престанку функције.

Поред наведеног, квалификационо тестирање се спроводи и са кандидатима који се пријављују на позиције средњег и највишег нивоа у правосуђу, а исти нису носиоци правосудне функције (позиција судије окружног или кантоналног суда, ентитетских врховних судова, Суда БиХ, Апелационог суда Брчко дистрикта, Вишег привредног суда, као и позиција тужиоца ентитетских тужилаштва и Тужилаштва БиХ). У овом случају квалификационим тестом се не утврђују стручне способности кандидата, већ је то само предуслов за улазак у даљу процедуру односно предуслов за полагање писменог теста на основу којег се утврђују стручне способности за те кандидате.

Квалификационо тестирање се спроводи у електронској форми, а само изузетно се може спроводити и у штампаној форми, уколико не постоје техничке могућности за спровођење тестирања у електронској форми.

Најбитнија карактеристика овог система јесте чињеница да је људски утицај у креирању теста и утврђивању резултата теста занемарљив. Софтвером је омогућено тестирање већих група кандидата истовремено, чиме се обезбјеђује већа ефикасност поступка именовања. Такође, кандидат одмах по окончању теста има могућност увида у свој прелиминарни резултат што знатно доприноси транспарентности поступка.

За сваки ниво у правосуђу, прописан Правилником о квалификационом и писменом тестирању, утврђује се одвојен дизајн теста. Дизајном квалификационог теста одређују се циљеви квалификационог теста, дефинишу се области и омјери заступљености области из каталога испитних задатака које ће се тестирати. Уколико се кандидати пријављују на различите позиције у судовима и тужилаштвима, квалификационо тестирање се спроводи одвојено за одређене позиције односно нивое, у складу са утврђеним дизајном теста.

Квалификациони тест са испитним задацима генерише се електронски из базе испитних задатака по методи случајног одабира најраније 24 часа прије одржавања квалификационог теста.

Квалификациони тест се састоји од укупно 100 испитних задатака и траје 100 минута. За сваки тачно одговорени задатак кандидату се додјељује један бод. Кандидат, који је на квалификационом тесту остварио мање од 70 бодова, није положио тест и неће бити позван на разговор односно не иде у даљу конкурсну процедуру. Оцјењивање квалификационог теста у електронској форми врши се аутоматски, док оцјењивање теста у штампаној форми врши Стална комисија.⁷ Обавјештење о званичним резултатима теста објављује се на заштићеном дијелу веб странице ВСТС-а којем могу приступити само кандидати који су полагали тест са шифром која им је додијељена приликом спровођења тестирања. Одлука о објављивању резултата тестирања не садржи имена и презимена кандидата него идентификациону шифру и остварени резултат, што значи да у тој фази поступка само кандидат може видјети остварени резултат.

Приликом обављања разговора са кандидатом који је положио квалификациони тест, комисија за обављање разговора нема информацију о оствареном резултату на тесту. Тек након обављеног разговора и утврђеног броја бодова на разговору, бодови се уносе у базу података и аутоматски збрајају са бројем бодова оствареним на квалификационом тесту.

Писмено тестирање

Као што је напријед већ речено, писмено тестирање је један од начина утврђивања стручних способности одређене категорије кандидата. Стручне способности путем писменог теста утврђују се за кандидате који нису носиоци правосудне функције, а пријављују се за судије и тужиоце средњег и највишег нивоа (напријед наведене позиције).

⁷ Стална комисија ВСТС-а за спровођење поступка квалификационог тестирања.

У категорију кандидата чије се стручне способности утврђују путем писменог теста, а пријављују се на више позиције, такође спадају и кандидати који су носиоци правосудне функције и немају оцјену рада за посљедње три године.

На писмено тестирање се позивају само они кандидати који су претходно положили квалификациони тест за одређени ниво, односно који су на тесту остварили резултат од најмање 70 бодова.

Писмени тест за позицију судије окружног или кантоналног суда и судије Вишег привредног суда укључује израду цјеловите првостепене одлуке утемељене на стварном спису предмета.

Писмени тест за позицију судије ентитетских врховних судова, Суда БиХ и Апелационог суда Брчко дистрикта, укључује израду цјеловите другостепене одлуке, утемељене на стварном спису предмета.

Писмени тест за позицију тужилаца ентитетских тужилаштава и Тужилаштва БиХ укључује израду цјеловите првостепене одлуке утемељене на стварном спису предмета из кривичне области.

Из списка предмета изузима се судска одлука, правни лијекови, одлуке виших инстанци, као и друга писмена која би могла угрозити објективност поступка писменог тестирања.

Избор предлошка писане радње бира се аутоматски из базе испитних предлогака по методу случајног одабира и зависи од позиције за коју се кандидат пријавио. Уколико кандидати истовремено израђују писану радњу за исти ниво, добиће исти предлогак за израду писане радње.

Писмени тест може трајати највише седам сати и он се спроводи у просторијама ВСТС-а. Поступак писменог тестирања спроводи се на рачунару, а, уколико за то не постоји могућност, кандидат писану радњу може обављати власторучно уз поштивање прописаних правила.

На писменом тесту може се остварити укупно 100 бодова, а кандидат који не оствари најмање 70 бодова не иде у даљу конкурсну процедуру. Писану радњу прегледа и бодује Стална комисија за тестне процедуре у складу са критеријумима који су прописани Правилником о квалификационом и писменом тестирању.

О званичним резултатима писменог теста кандидате обавјештава Одјељење за именовања у року од осам дана од дана одржавања теста и број остварених бодова се уноси у базу података. Листа кандидата са оствареним резултатима писменог теста објављује се на заштићеном дијелу веб странице ВСТС-а и доступна је само кандидатима који су учествовали у конкурсној процедури.

Кандидати који су остварили 70 и више бодова позивају се на разговор, али комисија за обављање разговора у том тренутку нема информацију о броју остварених бодова на писменом тесту.

Кандидат који је положио квалификациони и писмени тест има право у оквиру наредног јавног конкурса поново приступити квалификационом тестирању, с тим што се у том случају кандидату узима у обзир успјех остварен на квалификационом тесту у оквиру тог конкурса, док се сви претходни резултати поништавају. Кандидат који није положио квалификациони односно писмени тест има право приступити тесту након шест (6) мјесеци од дана полагања теста. Уколико кандидат не положи квалификациони односно писмени тест два пута узастопно, нема право приступити тесту у периоду од годину дана од дана задњег полагања теста.

1.2 Увођење структурисаног разговора

Поред увођења квалификационог и писменог теста ВСТС је у 2014. години интензивно радио и на унапређењу поступка спровођења разговора са кандидатима, на начин да структура разговора буде прецизно прописана, те да се егзактно утврде компетенције које се испитују на разговору и начин њиховог бодовања.

Потреба побољшања процедуре оцјењивања разговора са кандидатима препозната је и у Приједлогу измјена и допуна Закона о ВСТС-у, који је 12.10.2012. године упућен надлежним органима БиХ ради спровођења даље законодавне процедуре.

Сходно наведеном, ВСТС је Пословником прописао поступак спровођења разговора (структурисани разговор), којим је дефинисан садржај разговора, утврђивање питања, начин обављања разговора, као и поступак оцјењивања одређених компетенција у складу са прописаним критеријумима.

У другој половини 2014. године све комисије за обављање разговора су у потпуности почеле примјењивати нови начин спровођења разговора који се показао много бољим и објективнијим начином утврђивања прописаних компетенција кандидата.

На разговору са кандидатом испитује се способност правне анализе, комуникативност и способност презентовања, способност кандидата да одговорно, независно и непристрасно обавља функцију за коју се пријавио, као и околности које су релевантне за утврђивање подобности кандидата за обављање правосудне функције. На разговору са кандидатом који се пријавио за руководећу позицију, поред наведених критерија, утврђују се и руководне вјештине и искуство, те способности управљања људским потенцијалима.

На разговор се позивају кандидати који су на квалификационом или писменом тесту остварили одговарајући успјех утврђен Правилником о квалификационом и писменом тестирању као и кандидати који обављају правосудну функцију и којима је на основу остварених резултата рада додијелено најмање 70 бодова.

Непосредно прије почетка разговора, комисија утврђује питања која ће се постављати кандидатима, а која се бирају из базе испитних задатака, по методи случајног одабира. Свако питање садржи очекивани одговор, тако да чланови комисије могу објективно процијенити у којој мјери је кандидат тачно одговорио на постављено питање. Такође, комисија унапријед одређује оквирно вријеме трајања разговора које је за све кандидате исто.

Бодовање разговора са кандидатима врши се на посебном обрасцу чији садржај утврдио ВСТС. Сваки члан комисије независно бодује сваки од критеријума који се оцјењује, у складу са прописаним бројем бодова, утврђеним за поједине критерије. На разговору кандидат може остварити максимално 25 бодова.

Бодови остварени за критеријум стручности (квалификациони и писмени тест односно оцјене рада за посљедње 3 године), који могу максимално износити 100 бодова, збрајају се са бодовима оствареним на разговору (максимално 25), па се на основу укупног броја бодова врши рангирање кандидата.

У случају да два или више кандидата, који су аплицирали на исту позицију, остваре идентичан укупан број бодова, редослијед кандидата на ранг-листи утврђује се према броју бодова за критеријум стручности. Уколико два или више кандидата и по овом критеријуму остваре исти број бодова, предност ће се дати кандидату са дужим радним искуством послје положеног правосудног испита.

Ранг-листа кандидата са бројем остварених бодова по сваком од критерија, као и са укупним бројем бодова, објављује се на заштићеној страници ВСТС-а и доступна је само кандидатима који учествују у конкурсној процедури за одређену позицију.

На основу напријед изложеног може се закључити да је ВСТС увођењем нових процедура у поступку одабира и именовања носилаца правосудне функције учинио значајан помак ка постизању објективног и транспарентног поступка именовања. Оно што је најважније јесте чињеница да је критеријуму стручности дат највећи значај, који у укупној оцјени носи чак 80%. Као што је напријед већ речено, овај критеријум се утврђује на основу потпуно објективизованих критеријума. Такође и процјена компетенција, које се утврђују на разговору, у великој мјери је објективизована тако да је и у том дијелу субјективни фактор сведен на минималну мјеру. Самим тим што кандидати на разговору могу остварити само 25 бодова, што чини око 20% у укупној

оцјени, у великој мјери је смањена могућност субјективног утицаја на коначну оцјену, на основу које се и врши бодовање и у коначници утврђује приједлог за именовање.

Поред постигнутих побољшања, ВСТС континуирано ради на даљем унапређењу поступка именовања носилаца правосудне функције, што је дефинисано и кроз стратешке документе ВСТС-а за наредни период, са основним циљем обезбјеђења професионализма и јачања независности правосуђа БиХ.

1.3 Структура судијских и тужилачких позиција у правосудним институцијама БиХ

Табела 3: Преглед систематизованих и попуњених судијских и тужилачких позиција у правосудним институцијама БиХ на дан 31.12.2014. године, укључујући полну и националну структуру⁸

Ниво	Институција	Систематизован број	Број попуњених позиција	Национална структура				Полна структура	
				Б	Х	С	О	М	Ж
Државни	Суд	53	51	23	9	17	2	27	24
	Тужилаштво	55	53	24	8	16	5	29	24
Ентитетски ФБиХ	Суд	34	33	19	7	7	0	9	24
	Тужилаштво	12	12	6	3	2	1	6	6
Ентитетски РС	Суд и Виши привредни суд	30	28	5	4	17	2	12	16
	Тужилаштво и Специјално тужилаштво	7	6	1	1	4	0	4	2
Кантонални	судови	140	135	75	28	25	7	39	96
	тужилаштва	211	189	108	38	30	13	100	89
Окружни	судови и привредни судови	101	100	25	8	61	6	40	60
	тужилаштва	103	90	12	7	63	8	42	48
Општински	судови	429	412	225	92	67	28	144	268
Основни	судови	206	204	49	15	131	9	75	129
Брчко дистрикт	Основни суд	20	19	7	3	7	2	10	9
	Тужилаштво	10	10	4	2	4	0	5	5
	Апелациони суд	8	8	2	3	3	0	4	4
УКУПНО		1419	1350	585	228	454	83	544	804

⁸ Табелом није обухваћен додатни број тужилачких позиција за које је ВСТС утврдио реалну потребу, али за које није осигурано финансирање.

1.4 Структура руководних позиција у правосудним институцијама БиХ

Табела 4: Преглед националне и полне структуре руководилаца правосудних институција у БиХ на дан 31.12.2014. године, по нивоима

Ниво	Институција	Бошњак	Хрват	Србин	Остали	Мушки	Женски
Државни	Суд	1					1
	Тужилаштво				1	1	
Ентитетски ФБиХ	Суд	1				1	
	Тужилаштво			1		1	
Ентитетски РС	Суд и Виши привредни суд		1	1		2	
	Тужилаштво и Специјално тужилаштво	1		1		2	
Кантонални	судови	6	3	1		2	8
	тужилаштва	4	5	1		4	6
Окружни	судови и привредни судови	3		6	1	6	4
	тужилаштва	1		5		4	2
Општински	судови	14	8	5	1	16	12
Основни	судови	4	1	13	1	13	6
Брчко дистрикт	Апелациони суд			1		1	
Брчко дистрикт	Основни суд		1			1	
Брчко дистрикт	Тужилаштво	1				1	
УКУПНО		36	19	34	4	55	38

Поглавље 2: КАНЦЕЛАРИЈА ДИСЦИПЛИНСКОГ ТУЖИОЦА

Једна од основних надлежности ВСТС-а јесте да утврђује дисциплинску одговорност носилаца правосудне функције, као и да изриче дисциплинске мјере судијама и тужиоцима, предсједницима судова, главним тужиоцима, судијама поротницима и резервним судијама у свим судовима и тужилаштвима на општинском/основном, кантоналном/окружном, ентитетском и државном нивоу у БиХ, укључујући Брчко дистрикт, осим Уставног суда БиХ и уставних судова ентитета.

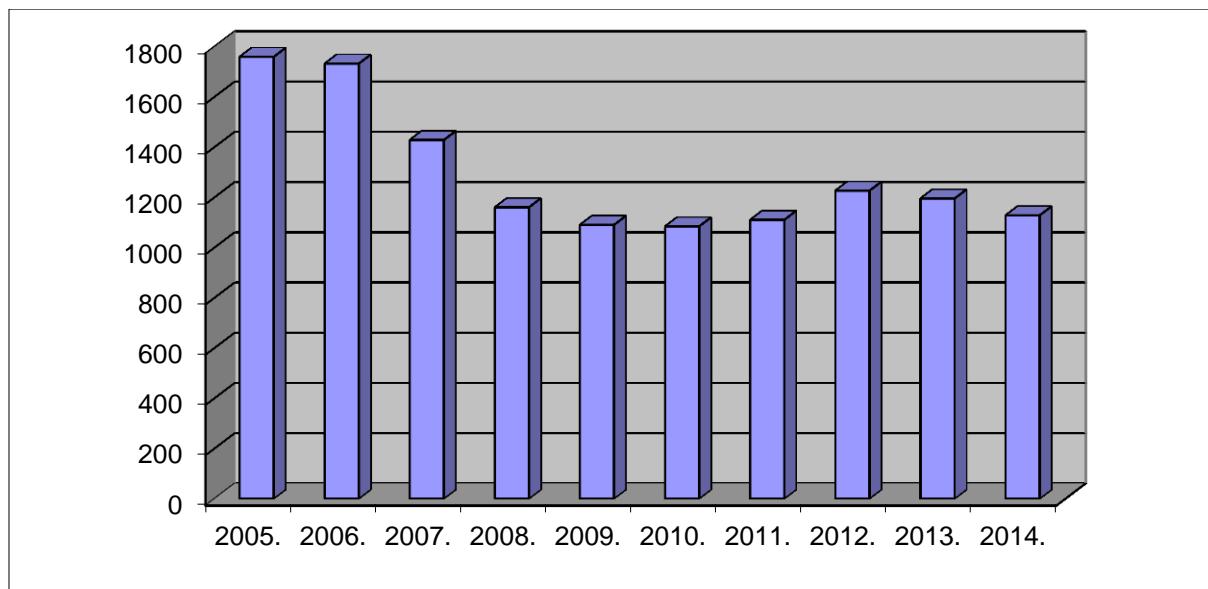
Канцеларија дисциплинског тужиоца (КДТ), као канцеларија у оквиру ВСТС-а, врши дужности тужиоца у вези са наводима који се тичу повреда дужности судије или тужиоца, у складу са Законом о ВСТС-у и Пословником о раду Савјета. КДТ је законом овлашћен да прима и истражује притужбе, као и да покрене дисциплински поступак против судија или тужилаца. У складу са Законом о ВСТС-у КДТ поступа по притужбама или на властиту иницијативу и одговоран је за процјену правне ваљаности притужби, истраживање навода против судија или тужилаца о повреди дужности, те за покретање дисциплинског поступка и заступање предмета дисциплинских прекршаја пред дисциплинским комисијама Савјета.

2.1 Притужбе

Прилив притужби

У 2014. години регистровано је укупно **1.129 нових притужби**, а ријешено је **1.138 притужби**. КДТ је, дакле, током 2014. године у просјеку регистровао 94 притужбе мјесечно, што у већој мјери не одудара од интензитета прилива у 2013. години, када је регистровано 1.196 нових притужби.

Графикон 1: Преглед прилива притужби по годинама



Што се тиче структуре подносилаца притужби, у највећем броју случајева подносиоци су, као и до сада, странке у поступку (око 49%). Након странака у поступку, најчешћи подносиоци притужби на рад судија и тужилаца су адвокати који су у току 2014. године поднијели 161 притужбу против судија и тужилаца. Након тога слиједе притужбе које КДТ региструје по службеној дужности (око 11%). Што се тиче ове врсте предмета, битно је истаћи да се највећи дио њих односи на предмете који су формираны по основу извјештаја судова и тужилаштва о наступању застаре кривичног гоњења или извршења санкција (око 83% свих *ex officio* предмета). Остатак *ex officio* предмета

формиран је на основу извјештаја и информација достављених од различитих државних органа и институција (нпр. Државна агенција за истраге и заштиту, полицијске агенције, Канцеларије омбудсмана, Хелсиншки комитет за људска права и сл.), затим на основу одлука Уставног суда БиХ у којима је констатовано кршење члана 6. Европске конвенције за људска права (право на правично суђење), те навода из писаних и електронских медија.

Значајан број подносилаца притужби су учесници у поступку као што су свједоци, судски тумачи, оштећена лица и сл. (око 9,5%). Поред њих, као подносиоци су регистрована и трећа лица, државни органи и институције, носиоци правосудних функција (судије, тужиоци, стручни сарадници), руководиоци правосудних институција, као и упосленици у судовима и тужилаштвима.

Као што је то био случај и у претходним годинама, КДТ је и у 2014. години регистровао одређени број предмета на основу анонимно поднесених притужби (41 притужба). У односу на 2013. годину, значајно је напоменути да је број анонимно поднесених притужби повећан за 24,4%.

Садржај навода притужби се није битније измијенио у односу на претходни период. У највећем броју случајева, подносиоци притужби изражавају своје незадовољство због неоправданог кашњења у изради одлука или кашњења у другим радњама у вези са обављањем судијске дужности те немарним поступањем и одлучивањем судије или тужиоца. Странке тако најчешће у притужбама истичу своје незадовољство због дужине трајања поступака, а што доводе у везу са неспособношћу и непрофесионалношћу судија као и са њиховом наводном пристрасношћу. Овакви наводи су отприлике садржани и у притужбама у којима се странке жале на поступање тужилаца. Одређени број притужби фокусиран је и на тражење помоћи од КДТ-а односно ВСТС-а у правцу убрзања неокончаних судских поступака или утицаја на њихов ток односно на поступање тужилаштва у том смислу.

Табела 5: Основи навода из притужби

Неоправдано кашњење у изради одлука или у другим радњама у вези с обављањем дужности или било какво друго поновљено непоштивање дужности	296
Незадовољство донесеном одлуком	216
Немар или непажња у вршењу службених дужности	190
Доношење одлука којим се очигледно крши закон или упорно и неоправдано кршење правила поступка	111
Повреда начела непристрасности	62
Утицај на окончање поступка	54
Очигледно кршење обавезе исправног поступања према странкама у поступку	45
Било какво друго понашање које представља озбиљно кршење службене дужности или доводи у питање повјерење јавности у непристрасност и кредибилитет	45
Коруптивно понашање	37
Остало	17
Поступање с пристрасношћу и предрасудама током обављања службених дужности	16
Понашање у суду и изван суда које штети угледу функције	15
Кориштење дужности како би се прибавиле неоправдане користи за себе или друга лица	9

Намјерно давање лажне, обмањиве или недовољне информације у вези с пријавама за радно мјесто, дисциплинским стварима, питањима унапређења и напредовања у служби или било којим другим питањима која су у надлежности Савјета	3
Пропуштање да тражи своје изузеће од поступања по предметима када постоји сукоб интереса	2
Мијешање у поступање судије или тужиоца с намјером опструирања или потцјењивања њихових активности	2
Давање било каквих коментара, док се предмет не ријеши на суду	2
Упуштање у активности које су неспојиве са дужностима судије	2
Без меритума	2
Одавање повјерљивих информација које произлазе из вршења дужности тужиоца	1
Упуштање у непримјерене контакте са странком у поступку или њеним заступником	1
Осуда на казну затвора због извршеног кривичног дјела, или ако је проглашен кривим за кривично дјело које га чини неподобним за вршење дужности судије	1
Пропуштање, из неоправданих разлога, да поступи у складу с одлукама, наредбама или захтјевима Савјета	1

Притужбе се тако највећим дијелом односе на поступање судија опћинских судова (укупно 493 притужбе) и основних судова (укупно 219 притужби), затим кантоналних тужилаца (150 притужби) као и судија кантоналних судова (103 притужбе). Већи број регистрованих притужби у односу на носиоце правосудних функција у Федерацији БиХ посљедица је чињенице да у Федерацији БиХ има више правосудних институција, па самим тим и више судија и тужилаца него што је то случај у Републици Српској. Имајући у виду наведене податке, може се закључити да се од укупног броја поднесених притужби око 59% односи на првостепене судске институције, односно општинске и основне судове.

Предсједници судова и главни тужиоци у својим притужбама најчешће као преступе носилаца правосудних функција наводе кашњења у израдама одлука и спровођењу радњи у поступку, грешке у поступању, недолично понашање према странкама и колегама, неиспуњавање норме, наступање застарјелости у кривичним и прекршајним предметима и сл.

Поступање КДТ-а по притужбама и рјешавање притужби

Као дио редовних активности у циљу испитивања навода о повредама службених дужности судија и тужилаца, користећи се овлашћењем из члана 66. став 1. Закона о ВСТС-у, а у складу са чланом 51. Правилника о систему за аутоматско управљање предметима у судовима (ЦМС Правилник), те у складу са чланом 45. Правилника о систему за аутоматско управљање предметима у тужилаштвима (ТЦМС Правилник), КДТ врши увид у судске и тужилачке предмете.

Тако је КДТ у току 2014. године у 683 предмета КДТ-а о наводним повредама дужности судија и тужилаца, извршио увид у укупно 1810 судских и тужилачких списа.

Вршење увида у списе судских и тужилачких предмета путем ЦМС-а/ТЦМС-а значајно доприноси економичности и ефикасности рада КДТ-а, а у смислу скраћења времена потребног за прибављање документације и информација, уштеда на страни правосудних институција које немају потребу за фотокопирањем обимне документације из предмета, те уштеда и на страни КДТ-а и ВСТС-а јер је на овај начин смањена

потреба за одласцима у суд, односно тужилаштво на којем се налази предмет у који је потребно извршити увид.

Табела бр. 6 приказује број увида у списе предмета, како судске, тако и тужилачке, разложено по годинама, као и укупан број увида у списе предмета од 2012. године до 2014. године. Из наведене табеле евидентно је да је број увида у списе далеко већи у судским предметима, него у тужилачким. Међутим, овај број сразмјеран је броју поднесених притужби против судија, у односу на број поднесених притужби против тужилаца.

Табела 6: Преглед увида у судске/тужилачке списе путем ЦМС-а/ТЦМС-а

	Број увида у ЦМС – судски предмети	Број притужби у којима се тражио увид	Број увида у ТЦМС – тужилачки предмети	Број притужби у којима се тражио увид
2012.	484	110	13	9
2013.	569	211	117	51
2014.	513	242	114	60
УКУПНО	1566	563	244	120
	Укупно увида у списе		1810	
	Укупно притужби у којима се тражио увид у списе:		683	

Значајно је напоменути да је КДТ остварио сарадњу са надлежним одјељењем унутар ВСТС-а у циљу развоја и надоградње како постојећег ДЦМС система унутар КДТ-а, тако и начина вршења увида у судске и тужилачке списе путем ЦМС-а/ТЦМС-а, те је кроз достављање потребних информација започета сарадња која би у току 2015. године требала резултирати побољшањем функционалности ДЦМС-а.

Структура отворених предмета по њиховој старости на дан 31.12.2014. године изгледа овако:

- број отворених предмета који потичу из 2013. године: 225 предмета;
- број отворених предмета који потичу из 2014. године: 520 предмета.

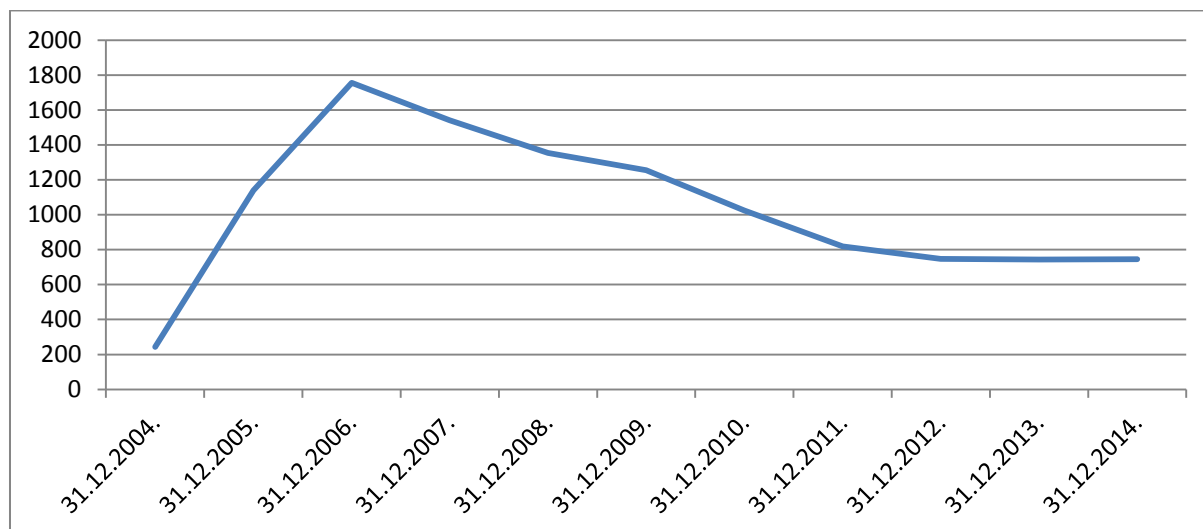
Из наведеног произлази да око 70% отворених предмета чине предмети који су формиран у 2014. години и који требају бити окончани у току 2016. године, док тек 30% предмета треба бити окончано до краја 2015. године. Овај податак такође значајно утиче на динамику затварања предмета, јер према тренутном стању ствари, дисциплински тужиоци углавном поступају по предметима из 2014. године.

Поред наведеног, на смањење укупног броја отворених предмета такође утиче и чињеница да се у великом броју случајева испитују наводи о одуговлачењу у поступању од стране судија и тужилаца. Оваква врста предмета, са аспекта динамике и континуитета подузимања истражних радњи од стране дисциплинских тужилаца, захтијева стално праћење поступања суда/тужилаштва у конкретном предмету, а што у цјелини утиче и на дужину трајања истраге.

Ипак, и поред наведеног, КДТ је успио одржати континуитет у укупном броју отворених предмета. Тако је дана 31.12.2014. године регистровано укупно **745 неријешених предмета**. Поређења ради, број отворених предмета на крају 2009. године износио је 1.255, док је 31.12.2010. године КДТ имао у раду 1.024 неријешена предмета, а на дан

31.12.2011. године 819 предмета. Дакле, КДТ континуирано успјешно ради на смањењу броја неријешених предмета.

Графикон 2: Број неријешених предмета на крају године



2.2 Дисциплински поступци

КДТ је у 2014. години покренуо укупно **18 дисциплинских поступака**, те је тако број покренутих дисциплинских поступака идентичан броју покренутих дисциплинских поступака у току 2013. године.

Уз дисциплинске поступке, КДТ је у једном случају покренуо и поступак привременог удаљења од вршења дужности тужиоца.

Тако, поступци прописани Законом о ВСТС-у (дисциплински и привремено удаљење) покренути су против укупно 12 (дванаест) судија и 6 (шест) тужилаца.⁹ Највише поступака покренуто је у односу на судије првог степена, дакле у односу на судије општинских судова (7 судија) и основних судова (2 судија). Остали поступци су покренути у односу на пет кантоналних тужилаца, троје судија кантоналног суда и једног тужиоца Тужилаштва БиХ.

Током 2014. године није одбијена нити једна поднесена дисциплинска тужба.

У 2014. години је од укупног броја ријешених притужби (1.138), њих 28 резултирало покретањем дисциплинског поступка,¹⁰ па тако проценат основаности притужби за 2014. годину износи 2,5%.

Табела 7: Постотак основаности притужби

Година	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Постотак основаности притужби	2,08	3,09	4,51	0,94	1,43	2,43	3,11	4,9	2,5	2,5

Правомоћно је **окончано укупно 17 (седамнаест) дисциплинских поступака** у којима је изречено 18 дисциплинских мјера за укупно 13 судија и 4 тужиоца. Графикон број 3. приказује структуру носилаца правосудних функција којима је изречена мјера у току 2014. године.

⁹ Против једног тужиоца је истовремено покренут дисциплински поступак и поступак привременог удаљења.

¹⁰ Дакле, у оквиру 18 покренутих дисциплинских поступака обухваћено је укупно 28 притужби.

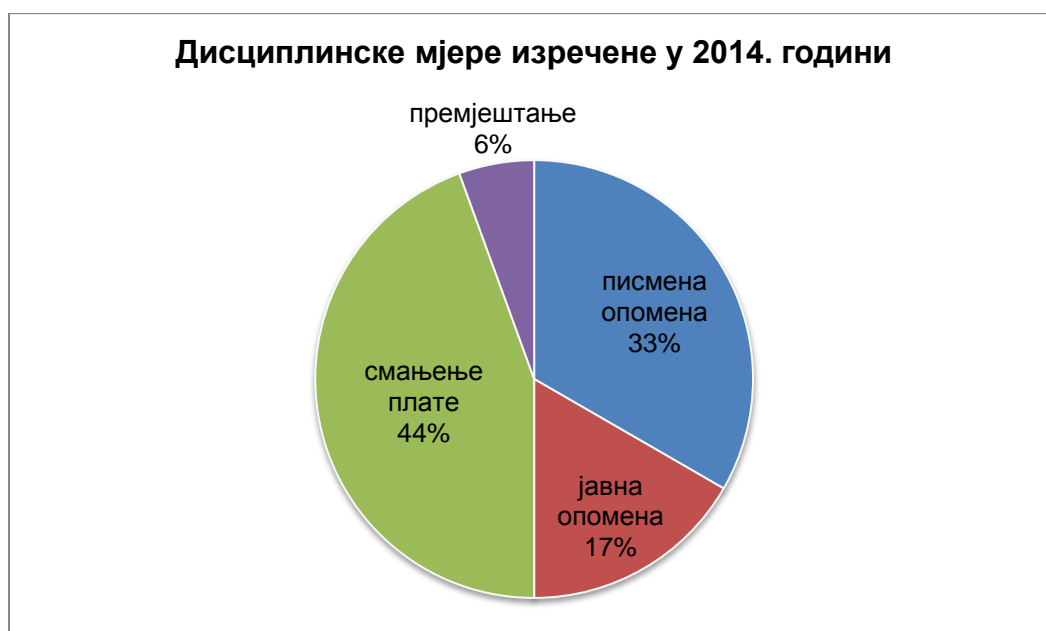
Графикон 3: Структура носилаца правосудних функција којима је изречена мјера у току 2014. године



Изречене су сљедеће дисциплинске мјере: смањење плате – 8, писмена опомена – 6, јавна опомена – 3 и трајни премјештај судије у други суд – 1.

Графикон број 4. приказује процентуални удио сваке мјере појединачно у односу на све изречене мјере у 2014. години.

Графикон 4: Процентуални удио врста дисциплинских мјера у укупном броју мјера изречених у 2014. години



Од укупног броја правоснажно окончаних поступака, 13 (тринаест) је окончано закључивањем споразума о заједничкој сагласности о утврђивању дисциплинске одговорности, односно, доношењем одлуке о прихватању споразума, а у једном дисциплинском предмету, предложени споразум о заједничкој сагласности о утврђивању дисциплинске одговорности је одбијен. Четири дисциплинска предмета окончана су доношењем одлуке о утврђивању дисциплинске одговорности, након проведеног поступка. У току 2014. године није одбијена нити једна дисциплинска тужба.

У 2014. години, утврђена је одговорност судија за сљедеће дисциплинске прекршаје:

- тачка 8.: „немар или непажња у вршењу службених дужности“ – 8 судија;
- тачка 10.: „неоправдано кашњење у изради одлука или у другим радњама у вези с обављањем дужности судије или било какво друго поновљено непоштивање дужности судија“ – 5 судија;
- тачка 17. „пропуштање, из неоправданих разлога, да поступи у складу с одлукама, наредбама или захтјевима Вијећа“ – 1 судија;
- тачка 22.: „понашање у суду и изван суда које штети угледу судијске функције“ – 2 судија;
- Што се тиче тужилаца, они су 2014. години одговарали за сљедеће дисциплинске прекршаје:
 - тачка 8.: „немар или непажња у вршењу службених дужности“ – 1 тужилац;
 - тачка 9.: „неоправдано кашњење у изради одлука или у другим радњама у вези с обављањем дужности тужиоца или било какво друго поновљено непоштивање дужности тужиоца“ – 2 тужиоца;
 - тачка 23.: „било какво друго понашање које представља озбиљно кршење службене дужности или доводи у питање повјерење јавности у непристрасност и кредибилитет тужилаштва“ – 1 тужилац.

С обзиром на податак према којем је дана 31.12.2014. године у БиХ било регистровано укупно 1.101 судија и 360 тужилаца, проценат судија за које је утврђена дисциплинска одговорност у 2014. години износи: 1,27%, а тужилаца: 0,83%.

Тако овај проценат у односу на све носиоце правосудних функција у БиХ за 2014. годину износи 1,16%. Овај проценат је у 2013. години износио 1,20%, а у 2012. години 2,5%.¹¹

2.3 Поступање КДТ-а по службеној дужности

КДТ по службеној дужности, од 2011. године, прати и поступа по извјештајима судова и тужилаштва о застарима кривичног и прекршајног гоњења које су наступиле. Тако, према општој инструкцији главног дисциплинског тужиоца од 21.6.2011. године, КДТ све информације о застарима региструје као *ex officio* притужбе, укључујући судске и тужилачке предмете.

У свом досадашњем раду, КДТ је регистровао више од 400 *ex officio* предмета у вези с извјештајем о застарима. Такођер, потребно је напоменути да је КДТ запримио и одређени број притужби странака које се односе на застаре прекршајног или кривичног гоњења у судским или тужилачким предметима. Углавном, ове притужбе подносили су органи овлашћени за покретање прекршајног поступка, прије свих Федерална и Републичка управа за инспекцијске послове.

Тако су у 2014. години покренута укупно 4 дисциплинска поступка због наступања застаре кривичног гоњења и застаре вођења прекршајног поступка. Овим дисциплинским тужбама обухваћен је укупно **51** предмет у којем је наступила застара кривичног гоњења и **88** предмета у којима је наступила застара вођења прекршајног поступка.

КДТ је од 2011. године покренуо укупно 18 дисциплинских поступака против носилаца правосудних функција због наступања застарјелости кривичног гоњења и застарјелости вођења прекршајног поступка.

¹¹ У 2012. години у БиХ је било регистровано мање судија и тужилаца него што је то случај у 2013. и у 2014. години, те је у тој години покренут и већи број дисциплинских поступака.

2.4 Одбачене притужбе

Разлози за доношење одлука о одбачају притужбе КДТ-а односе се на разлоге прописане члановима 82. и 83. Пословника ВСТС-а. Највећи број затворених притужби односи се на: незадовољство донесеним судским или тужилачким одлукама; дужину трајања поступака од којих се највећи број односи на извршни поступак, потом на првостепене парничне поступке те парничне поступке пред другостепеним судом; притужбе у којима се тражи „убрзање поступка“ или притужбе у форми „ургенција да се предмет узме у рад или оконча „преко реда“; притужбе у којима се износе жалбени наводи о којима је одлучио суд у другостепеном поступку.

У притужбама које садрже наводе о незадовољству судском или тужилачком одлуком, уколико су поднесене у обиму искључиво тих навода, КДТ не спроводи истрагу уколико је донесена одлука по жалби или по притужби на тужилачку одлуку.

По притужбама које се односе на одуговлачење поступка, КДТ утврђује да ли су наведени предмети обухваћени Планом рада старих и заосталих предмета те да ли судија против којег је притужба поднесена остварује оријентациону норму и извршава наведени план, односно да ли се ради о објективним или субјективним разлозима дужине трајања поступка. Исту врсту провјера КДТ подузима и по притужбама којима се ургира за поступање односно и овакви поднесци третирају се као притужбе на дужину трајања поступка.

По притужбама које садрже наводе у смислу жалбених навода прописаних процесним законима, КДТ извршава провјеру у смислу врсте донесене другостепене одлуке. Поред наведених разлога због којих се одбацује највећи број поднесених притужби, један дио се односи на притужбе поднесене против упосленика суда – судских извршилаца, упосленика ЗК канцеларије, дактилографа, те против вјештака, стечајних управника и других учесника у поступку, док се један дио односи и на неразумљиве поднеске или захтјеве који су ван мандата КДТ-а (захтјеви за делегацију мјесне надлежности, премјештај у други затвор ради издржавања казне, захтјеви инспекцији, молбе за правну помоћ и слично).

2.5 БиХ – упоредни приказ броја покренутих дисциплинских поступака и изречених дисциплинских мјера против судија и тужилаца у земљама чланицама СЕРЕЈ-а¹²

Према посљедњем званичном извјештају СЕРЕЈ-а из 2014. године који пружа информације о броју и удјелу покренутих дисциплинских поступака и изречених дисциплинских мјера против судија и тужилаца за 43 земље чланице СЕРЕЈ-а, евидентно је сљедеће:

Покренути дисциплински поступци

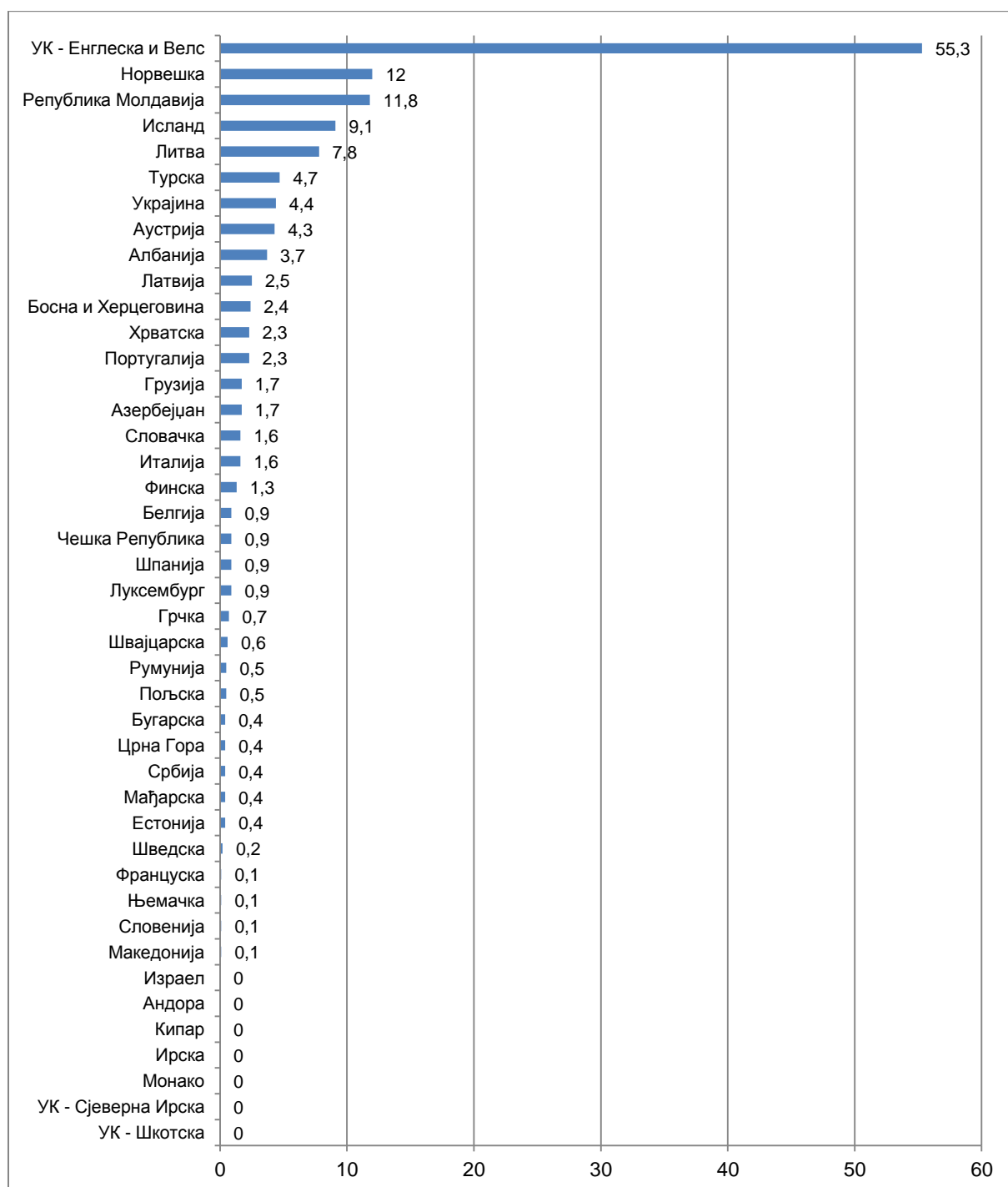
Судије

У погледу броја дисциплинских поступака покренутих на 100 судија, од укупно 43 земље чланице, БиХ се налази на 11. мјесту. При томе треба имати у виду да су нпр. Енглеска и Велс (које дијеле прво мјесто), као и Норвешка, Молдавија, Исланд и Литванија (које се налазе од 2. до 5. мјеста) за укупан број покренутих дисциплинских поступака дале податак о укупном броју спроведених истрага од којих већина није резултирала дисциплинским поступком, па тако ни изреченом мјером. Мањкавости оваквог извјештавања земаља чланица о броју покренутих дисциплинских поступака биће отклоњене у дијелу који говори о изреченим мјерама. Турска, која се налази на 6. мјесту, дала је збирне податке за судије и тужиоце.

¹² Скраћеница од фр. *Commission européenne pour l'efficacité de la justice* – Европска комисија за ефикасност правосуђа.

У односу на земље чланице из регије, Хрватска се налази на 13. мјесту, Србија на 29, Црна Гора на 30, а Македонија на 33. мјесту по броју покренутих поступака против судија.

Графикон 5: Број покренутих поступака против судија на 100 судија¹³



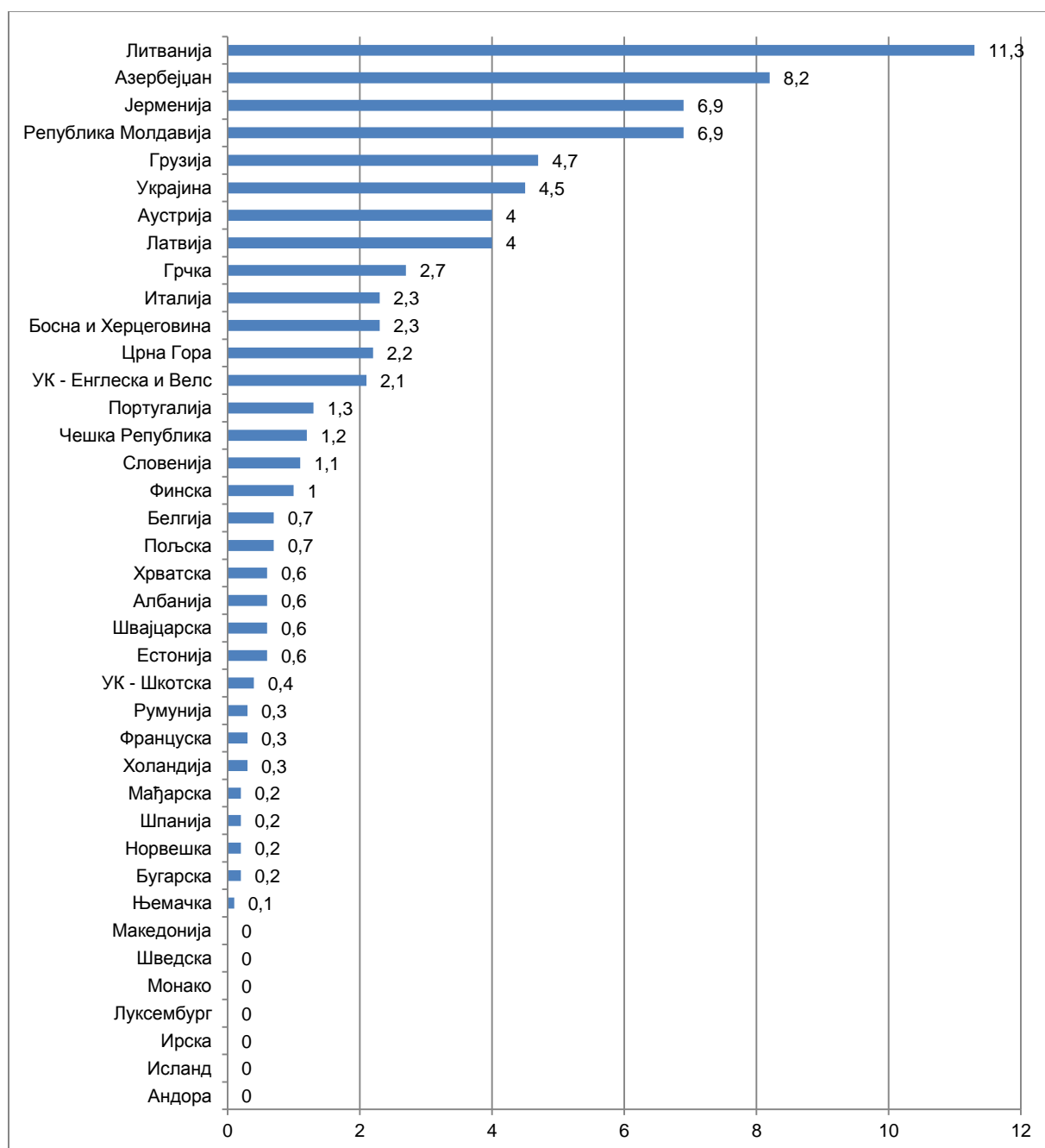
Тужиоци

БиХ се налази на 11. мјесту и по броју покренутих дисциплинских поступака против тужилаца, на 100 тужилаца.

¹³ Графикон преузет из извјештаја Европске комисије за ефикасност правосуђа „Европски правосудни системи – издање 2014. (подаци из 2012. године): ефикасност и квалитет правде, стр. 354. (http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2014/Rapport_2014_en.pdf)

У односу на земље чланице из регије, Црна Гора се налази на 12. мјесту, Хрватска на 20, а Македонија на 33. мјесту по броју покренутих поступака против тужилаца, на 100 тужилаца. Извјештај не садржи податке о поступцима покренутих против тужилаца у Србији.

Графикон 6: Број покренутих поступака против тужилаца на 100 тужилаца¹⁴



¹⁴ Графикон преузет из извјештаја Европске комисије за ефикасност правосуђа „Европски правосудни системи – издање 2014. (подаци из 2012. године): ефикасност и квалитет правде, стр. 366. (http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2014/Rapport_2014_en.pdf)

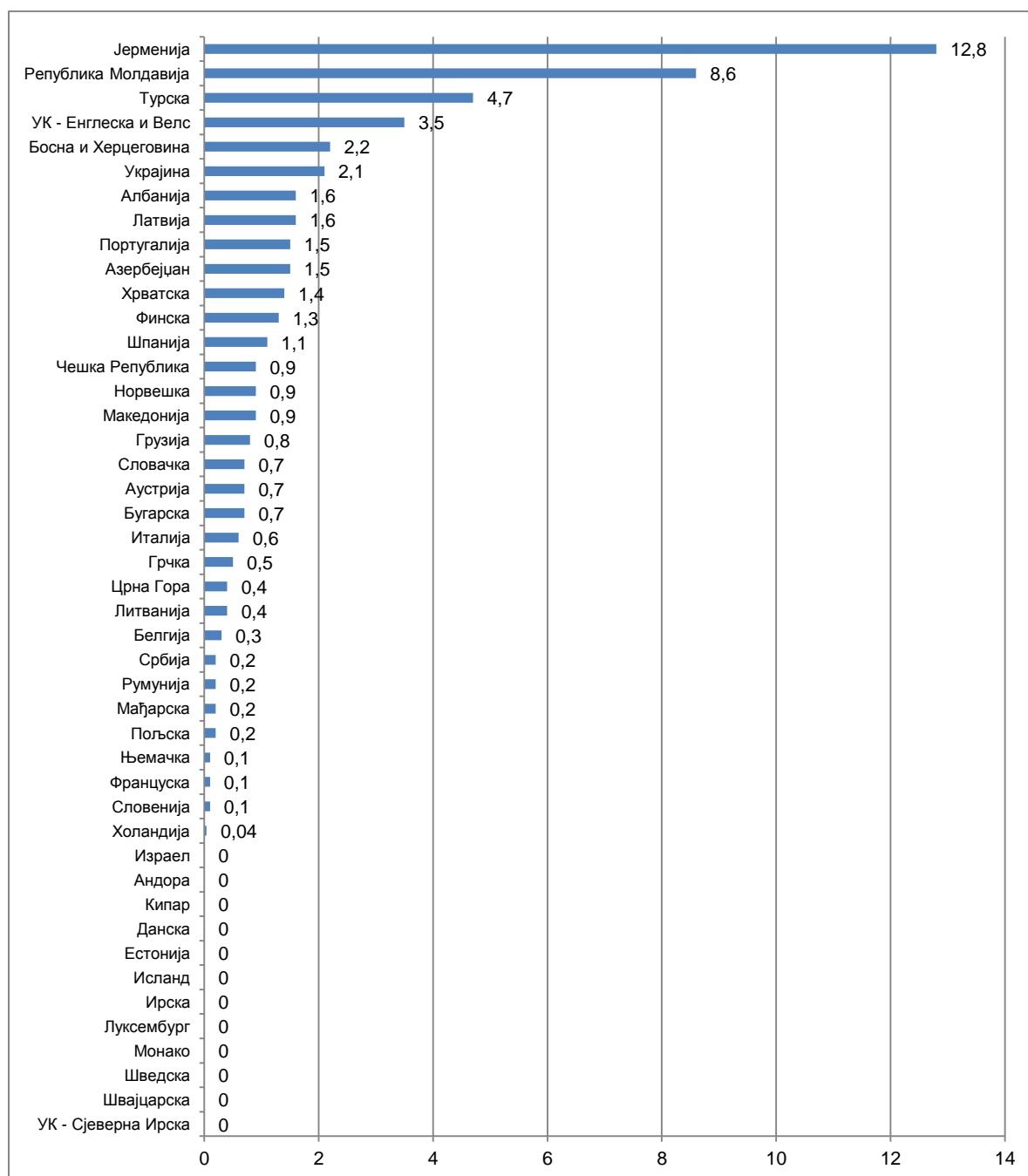
Изречене дисциплинске мјере

Судије

Када је ријеч о броју изречених дисциплинских мјера на 100 судија, БиХ заузима 5. мјесто, при чему је Турска, која се налази на 3. мјесту, дала збирне податке за судије и тужиоце.

У односу на земље чланице из регије, Хрватска се налази на 11. мјесту, Македонија на 14, Црна Гора на 24, а Србија на 29. мјесту по броју изречених дисциплинских мјера против судија, на 100 судија.

Графикон 7: Број изречених дисциплинских мјера против судија на 100 судија¹⁵



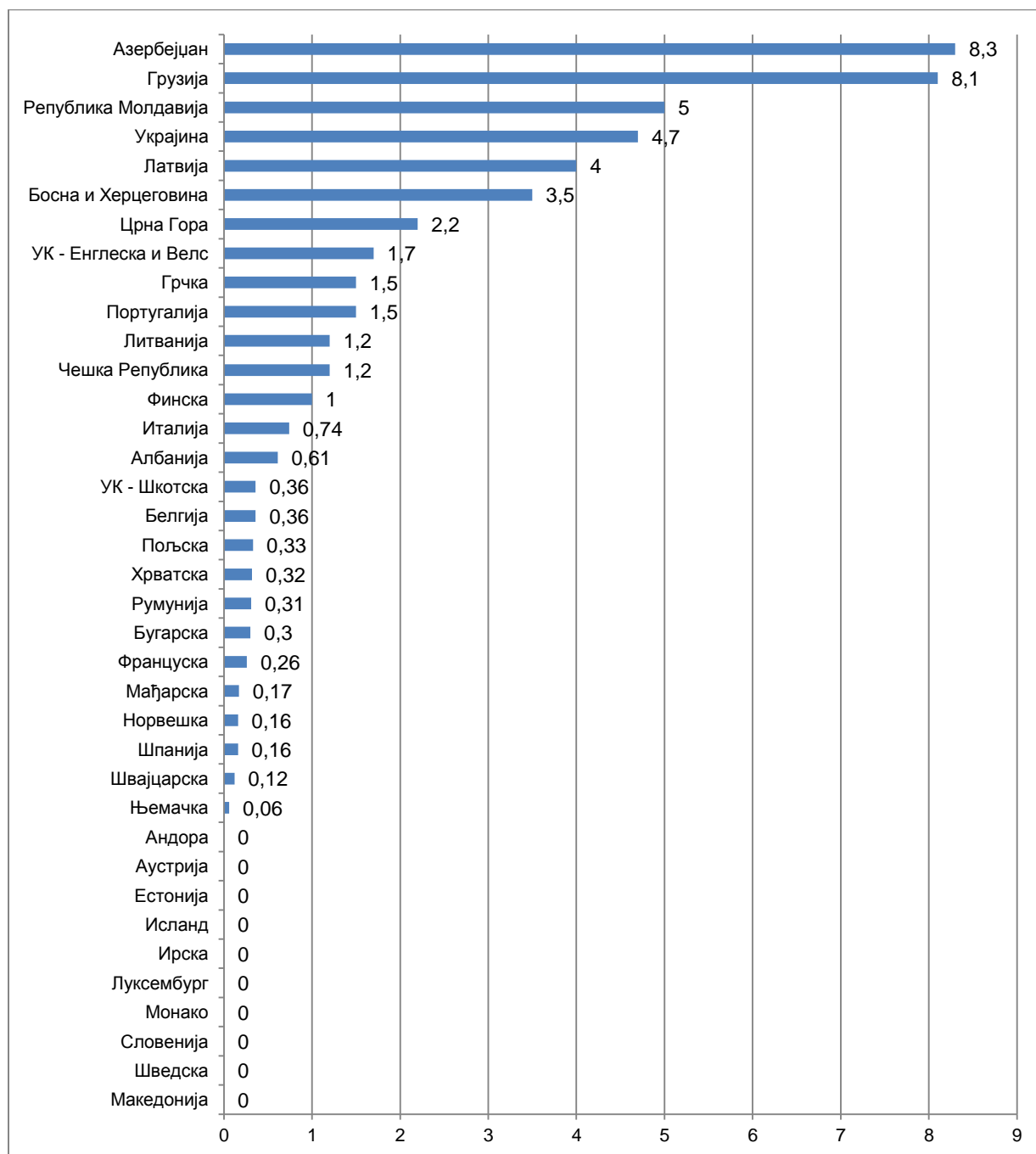
¹⁵ Графикон преузет из извјештаја Европске комисије за ефикасност правосуђа „Европски правосудни системи – издање 2014. (подаци из 2012. године): ефикасност и квалитет правде, стр. 359. (http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2014/Rapport_2014_en.pdf)

Тужиоци

У погледу броја изречених дисциплинских мјера на 100 тужилаца, БиХ се налази на 5. мјесту.

У односу на земље чланице из регије, Црна Гора се налази на 6. мјесту, Хрватска на 18, Македонија на 27. мјесту по броју покренутих поступака против тужилаца на 100 тужилаца, док подаци о изреченим дисциплинским поступцима против тужилаца у Србији нису приказани у извјештају.

Графикон 8: Број изречених дисциплинских мјера против тужилаца на 100 тужилаца¹⁶



¹⁶ Графикон преузет из извјештаја Европске комисије за ефикасност правосуђа „Европски правосудни системи – издање 2014. (подаци из 2012. године): ефикасност и квалитет правде, стр. 371. (http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2014/Rapport_2014_en.pdf)

2.6 Остале активности КДТ-а

КДТ је у фебруару 2014. године, у оквиру ВСТС-овог пројекта учења на даљину, учествовао у креирању приручника „Професионални и етички стандарди у правосуђу БиХ“. Исти приручник, са пратећом презентацијом, дио је материјала модула који обрађује тему професионалних и етичких стандарда у правосуђу БиХ.

У организацији Атлантске иницијативе, уз подршку Амбасаде Сједињених Америчких Држава, главни дисциплински тужилац узео је учешће у панелима на тему сексуалног узнемиравања, те учествовао у креирању приручника о родном узнемиравању. Један од резултата успјешне сарадње јесте и посјета главног дисциплинског тужиоца правосудним институцијама у Вашингтону. Након састанка са главним дисциплинским тужиоцем Вашингтона, Дистрикт Колумбија (Washington, D.C.), главни дисциплински тужилац односно КДТ позвани су од стране предсједавајуће Националног удружења дисциплинских органа Сједињених Америчких Држава (енг. *National Organization of Bar Counsel*) да приступи америчком Националном удружењу дисциплинских органа у својству члана.

У октобру и децембру 2014. године, под покровитељством ОЕБС-а из Србије, главни дисциплински тужилац посјетио је Државно веће тужилаца Републике Србије и Високи савет судства Републике Србије, те је том приликом као предавач узео учешће у семинарима које је на релевантне теме за дисциплинске органе из Србије организовао ОЕБС из Србије. Главни дисциплински тужилац је посјетио Државно веће тужилаца Републике Србије, заједно са чланом ВСТС-а Обреном Бужанином и у циљу пружања подршке успостављању Етичког одбора Државног већа тужилаца Републике Србије.

Поглавље 3: УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА СУДОВА

ВСТС је, свјестан значаја ефикасности и ажурности у раду правосудних институција и јачања независности и транспарентности рада судова, и током 2014. године подузимао низ активности усмјерених ка унапређењу рада судова и пружању боље услуге грађанима БиХ.

У протеклој години спроведени су многи значајни реформски процеси који су за резултат имали побољшање услова рада судова кроз реконструкцију и модернизацију зграда правосудних институција, повећање продуктивности рада судова, смањење броја предмета и смањење трајања судских поступака.

3.1 Смањење броја неријешених предмета

Број неријешених предмета смањен за 10% у односу на 2013. годину.
Продуктивност рада судија и стручних сарадника порасла за 7% у односу на 2013. годину.

Активности ВСТС-а и судова током 2014. године биле су посебно усмјерене на унапређење рада судова путем повећања продуктивности њиховог рада и тиме смањења броја неријешених предмета. Резултат ових активности је такав да је и у 2014. години настављен позитиван тренд повећања продуктивности рада судова примјеном Правилника о оријентационим мјерилима за рад судија и стручних сарадника у судовима у БиХ (Правилник о оријентационим мјерилима) и смањења броја некомуналних предмета за 10%, што представља смањење за 43,443 предмета у односу на стање на крају претходне године. Позитиван тренд смањења броја неријешених предмета кроз године (2011–2014.) видљив је из графикана испод.

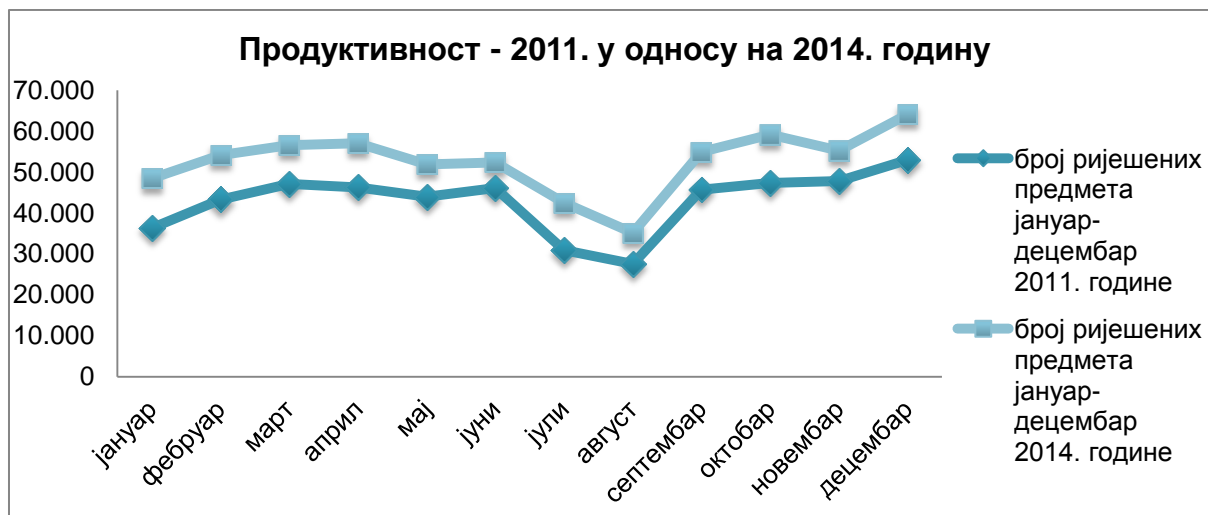
Табела 8: Број неријешених предмета у судовима

СУДОВИ	31.12.2011.	31.12.2012.	31.12.2013	31.12.2014.
Суд БиХ	3.635	3.765	2.867	2.694
Врховни суд ФБиХ	3.276	3.638	6.568	8.260
Врховни суд РС	1.648	1.758	2.012	2.554
Апелациони суд Брчко дистрикта	610	558	440	322
Виши привредни суд Бања Лука	277	223	223	294
Кантонални судови	30.922	32.905	38.136	44.635
Окружни судови	5.951	6.492	6.201	6.457
Окружни привредни судови	15.136	14.133	13.135	11.029
Опћински судови	279.676	273.454	269.097	230.302
Основни судови	119.812	111.638	103.052	92.634
Основни суд Брчко дистрикта	10.014	9.140	8.084	7.191
УКУПНО	470.957	457.704	449.815	406.372

Уколико гледамо са аспекта остварења норме, продуктивност рада судија и стручних сарадника у судовима повећана је за 7% у односу на претходну годину, што представља укупно повећање продуктивности рада судова за 7% у односу на период прије примјене Правилника о оријентационим мјерилима.¹⁷

¹⁷ Правилник о оријентационим мјерилима за рад судија и стручних сарадника у судовима у БиХ ступио је на снагу 4.6.2012. године објавом у „Службеном гласнику БиХ“, број 43/12.

Графикон 9: Приказ продуктивности према броју ријешених предмета



Иако је примјена Правилника о оријентационим мјерилима получила изванредне резултате, ВСТС ће и у наредном раздобљу пратити примјену и анализирати учинке Правилника о оријентационим мјерилима те ће заједно с представницима правосудне заједнице радити на његовом унапређењу с циљем повећања ефикасности правосуђа и бољег приступа правди свим грађанима БиХ.

Током 2014. године ВСТС је посебну пажњу посветио броју и трајању неријешених стечајних предмета. Наиме, на основу анализе која је сачињена у марту 2014. године евидентно је да предмети стечаја трају веома дуго. Стога је ВСТС на сједници одржаној 5.3.2014. године донио закључак да се одрже састанци са предсједницима судова који су надлежни за спровођење стечајних поступака, судијама који поступају по стечајним предметима и стечајним управницима.¹⁸ Разговарало се о основним проблемима, изналажењу конкретних рјешења за стечајне поступке у постојећем законском оквиру, унапређењу ефикасности и смањењу дужине трајања стечајних поступака.

У разговорима између учесника састанка идентификовани су сљедећи проблеми:

- велики број предмета који су проистекли из стечајних предмета¹⁹ и који су покренути у многим судовима у БиХ,
- недовољан проток информација како између судова тако и стечајних управника и судија.

Имајући у виду број и трајање неријешених стечајних предмета, судови су обавезни да у наредном периоду креирају посебне планове рјешавања стечајних предмета и планове рјешавања предмета проистеклих из стечаја. Судови имају обавезу приоритетно рјешавати предмете проистекле из стечајних предмета. У периоду од само 6 мјесеци дошло је до смањења броја предмета проистеклих из стечаја за 49% односно број тих предмета је смањен за 891 (с 1.804 на 913 предмета).

У циљу размјене искустава у погледу рјешавања стечајних предмета, у децембру 2014. године одржана је радионица на тему „Стечајни предмети“. Циљ радионице је био да се судовима презентују стварни подаци о стечајним предметима и скрене пажња на тренд рјешавања, старост и трајање неријешених стечајних предмета у правосуђу БиХ и да се идентификују даљњи кораци које је потребно предузети да би се убрзао процес рјешавања стечајних предмета.

¹⁸ Састанци су организовани у оквиру пројекта „Унапређење ефикасности правосуђа“ који финансирају краљевине Норвешка и Шведска.

¹⁹ Предмети произишли из стечаја су предмети (парнични, привредни, земљишнокњижни предмети,...) које је неопходно претходно ријешити да би се ријешило стечајни поступак.

Графикон 10: Тренд неријешених стечајних предмета кроз године



Поред имплементације планова за рјешавање предмета, акционих планова рјешавања стечајних предмета, ВСТС је током 2014. године посветио посебну пажњу и рјешавању предмета ратних злочина у судовима у БиХ. Питање процесуирања предмета ратних злочина је дискутовано и у оквиру Структурисаног дијалога о правосуђу између ЕУ и БиХ, те је у том погледу донесено неколико препорука, које се односе на имплементацију Државне стратегије за рад на предметима ратних злочина, пренос предмета ратних злочина са државног на ентитетско правосуђе и правосуђе Брчко дистрикта и потребу за ефикаснијим процесуирањем ових предмета.

Број неријешених предмета ратних злочина у судовима се протекле године кретао између 120²⁰ и 240²¹. Поред пораста броја неријешених предмета ратних злочина у судовима, порасло је и трајање неријешених предмета ове врсте, са 597²² дана на 737²³ дана.

С тим у вези, као једна од активности пројекта IPA 2012 који имплементира ВСТС, а који финансира Европска унија, спроведена је активност која се односи на израду планова рјешавања предмета ратних злочина у судовима с циљем праћења рада на овим предметима и њиховог бржег рјешавања.²⁴

²⁰ Према подацима из ЦМС-а на дан 31.12.2013. године.

²¹ Према подацима из ЦМС-а на дан 31.12.2014. године.

²² Према подацима из ЦМС-а на дан 31.12.2013. године.

²³ Према подацима из ЦМС-а на дан 31.12.2014. године.

²⁴ Више информација у поглављу 5.

3.2 Трајање поступка

Број неријешених предмета:

- старијих од 23 године смањен за 21% у односу на 2013. годину односно са 164 на 136 предмета,
- старих 18 година или више смањен за 15% у односу на 2013. годину односно са 314 на 272 предмета,
- старих 10 година или више смањен за 40% у односу на 2013. годину односно са 14.723 на 10.502 предмета,
- старих 6 година или више смањен за 34% у односу на 2013. годину односно са 109.603 на 81.805 предмета.

ВСТС у оквиру Пројекта унапређења ефикасности правосуђа (Пројекат) спроводи активности усмјерене ка побољшању рада судова у БиХ како би се корисницима правосудног система обезбиједило рјешавање предмета у разумном року. Битна активност усмјерена ка овом циљу је и имплементација Упутства за сачињавање плана рјешавања предмета. Сама идеја увођења планова рјешавања предмета је иницирана 2010. године кад је ВСТС започео са великим бројем активности усмјерених ка повећању ефикасности правосуђа.

Захваљујући имплементацији планова сваке године судови ријеше преко 70.000 најстаријих предмета. Током 2014. године судови су захваљујући плановима ријешили 85.941 предмет, што представља повећање броја ријешених предмета из плана за 16% (13.625 предмета) у односу на 2013. годину.

Графикон 11: Тренд рјешавања предмета у плановима кроз године



Поред смањења броја неријешених предмета у судовима ВСТС је током 2014. године посебну пажњу посветио анализирању трајања поступка. У том циљу од 2012. године ВСТС спроводи Правилник о временским оквирима за поступање у предметима у пилот судовима и тужилаштвима у БиХ.²⁵ Правилником су дефинисани оптимални и предвидиви рокови за поступање у предметима.

²⁵ „Службени гласник БиХ“, број 5/13, 101/13 и 61/14.

Оптимални²⁶ рок за поступање у предметима представља стандардни временски оквир за законито и ефикасно рјешавање одређене врсте предмета.

Предвидиви²⁷ рок је реални временски оквир у којем се може очекивати окончање поступка у конкретном предмету, рачунајући од тренутка пријема иницијалног акта у правосудну институцију.

У случајевима када је предвидиви рок дужи од оптималног потребно је предузимати континуиране активности усмјерене ка његовом скраћењу.

ВСТС је крајем 2013. године донио одлуку да од 1.1.2014. године започне примјена Правилника и Упутства у свим правосудним институцијама. На тај начин је први пут уведена њихова обавеза да утврде рокове у којима очекују рјешавање предмета из своје надлежности. Правосудне институције су израдиле своје појединачне одлуке о предвидивим роковима у 2014. години и пратиле су њихово остваривање кроз израду извјештаја о поштивању оптималних и предвидивих рокова.

У току 2014. године ВСТС је донио одлуку да се допуни члан 8. Правилника. Овом допуном прописано је да је предвидиви рок једнак оптималном року у случају кад се за неку врсту предмета у одлуци о предвидивим роковима исказе мали број неријешених предмета.

3.3 Законодавне измјене усмјерене ка повећању ефикасности рада судова

Оставински предмети пренесени у надлежност нотара.

Израђена анализа о могућности измјештања извршних предмета из судова на друге органе.

Током 2014. године ВСТС је спроводио активности и покретао иницијативе усмјерене на измјене законског оквира с циљем унапређења ефикасности правосудја. Како би унаприједио одређене судске поступке, ВСТС је током 2014. године настојао изнаћи ефикасан начин унапређења извршног поступка у БиХ и архивског пословања.

Анализиране су могућности преноса надлежности на нотаре у оставинским предметима, у складу са препоруком са Структурисаног дијалога, те модели унапређења алтернативних начина рјешавања спорова у БиХ.

У сврху реализације ових активности успостављена је сарадња са ентитетским нотарским коморама са циљем реализације препоруке са Структурисаног дијалога о правосудју између ЕУ и БиХ која се односи на растерећење судова преносом одређених судских надлежности на нотаре. ВСТС је дао позитивно мишљење на Нацрт Закона о насљеђивању Федерације БиХ уз одређене примједбе и сугестије.

Закон о насљеђивању у ФБиХ објављен је у „Службеном гласнику ФБиХ“, број: 80/14 од 1.10.2014. године, а примјењује се од 9.1.2015. године. Новим Законом о насљеђивању преносе се одређене овласти у спровођењу оставинских расправа на нотаре, а с циљем растерећења судова.

Током 2014. године анализиран је концепт унапређења извршног поступка предузимањем одређених активности и организационим промјенама код јавних комуналних предузећа као тражилаца извршења. Посебан фокус концепта је

²⁶ При изради оптималних рокова за рјешавање предмета као основа се узимају рокови прописани законом за поједине фазе поступка односно поједине радње током поступка у зависности од врсте поступка и врсте предмета и ефективно вријеме које је потребно за извођење потребних процесних радњи за које рокови нису прописани законом, а које је одређено на искуственој основи с обзиром на природу и садржину процесних радњи.

²⁷ Приликом одређивања предвидивих рокова за рјешавање предмета у правосудним институцијама потребно је, осим оптималног рока за односну врсту предмета, узети у обзир заостатке у погледу неријешених предмета одређеног реферата у свакој појединачној институцији и вријеме потребно за њихово рјешавање с обзиром на њене расположиве ресурсе и утврђена оријентациона мјерила.

анализирање могућности увођења приватних или јавних извршилаца у правном систему БиХ, укључујући приједлоге евентуалних законских измјена које би омогућиле овај вид професије. Концепт садржи приједлоге и мјере у односу на тренутна и будућа законска рјешења и исто се усваја у 2015. години од стране ВСТС-а.

Са циљем унапређења ефикасности првостепених судова у БиХ током 2014. године анализирано је стање у области архивског пословања судова како са нормативног тако и са просторног аспекта. Од судова су прибављени подаци о листама регистратурне грађе као и потребе за адаптацијом, реконструкцијом или проширењем архивског депоа. На основу тих података утврђено је да је стање архивског пословања у првостепеним судовима у јако лошем стању, посебно када су у питању адекватни архивски депои за чување односно складиштење регистратурне и архивске грађе. Овај проблем је посебно био изражен у Општинском суду у Сарајеву. Питање адекватног архивског простора суд је ријешио изналагањем додатног простора, а ВСТС је путем Пројекта пружио подршку овом суду, Општинском суду у Мостару и основним судовима у Приједору и Зворнику ангажманом помоћног особља с циљем ажурирања стања архивског пословања. За ову активност ВСТС је путем Пројекта током 2014. године обезбиједио додатних 18 лица за ажурирање архивске грађе, за шта су издвојена средства у износу од сса 128.000 КМ. ВСТС је обезбиједио ангажман особља у општинским судовима у Мостару и Сарајеву за додатних 5 мјесеци у 2015. години. Захваљујући раду додатног особља обрађено је преко 450.000 архивских предмета, на начин да је извршен увид у сваки од ових предмета те су исти сортирани према категоријама и роковима чувања. Од тога је сса 250.000 предмета којима је протекло рок чувања излучен за отпис. Судови су такођер успоставили интерне евиденције о обрађеним предметима.



Слике 1 и 2: Архива Општинског суда у Сарајеву (Добриња) прије и након реконструкције

3.4 Посебне мјере у циљним судовима

Један од фокуса Пројекта „Унапређење ефикасности правосуђа“ усмјерен је на повећање ефикасности рада циљних судова Пројекта,²⁸ те примјену позитивних пракси и резултата рада ових судова на све судове у БиХ.

Ангажман додатног особља настављен је и у 2014. години у циљним судовима Пројекта.²⁹ Додатно особље је увелико допринијело повећању радних резултата циљних судова.

У циљним судовима је током 2014. године имплементирана активност рјешавања тзв. „типских предмета“³⁰. Циљ ове активности је био да се на бржи и једноставнији начин ријеши што већи број предмета. Тако је на овај начин у Општинском суду у Мостару и

²⁸ Општински судови у Сарајеву, Мостару и Тузли и основни судови у Модричи, Проједору и Зворнику.

²⁹ Категорије дипл. правник, сарадник судских извршитеља, сарадник за рад у писарници и достављач.

³⁰ Предмети у којима се јавља исти правни основ и исте странке у поступку. Најчешће се јављају код радних и управних спорова.

основним судовима у Модричи, Зворнику и Приједору током 2014. године укупно ријешено 11.032 „типских“ предмета.

ВСТС је путем Пројекта циљним судовима током 2014. године пружао и подршку у набавци додатних материјала за несметано функционисање судова у виду полица и омота за списе, коверата за писмена, канцеларијског намјештаја и ИКТ опреме. Циљним судовима је током 2014. године укупно било дистрибуисано 8.007 омота списа, 636.387 коверата и 355 полица за списе. У сарадњи са предсједницима циљних судова извршене су процјене потреба за намјештајем, те ИКТ опремом – што ће бити предметом наредних набавки за циљне судове у оквиру Пројекта.

3.5 Унапређење алтернативних начина рјешавања судских поступака

Повећан број ријешених предмета путем судске нагодбе за 25% у односу на 2013. годину.

Одржана ТАИЕХ конференција на тему „Алтернативни начини рјешавања спорова“.

ВСТС је током 2014. године кроз Пројекат унапређења ефикасности правосуђа спроводио пилот пројекте „Судска нагодба“³¹ и „Седмице медијације“. Ова активност се спроводила у циљу континуиране имплементације препоруке Структурисаног дијалога усмјерене ка промоцији веће примјене алтернативних начина рјешавања спорова.

Циљ спровођења пилот пројекта „Судска нагодба“ је спровођење специјализоване едукације судија и стручних сарадника из циљних судова Пројекта како би се на овај начин допринијело већој употреби овог вида начина рјешавања спорова. Ова активност је и током 2014. године реализована у сарадњи са Судском администрацијом Норвешке односно стручњацима из области судске медијације – судијама из Норвешке, као и претходних година. Стручњаци из Норвешке периодично су посјећивали циљне судове Пројекта те вршили редовне консултације са учесницима пилот пројекта за што успјешније поступање у предметима.

У септембру 2014. године одржан је и завршни семинар пилот пројекта „Судска нагодба“. Семинару су присуствовали норвешки експерти, консултанти на пројекту, чланови ВСТС-а те судије и стручни сарадници, учесници пројекта из циљних судова.

Што се тиче резултата пилот пројекта, у току извјештајног периода укупан број судских нагодби закључен у циљним судовима од 1.1. до 31.12.2014. године износи 1.266 предмета, те је тиме достигнута односно пребачена постављена циљна вриједност овог индикатора о успјешности Пројекта.³²

Током 2014. године продужена је имплементација и пилот пројекта „Седмице медијације“, који се спроводио у сарадњи са Удружењем медијатора у БиХ и општинским судовима у Мостару и Тузли. На овај начин пројектним средствима је спроведено 30 поступака медијације.

ВСТС је, у сарадњи са Инструментом за техничку помоћ и размјену информација Европске комисије (ТАИЕХ), 10. и 11. септембра 2014. године организовао дводневну регионалну конференцију и радионицу „Размјена искустава о алтернативним начинима рјешавања спорова“, која је одржана у Сарајеву. Сврха конференције и радионице била је размјена искустава и најбољих пракси земаља региона (БиХ, Црна Гора и Србија) и држава чланица Европске уније (Хрватска, Низоземска, Норвешка и Словенија) када је у питању примјена алтернативних начина рјешавања спорова. Ова конференција је значајно допринијела унапређењу сарадње и изналажењу нових приједлога за увођење функционалнијег система за судску и вансудску медијацију у

³¹ Детаљне информације о свим едукацијама налазе се у поглављу 4.

³² Предвиђено 1.000 предмета годишње.

БиХ, како се и наводи у препорукама Структурисаног дијалога о правосуђу између Европске уније и БиХ.

3.6 Реконструкција и модернизација зграда правосудних институција

Завршена реконструкција зграде Општинског суда у Мостару.

Започела реконструкција зграде Основног суда у Приједору.

Израђена пројектна документација за зграде правосудних институција које ће бити предмет реконструкције из средстава IPA 2012/2013.

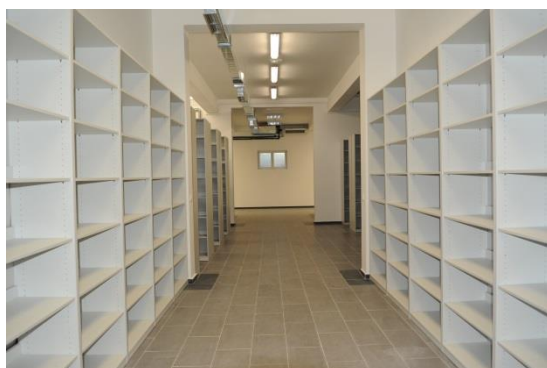
Обезбијеђена средства за санирање штете на зградама правосудних институција насталих усљед временских непогода.

Реконструкција Општинског суда у Мостару и Основног суда у Приједору

Реконструкција зграде IV основне школе за потребе смјештаја Општинског суда у Мостару започела је у августу 2013. године потписивањем уговора за извођење радова. Реконструкција је завршена у децембру 2014. године, те је свечано отварање зграде организовано 11.12.2014. године. Укупна вриједност изведених радова на реконструкцији износила је 3.500.000 КМ. Пројекат су заједнички финансирали ВСТС из донаторских средстава Владе Краљевине Норвешке у износу од 2.500.000 КМ и Влада Херцеговачко-неретванског кантона у износу од 1.000.000 КМ.



Слике 3 и 4: Општински суд у Мостару – пред почетак и по завршетку реконструкције



Слике 5 и 6: Хол и депо у новој згради Општинског суда у Мостару



Слика 7: Почетак реконструкције зграде Основног суда у Приједору



Слика 8: Судница у новој згради Општинског суда у Мостару

Поред реконструкције зграде за потребе рада Општинског суда у Мостару извршена је набавка и испорука канцеларијског намјештаја и опремање четири суднице намјештајем и потребном аудио-видео опремом.

Захваљујући овој активности Општински суд у Мостару добио је простор површине 4.100 m², чиме је ријешен проблем недостајућег канцеларијског простора, судница, те архивског простора чиме су створени услови за ефикаснији рад суда.

Поред тога, ВСТС је путем Пројекта унапређења ефикасности правосуђа из средстава Владе Краљевине Норвешке започео процес реконструкције и доградње зграде Основног суда у Приједору. На овај начин Основном суду у Приједору обезбиједиће се

додатних 620 m² и адекватан простор за ефикасно функционисање суда. Процес реконструкције је започео у новембру 2014. године, а планирана средства за реализацију ове активности износе 1.500.000 КМ.

Израда пројектних документација и набавка намјештаја

Поред реконструкције зграда за потребе Општинског суда у Мостару и Основног суда у Приједору, ВСТС је из донаторских средстава Пројекта обезбиједио средства у износу од 270.000 еура за израду техничке документације за правосудне институције у БиХ. Ове институције су идентификовале Делегација Европске уније и релевантна министарства правде, а биће реконструисане и изграђене у склопу пројекта IPA 2012/2013 финансираног од стране Европске уније.

Током 2014. године у оквиру ове активности израђена је пројектна документација³³ за:

- Комплекс правосудних институција у Добоју (Окружно тужилаштво, Окружни суд, Основни суд, Окружни привредни суд)³⁴,
- Окружно тужилаштво у Источном Сарајеву,
- Окружни суд у Бањој Луци,
- Основни суд у Бањој Луци,
- Кантонално тужилаштво Зеничко-добојског кантона,³⁵
- Кантонални суд у Бихаћу,
- Кантонално тужилаштво Херцеговачко-неретванског кантона и
- Кантонални суд у Мостару.

Завршен је пројектни задатак те идејно рјешење за изградњу нове зграде анекса Тужилаштва БиХ у склопу Комплекса правосудних институција БиХ, а у току је завршна фаза на изради пројектне документације.

ВСТС је у протеклом периоду окончао и активности на изради пројектног задатка за реконструкцију зграде Основног суда у Фочи и Основног суда у Градишци.

За потребе изградње центра за обраду и похрану података правосуђа у БиХ урађен је пројектни задатак и идејни пројекат.

Поред тога, спроведена је процедура јавне набавке за набавку канцеларијског намјештаја за правосудне институције у Мостару, Окружно тужилаштво у Добоју, те циљне судове: Општински суд у Сарајеву, Општински суд у Тузли, Основни суд у Модричи и Основни суд у Зворнику.

3.7 Санација штета у правосудним институцијама на подручјима погођеним поплавама

Током маја 2014. године БиХ су погодиле поплаве које су нанијеле велику штету правосудним институцијама. Након престанка временских непогода извршена је процјена штета на зградама правосудних институција на подручјима погођеним поплавама. Извршена је и процјена потребних радова на санацији штета насталих на објектима правосудних институција у Добоју, Општинског суда у Санском Мосту, Општинског суда у Завидовићима – Одјељења у Маглају, Општинског суда у Какњу, те Основног суда у Модричи – Одјељења у Шамцу.

³³ Идејно рјешење, главни пројекат, те спроведен поступак јавних набавки.

³⁴ Наведене активности у Добоју се уједно сврставају и као помоћ институцијама погођеним поплавама, с обзиром на то да је првобитно била предвиђена израда документације само за дио објекта који користи Окружно тужилаштво у Добоју.

³⁵ У оквиру Пројекта урађено је усклађивање постојеће пројектне документације у складу са захтјевима Делегације ЕУ.

ВСТС је путем донаторских средстава обезбиједио износ од 562.511 КМ за санацију штета насталих услед поплава, док ће Делегација ЕУ у БиХ обезбиједити остала средства потребна за санацију штета.

Након тога, завршена је пројектна документација за санацију и реконструкцију зграде Основног суда у Модричи – Одјељења у Шамцу, те расписан поступак јавне набавке за одабир извођача радова на санацији и реконструкцији споменуте зграде. Завршена је и пројектна документација за санацију комплекса правосудних институција у Добоју. Пројектна документација је предана Делегацији ЕУ која ће спроводити поступак јавне набавке за одабир извођача радова.

Израђена је процјена и премјер потребних радова за санацију зграда Општинског суда у Какњу, Општинског суда у Завидовићима – Одјељења суда у Маглају, Општинског суда у Санском Мосту и Општинског суда у Лукавцу, те је расписан поступак јавне набавке за одабир извођача радова на овим локацијама.

3.8 Комуникација и промоција – информисање јавности о активностима и резултатима правосуђа

Један од стратешких циљева ВСТС-а посвећен је унапређењу комуникације правосудних институција у БиХ са јавношћу.

ВСТС је посвећен унапређењу комуникације правосудних институција са јавношћу. Имајући у виду неријетко негативну перцепцију правосуђа у јавности и чињеницу да је повјерење грађана нарушено, ВСТС је одлучан да стање побољша. Стога ВСТС у оквиру Пројекта унапређења ефикасности правосуђа континуирано спроводи низ промотивних активности путем којих настоји упознати медије и јавност о плановима, активностима и резултатима рада ВСТС-а и правосудних институција, проблемима и препрекама с којима се правосуђе суочава. Намјера ВСТС-а је да умањи негативну перцепцију коју јавност има о правосуђу и изгради повјерење јавности у правосудни систем.

ВСТС је у оквиру Пројекта спровео сљедеће активности:

- „Иницијално истраживање нивоа задовољства корисника судова“ које је имало за циљ да измјери ниво задовољства корисника судова, да се добије јасно формулисан став јавности (грађана Мостара и Тузле) о раду Општинског суда у Мостару односно Општинског суда у Тузли те да се идентификују најважније препоруке за унапређење њиховог рада. Израђене и спроведене су F2F, CATI и Mystery shopping анкете као и квантитативно и квалитативно истраживање.

- Информативну кампању о активностима које ВСТС заједно са донаторима предузима за санацију штета у правосудним институцијама у БиХ узрокованих поплавама. Информативном кампањом повећала се и видљивост донатора, што је један од задатака свих пројеката које ВСТС имплементира. Кампања се састоји од онлајн и офлајн компоненти и имплементира се током цијелог периода санирања штета и активности реконструкције правосудних институција погођених поплавама.

- Израђени су промотивни видео спот и радио џингл с циљем информисања, повећања знања и разумијевања шире јавности, крајњих корисника судова о циљевима, активностима и резултатима Пројекта. Медијска кампања подразумијева емитовање промотивног видео спота и радио џингла путем електронских медија, ТВ и радио станица, БХРТ и РТРС које покривају подручја у којима се налазе циљни судови Пројекта.

- Организовани су различити догађаји попут церемоније поводом потписивања Меморандума о разумијевању и почетка радова реконструкције у Основном суду у Приједору; церемонија поводом завршетка радова реконструкције и изградње зграде Општинског суда у Мостару; „Дан отворених врата“ у Општинском суду у Тузли и Основном суду у Зворнику; завршни семинар „Судска нагодба“; регионална TAIEХ

конференција „Размјена искустава о алтернативним начинима рјешавања спорова“; четири радионице “План рјешавања старих предмета“; радионица „Рјешавање стечајних предмета“; округли сто на тему „Унапређење рада Општинског суда у Тузли“, путем којих је и јавност упозната са радом ВСТС-а и судова у погледу повећања ефикасности правосуђа у БиХ.

– Циљним судовима Пројекта испоручени су сандучићи за похвале, примједбе и сугестије о раду суда, полице за каталоге које служе за постављање промотивног материјала попут брошура, информативних афиша и летака за кориснике судова.

– Израђен је документарни филм о реконструкцији и изградњи нове зграде Општинског суда у Мостару.

– Израђени су различити позиви, најаве и саопштења за јавност, те чланци са циљем информисања јавности; веб портал pravosudje.ba и веб страница ВСТС-а се континуирано користе за промоцију свих имплементираних активности.

– Резултати рада судова по старим предметима објављују се сваког квартала на www.pravosudje.ba и www.hjrc.ba с циљем повећања транспарентности рада судова и бољим упознавањем јавности о раду судова.

– Израђене, одштампане и дистрибуисане су информативне афише „Судска нагодба“; ВСТС – Подршка унапређењу ефикасности правосуђа; „Судски извршилац“; и публикације „Реконструкција Општинског суда у Мостару“; „Реконструкција Палате правде у Сарајеву“ и „Реконструкција Основног суда у Модричи“.

Поглавље 4: УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА ТУЖИЛАШТАВА

Број неријешених предмета је у односу на 2013. годину смањен за 10% односно за 2.488 предмета. Ови резултати су остварени упркос чињеници да, због недостатка буџетских средстава, у току 2014. године није било попуњено 46 тужилачких позиција.

ВСТС је формирањем Стратешког тијела тужилаца чланова ВСТС-а успоставио механизам за ефикасније праћење рада тужилаштава у БиХ и предлагање мјера за унапређење њихове ефикасности. Стратешко тијело тужилаца је унутар ВСТС-а, али и међу вањским партнерима препознато као структурни механизам који заговара усаглашене ставове о стратешким питањима везаним за тужилачки систем. У извјештајном периоду кроз 13 одржаних састанака разматрало је сва битна питања и анализирано податке у вези са тренутном ситуацијом у тужилаштвима с посебним акцентом на стање у погледу броја старих предмета и предлагање мјера и активности за отклањање идентификованих проблема и постизање већег степена ажурности.

4.1 Оријентациона мјерила за рад тужилаца

Увођењем оријентационих мјерила за рад тужилаца створене су претпоставке за повећање радних учинака тужилаца у БиХ.

ВСТС је у циљу унапређења ефикасности у тужилаштвима донио Правилник о оријентационим мјерилима за рад тужилаца у тужилаштвима у БиХ, који се примјењује од 1.1.2013. године.

Овај правилник је по први пут донио јединствена правила којима се омогућава праћење и мјерење радних учинака свих тужилаца у БиХ, децидирано прописујући који је број предмета, сваке врсте засебно, потребно завршити у току једне календарске године да би тужиоци остварили прописану тужилачку норму.

Праћење резултата рада тужилаца омогућено је кроз систем за аутоматско управљање предметима у тужилаштвима (ТЦМС) гдје је у сваком тренутку могуће утврдити степен остварења годишње норме. На овај начин, такођер се допринијело и уједначавању радног учинка свих тужилаца у тужилачком систему у БиХ.

Након примјене Правилника у 2013. години, извршена је анализа о степену остварења норме као и ефектима примјене Правилника на повећање ефикасности рада тужилаца за ову годину.

Као резултат ове анализе ВСТС је донио Правилник о измјенама и допунама Правилника о оријентационим мјерилима за рад тужилаца у БиХ, којим је извршено повећање норме у тужилаштвима за поједине врсте предмета и који је у примјени од 1.1.2014. године, чиме је донесена конкретна мјера која је усмјерена на повећање ефикасности односно радних учинака тужилаца у БиХ.

4.2 Критеријуми за оцјењивање рада тужилаца

Успостављен је свеобухватан систем за објективно и непристрасно оцјењивање рада тужилаца и главних тужилаца у БиХ.

ВСТС је крајем децембра 2013. године усвојио *Критерије за оцјењивање рада тужилаца у БиХ* број: 06-09-4725/2013 чија је примјена почела у 2014. години. Критеријима је утврђен начин оцјењивања рада тужилаца, вођења евиденција о њиховим радним резултатима и одсуствима са посла, елементи и начин утврђивања оцјене рада, подношење приговора на коначну оцјену рада тужилаца, те друга питања од значаја за оцјењивање резултата рада тужилаца.

Циљ доношења наведених критерија је да се успостави објективан и непристрасан систем оцјењивања рада тужилаца на основу утврђених елемената оцјене рада и то: а) остварене оријентационе норме, б) квалитета тужилачких одлука и ц) односа тужиоца према раду. Критеријима је утврђено да ће се оцјене рада тужилаца користити у поступку њиховог именовања на друге функције у правосудним институцијама односно приликом разматрања њихове способности, подобности и стручности за напредовање у правосуђу с првенственим циљем да се тужиоцима омогући напредовање искључиво на основу објективно утврђене стручности и способности у раду.

У 2014. години су усвојени *Критерији за оцјењивање рада главних тужилаца, замјеника главних тужилаца и шефова одјела/одсјека у тужилаштвима у БиХ* којима су утврђена три елемента за њихово оцјењивање и то: а) елементи који се односе на индивидуалну остварену оријентациону норму, индивидуални квалитет одлука и однос према раду, б) колективна остварена оријентациона норма и укупни квалитет одлука тужилаштва и одјела/одсјека и ц) организација и руковођење радом тужилаштва и одјела/одсјека.

Поред горе наведених, у 2014. години су усвојени и *Критерији за оцјењивање рада главног тужиоца Тужилаштва БиХ, Федералног тужилаштва Федерације БиХ, Републичког тужилаштва Републике Српске и Тужилаштва Брчко дистрикта* којима су утврђени сљедећи елементи оцјене рада: а) колективна оријентациона норма, б) колективни квалитет одлука тужилаштва и ц) организација и руковођење радом тужилаштва. Наведени критерији примјењиваће се за оцјењивање рада главних тужилаца за 2014. годину и надаље.

4.3 Анализа стања и мјере за рјешавање старих предмета у тужилаштвима

Успостављен је систем израде једнообразних планова за рјешавање старих предмета у тужилаштвима и праћење њихове реализације.

У циљу повећања ефикасности рада тужилаштва, Стратешко тијело тужилаца чланова ВСТС-а је направило анализу старих предмета у свим тужилаштвима у БиХ. Ова активност је обухватила детаљну анализу укупног стања старих предмета у тужилаштвима те годишњих планова рада тужилаштва са акцентом на планове за рјешавање старих предмета.

На основу онога што је произашло из урађене анализе, ВСТС је усвојио мјере које је неопходно подузети, од којих су најзначајније:

- Доношење Упутства за израду планова за рјешавања старих предмета којим се успоставља обавеза за сва тужилаштва која имају старе предмете за доношењем посебних, једнообразних планова за њихово рјешавање;
- Повећање постотка учешћа старих предмета у укупном броју предмета планираних за рјешавање, тако да овај проценат не смије бити мањи од 30% укупно ријешених предмета на мјесечном односно годишњем нивоу, за разлику од најмање 20% како је то до сада било регулисано;
- Измјена дефиниције старог предмета на начин да се старим предметом сматра сваки предмет старији од двије године (а не три године како је то раније било прописано), а све у циљу унапређења ефикасности и ажурности тужилаштва;
- Унапређење функционалности ТЦМС-а са циљем лакшег праћења реализације планова за рјешавање старих предмета у тужилаштвима.

4.4 Резултати рада тужилаштва у 2014. години

Број неријешених предмета у посљедње четири године смањен је за 11% или 2.550 предмета односно за 7% или 3.221 лица.

Као резултат сета синхронизованих мјера ВСТС-а укупан број неријешених предмета у тужилаштвима биљежи тренд смањења. У претходне четири године, укупан број неријешених предмета против познатих починилаца је смањен са 24.180 предмета против 44.123 лица, колико их је било на крају 2011. године, на 21.630 неријешених предмета против 40.902 лица, на дан 31.12.2014. године. Дакле, број неријешених предмета у посљедње четири године смањен је за 11% или 2.550 предмета односно за 7% или 3.221 лица. У односу на 2013. годину број неријешених предмета смањен је за 10% односно за 2.488 предмета.

Графикон 12: Укупан број неријешених предмета у тужилаштвима



Истичемо да би тренд смањења неријешених предмета био пуно израженији да су попуњене све позиције тужилаца које су биле упражњене у тужилаштвима у БиХ.

Укупан број подигнутих оптужница је смањен у посљедње три године. У односу на 2012. годину, у 2014. години укупан број подигнутих оптужница је смањен за 7% или 1.145 предмета односно 9% или 1.926 лица.

Насупрот овоме, укупан број донесених пресуда у посљедње три године се благо повећава. У односу на 2012. годину, када су донесене укупно 14.693 пресуде, број донесених пресуда током 2014. године је износио укупно 15.417 и повећан је за 724 пресуде или 5%.

Од укупно донесених 15.417 пресуда против 19.830 лица у 2014. години, осуђујућих је 14.155 или 91,8% пресуда против 17.944 или 90,4% оптужених лица.

Прегледом старосне структуре неријешених предмета у тужилаштвима у БиХ видљиво је да у тужилаштвима у БиХ тренутно има укупно 30,6% старих предмета, према новој дефиницији старог предмета, док их је 69,4% иницирано у 2013. и 2014. години.

Табела 9: Старост неријешених предмета

Година иницирања	Број неријешених предмета на дан 31.12.2014.	Процент у односу на укупан број неријешених предмета, по годинама	Старост неријешених предмета
2014.	10.705	49,50%	Предмета млађих од 2 године има 15.016 или 69,4% од укупно 21.635 неријешених предмета
2013.	4.311	19,90%	
2012.	2.471	11,40%	Предмета старијих од 2 године има 6.619 или 30,6% од укупно 21.635 неријешених предмета
2011.	1.128	5,20%	
2010.	612	2,80%	
2009.	450	2,10%	
2008.	375	1,70%	
2007.	370	1,70%	
2006.	420	1,90%	
2005.	335	1,50%	
2004.	217	1,00%	
2003.	71	0,30%	
2002.	24	0,10%	
2001.	28	0,10%	
2000. и раније	118	0,50%	
УКУПНО	21.635	100,00%	100,00%

Напомена:

	Предмети иницирани у 2013. и 2014. години
	Предмети старији од двије године

Напомињемо да су овим подацима обухваћени и стари предмети који се нису могли окончати због објективних разлога, као што је расписивање потјернице за недоступним осумњиченим/оптуженим лицима.

4.5 Активности усмјерене на измјене законског оквира

Утврђене су кључне препреке за вођење ефикасне кривичне истраге у постојећем законском оквиру и дати приједлози за унапређење.

Приједлог измјена и допуна закона о кривичном поступку

Након што је у складу са циљевима везаним за стварање правног оквира који ће омогућити ефикасније вођење истрага направљена Анализа, којом су утврђене кључне препреке за вођење ефикасне кривичне истраге, у складу са релевантним законима,

прописима, правилницима и осталим релевантним документима, дати су приједлози за измјене и допуне кривичног процесног права на свим нивоима у БиХ. Приједлози који су проистекли из наведене анализе упућени су надлежним тијелима са циљем њихове даље имплементације. Пројекат „Подршка правосуђу БиХ – Јачање тужилачких капацитета у систему кривичног правосуђа“ (Пројекат) је у извјештајном периоду наставио заговарати разматрање предложених измјена закона о кривичном поступку које се првенствено односе на начин поступања тужилаца, сарадњу са овлашћеним службеним лицима у поступку вођења истрага, те на унапређење одређених института кривичног процесног права.

Декриминализација и разграничење кривичних дјела и прекршаја

Ради омогућавања ефикаснијег рада тужилаштва кроз њихово растеређење одређеним врстама предмета, Пројекат је у сарадњи са Удружењем тужилаца БиХ израдио документ „Препоруке за декриминализацију кривичних дјела и разграничавање обиљежја неких кривичних дјела и прекршаја“. Након тога су организоване двије радионице на тему „Декриминализација и разграничавање обиљежја кривичних дјела и прекршаја“ на којима су учествовали представници судова и тужилаштва и усвојени закључци, којима је између осталог утврђено да је неопходно спровести реформу кривичног материјалног и прекршајног законодавства у БиХ у циљу избјегавања кршења начела *non bis in idem* чија је повреда утврђена и пресудом Европског суда за људска права у предмету Муслија Аднан против БиХ.

4.6 Унапређење заједничког рада тужилаца и полиције

Успостављени су механизми за побољшање сарадње између тужилаца и овлашћених службених лица на стратешком и оперативном нивоу.

Квалитетна и професионална комуникација између тужилаштва и агенција за спровођење закона препозната је као један од кључних фактора који доприносе постизању успјешних резултата рада тужилаштва у БиХ.

Свјестан ове чињенице, ВСТС је кроз Пројекат усмјерио своје активности на унапређење сарадње полиције и тужилаштва на два нивоа – стратешком и оперативном.

Са циљем унапређења сарадње на стратешком нивоу, у току 2014. године организован је састанак главних тужилаца и руководиоца полицијских тијела са државног, ентитетских и нивоа Брчко дистрикта на тему „Стратешко усмјеравање заједничких напора на рјешавању предмета корупције, организованог криминала и приватизације“. Поред ове, на овом састанку су разматране и друге актуелне теме од заједничког интереса за рад полиције и тужилаштва у БиХ.

Главни тужиоци и руководиоци полицијских тијела су се усагласили да овакви састанци имају велики значај и потенцијал те да их је потребно одржавати и убудуће. На овај начин створени су предуслови за континуирано одржавање ових састанака у организацији Пројекта ВСТС-а, који би послужили као платформа за разматрање и рјешавање цијелог сета питања од значаја за тужилачки и полицијски рад.

Такође, током цијеле 2014. године континуирано су предузимане активности на унапређењу сарадње тужилаштва и полиције на локалном – оперативном нивоу кроз заговарање и успоставу оперативних форума за сарадњу.

Ови форуми су стална тијела која чине главни тужиоци и полицијски комесари са њиховим замјеницима, а чија основна сврха је унапређење сарадње редовним одржавањем састанака и рјешавањем свих питања и проблема који се евентуално појаве у раду.

У 2014. години успостављена су два нова оперативна форума за сарадњу, и то у Унско-санском кантону и Кантону 10 – Ливно, чиме је број оформљених оперативних форума у Федерацији БиХ досегао осам. На овај начин је постигнут напредак у

остварењу крајњег циља, а то је успостава ових тијела у свим кантонима у ФБиХ и на подручју надлежности свих окружних тужилаштава и центара јавне безбједности у РС-у.

Након што су сва тужилаштва и полицијска тијела у БиХ крајем 2013. године усвојила „Упутство о поступању и сарадњи ОСЛ (полицијских службеника) и тужилаца у провођењу радњи доказивања током истраге“, у току 2014. године предузете су активности са циљем његове што ефикасније примјене у пракси. У том смислу је одржан низ регионалних обука на тему садржаја и практичне примјене овог упутства, на којима је учешће узело преко 200 тужилаца и овлашћених службених лица, те је и на тај начин дат допринос унапређењу сарадње између тужилаштава и полиције у БиХ.

Такође, у 2014. години је у оквиру Пројекта ВСТС-а организована конференција под називом: „Успостављање комуникацијске платформе у циљу јачања образовних капацитета правосудних и безбједносно-одбрамбених институција БиХ“ што је још један допринос побољшању сарадње у домену заједничке едукације полиције и тужилаца.

4.7 Едукација

Преко 500 тужилаца и овлашћених службених лица прошло је едукације са циљем унапређења знања и вјештина неопходних за вођење ефикасних истрага.

ВСТС је у 2014. години подузимао мјере у циљу подизања квалитета рада правосуђа. С тим у вези, на пољу едукације носилаца правосудних функција, ВСТС је спроводио редовне активности из своје надлежности. Тако је на сједници одржаној у мају 2014. године разматрао и одобрио годишње извјештаје ентитетских центара за едукацију судија и тужилаца и Правосудне комисије Брчко дистрикта у дијелу који се односи на обуку судија и тужилаца за 2013. годину. На истој сједници, ВСТС је разматрао и одобрио Програм специјалистичке обуке судија и тужилаца према Закону о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку у Федерацији БиХ. Надаље, на децембарској сједници разматрао је и одобрио програме почетне обуке и стручног усавршавања за 2015. годину.

Поред тога, ВСТС је учествовао у активностима везаним за увођење учења на даљину при центрима за едукацију судија и тужилаца, развојем платформе и иницијалних материјала прилагођених за овај метод учења. Након што је у децембру 2013. године донио посебан програм почетне обуке за новоименоване судије и тужиоце предвиђен Стратегијом за почетну обуку и стручно усавршавање судија и тужилаца 2012–2015, ВСТС је вршио надзор над спроведбом и овог вида обуке, која се путем центара за едукацију судија и тужилаца у 2014. години одвијала у минималном обиму од осам дана.

Поред наведеног, ВСТС је у сарадњи са центрима за едукацију судија и тужилаца организовао велики број едукативних догађаја за тужиоце, као што су: „Кривични поступак против правних лица“, „Имунитет свједока“ и „Планирање буџета правосудних институција и управљање тужилаштвима“, а за тужиоце и ОСЛ заједничке семинаре на теме: „Посебне истражне радње“, „Овлаштено службено лице као свједок у поступку“, „Законитост доказа“ и „Привредни криминал“.

У сарадњи са Удружењем тужилаца БиХ израђена је Практична брошура за овлаштена службена лица по групама кривичних дјела намијењена за свакодневну практичну употребу у идентификацији појединих кривичних дјела којима се доказују њихова обилежја и усмјеравање полицијских службеника код прикупљања доказа. На овај начин се доприноси квалитету извјештаја о почињеном кривичном дјелу које овлашћена службена лица подnose тужилаштвима у свакодневном раду.

Унапређење руководних вјештина главних тужилаца

ВСТС је кроз Пројекат увео праксу стратешког планирања у тужилаштвима, као алат за ефикасно управљање организацијом, дугорочно управљање приоритетима, ресурсима и особљем.

Закључно са 2014. годином, 90% тужилаштава је Одлуком главног тужиоца усвојило стратешке планове и тиме демонстрирало формалну институционалну посвећеност планском унапређењу рада тужилаштава. Стратешким планирањем тужилаштва настоје постићи повећану ефикасност испуњавањем мандата и мисије организације, остваривањем резултата уз ефикасну употребу доступних ресурса, доношењем бољих одлука. Надаље, настоје унаприједити организационе способности, побољшати комуникацију кроз координацију и сарадњу, те обезбиједити већу транспарентност и одговорност.

Такођер, у циљу унапређења руководних процеса и вјештина руководећег кадра у тужилаштвима, израђен је „Приручник за руководиоце тужилаштава“ са практичним информацијама за ефикасније управљање тужилаштвима.

Транспарентност рада тужилаштава

Како би рад тужилаштава у БиХ учинио што транспарентнијим, ВСТС је организовао низ активности у циљу унапређења вјештина гласноговорника тужилаштава. Уведена је пракса одржавања редовних координационих састанака гласноговорника и других упосленика који обављају послове односа с јавношћу ради размјене искустава, координације активности, те успоставе јединственог оквира поступања у свим тужилаштвима. Наведена пракса би у коначници требала допринијети унапређењу политике комуницирања и информисања у тужилаштвима на задовољство грађана. ВСТС је кроз Пројекат и набавку додатне опреме настојао мотивационо дјеловати на тужилаштва да на својим веб страницама објављују што већи број и што квалитетније информације које су у служби грађана.

Истиче се и допринос ВСТС-а у погледу информисања и едуковања јавности снимањем и емитовањем два телевизијска садржаја на тему „Споразум о признању кривице“ и „Корупција“. На овај начин јавности су приближена ова два института и створена јасна слика о улози тужилаца, њиховом раду, те могућем доприносу грађана квалитетнијем процесуирању кривичних дјела.

Поглавље 5: АКТИВНОСТИ ВСТС-а УСМЈЕРЕНЕ КА ЕФИКАСНИЈЕМ РЈЕШАВАЊУ ПРЕДМЕТА ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА И КОРУПЦИЈЕ

5.1 Савјетодавне активности

С обзиром на законску надлежност да даје мишљења на нацрте закона и прописа који могу утицати на правосуђе, ВСТС је у 2014. години био укључен у процес техничких консултација о сету антикоруптивних закона у ФБиХ, укључујући Закон о сузбијању корупције и организованог криминала у ФБиХ,³⁶ којим се у Врховном суду ФБиХ и Федералном тужилаштву ФБиХ успостављају посебни одјели за сузбијање корупције, организованог и међукантоналног криминала, као и Закон о одузимању нелегално стечене имовине кривичним дјелом.³⁷ У 2014. години ВСТС се изјаснио и на Нацрт Закона о измјенама и допунама Кривичног закона БиХ, који једном одредбом третира и питање одузимања имовинске користи стечене кривичним дјелом.

5.2 Стање броја предмета организованог криминала и корупције у тужилаштвима у БиХ

У оквиру припрема за одржавање Десете конференције главних тужилаца у БиХ која је одржана 24.4.2014. године у Сарајеву, а након протеста из фебруара исте године, Стратешко тијело тужилаца ВСТС-а је у фокус свог интересовања ставило неријешене предмете корупције и организованог криминала у тужилаштвима у БиХ.

С тим у вези прикупљени су подаци и сачињен табеларни приказ броја неријешених пријава и истрага у предметима корупције и организованог криминала, по годинама и укупно, из свих тужилаштава у БиХ, и на тај начин је добијена слика о укупном броју неријешених пријава и истрага на нивоу цијеле БиХ.

Прикупљени подаци одражавали су сљедеће стање, збирно за сва тужилаштва у БиХ:

ОРГАНИЗОВАНИ КРИМИНАЛ

Пријаве

Неријешених пријава у предметима организованог криминала у свим тужилаштвима у БиХ има укупно 35, од чега их је 12 старијих од 2012. године, а 23 су запримљене у периоду 2012–2013. година.

Истраге

Неријешених истрага организованог криминала има укупно 57, од којих је 27 старих, а 30 их је донешено у периоду 2012–2013. године.

КОРУПЦИЈА

Пријаве

Неријешених пријава из области коруптивних кривичних дјела у свим тужилаштвима у БиХ има укупно 1088, од чега су 432 старије од 2012. године, а њих 656 је запримљено у периоду 2012–2013. године.

Истраге

Неријешених истрага има укупно 227, од чега су 132 старије од 2012. године, а 145 их је наређено у периоду 2012–2013. године.

³⁶ „Службене новине ФБиХ“, број 59/14.

³⁷ „Службене новине ФБиХ“, број 71/14.

Свјесни значаја и потребе за што ефикаснијим рјешавањем ове врсте предмета у тужилаштвима, главни тужиоци су на Конференцији донијели закључке везане за ове врсте предмета како слиједи:

– Главни тужиоци ће настојати да обезбиједу рјешавање свих старих коруптивних предмета иницираних прије 1.1.2012. године, најкасније до краја 2014. године, а предмети иницирани у 2012. и 2013. години требају бити приоритет у даљем раду тужилаштава. Коруптивна кривична дјела ће се сматрати хитним поступцима.

– Главни тужиоци ће иницирати измјене кривичног закона и прописивање коруптивних кривичних дјела једном главом кривичног закона, а до тада ће ВСТС да преузме обавезу дефинисања јединствене листе коруптивних кривичних дјела, која ће бити јединствена за сва тужилаштва у БиХ.

– Све предмете организованог криминала инициране прије 1.1.2012. године потребно је ријешити до краја 2014. године.

Имајући у виду да је током 2014. године запримљено нових 1.420 пријава, укупан број неријешених пријава у предметима корупције на дан 31.12.2014. године био је 1.114, што значи да је у 2014. години ријешено укупно 1.529 пријава ове врсте предмета.

Број неријешених истрага у предметима корупције на 31.12.2014. године износио је 299, при чему су током прошле године ријешене укупно 664 истраге.

Број неријешених пријава на дан 31.12.2014. године у предметима организованог криминала износио је 55, при чему су током прошле године ријешене укупно 34 пријаве у организованом криминалу.

Неријешених истрага на дан 31.12.2014. године било је укупно 26, при чему је током 2014. године ријешена 31 истрага у предметима организованог криминала.

Приликом анализе узрока постојећег стања о броју неријешених предмета корупције битно је навести да су тужиоци приликом достављања података посебно истакли незадовољство квалитетом извјештаја полицијских агенција о почињеном кривичном дјелу у овој врсти предмета. Према искуствима тужилаца, квалитет извјештаја о почињеном кривичном дјелу, који се запримају од агенција за спровођење закона, у већини случајева је такав да тужиоци морају поново прикупљати материјалне доказе у консултацији са вјештацима економске струке или других одговарајућих струка, зависно од почињеног кривичног дјела, поново саслушавати свједоке с обзиром на то да су изјаве које су узимала овлашћена службена лица агенција за спровођење закона углавном неквалитетне и не дају довољно података за даље процесуирање, што отежава и продужава рад на овим предметима.

Специфичност код ових кривичних дјела је честа потреба за ангажманом вјештака економске струке. Оно што дијелом утиче на ефикасност процесуирања ових кривичних дијела у појединим тужилаштвима је проблем ангажмана односно плаћања одговарајућих стручних вјештака.

Као што су поједина тужилаштва истакла, тужиоци су обавезни да вјештаке одређују са листе судских вјештака. На тој листи се свакако налазе и вјештаци економске струке, али је њихово знање често недовољно специјализовано за ова кривична дјела или вјештаци потражују новчане накнаде за вјештачења изнад прописане тарифе. Поред овога, вјештаци често одбијају да буду ангажовани у појединим тужилаштвима из разлога што им нису исплаћени дугови из претходних вјештачења у предметима.

Тужиоци су такође више пута истицали да постојећи правни оквир и закони који су уско везани за ову област, попут Закона о јавним набавкама, у одређеном дијелу погодују незаконитостима и отежавају ефикасно откривање и процесуирање починилаца коруптивних кривичних дјела.

У овом смислу, тужиоци су истицали и проблем кадровских осцилација у агенцијама за спровођење закона, гдје је уочено учестало премјештање овлашћених службених лица унутар њихових организационих јединица, тако да нпр. предмете корупције или привредног криминала често преузимају инспектори који су претходно радили на

крвним деликтима или у неком другом одјељењу у којем нису стекли искуства која би их адекватно оспособила за поступање у овој врсти криминала.

5.3 Израда јединствене листе коруптивних кривичних дјела

У контексту статистичког приступа проблематици борбе против корупције у БиХ примијећено је да постоји прилично неуједначен приступ идентификовању и извјештавању о кривичним дјелима корупције која се воде у тужилаштвима. Ово је довело до недовољно прецизног статистичког прегледа коруптивних предмета у БиХ, те сходно томе и неадекватног прегледа динамике рјешавања предмета на годишњем нивоу, као и несразмјера броја предмета са перцепцијама о корупцији које воде неке невладине организације.

Стога је у 2014. години покренута иницијатива за израду јединствене листе коруптивних кривичних дјела. Конкретно, у систему за аутоматско управљање предметима у тужилаштвима (ТЦМС) додијељена је посебна ознака за коруптивна кривична дјела – КТК, те кривична дјела организованог криминала – КТО. Стратешко тијело тужилаца ВСТС-а је припремило материјал – нацрт јединствене листе коруптивних кривичних дјела, која ће бити достављена на разматрање широј групи експерата из правосуђа. Они ће радити на усаглашавању и изради јединствене листе кривичних дјела која се имају сматрати коруптивним, уз правила и појашњења за свако кривично дјело. Имајући у виду степен реализације ових активности, очекује се да ће овај процес бити окончан у првој половини 2015. године.

5.4 Едукација из области корупције

У циљу спровођења мјере увођења специјализованих обука за упосленике агенција за спровођење закона, укључених у борбу против корупције, као и за судије и тужиоце у области корупције и одузимања нелегално стечене имовине, ентитетски центри за едукацију судија и тужилаца и Правосудна комисија Брчко дистрикта редовно организују специјализоване обуке на горе поменуте теме. Такође, у сарадњи са Удружењем тужилаца РС-а, ВСТС је организовао пет регионалних радионица за тужиоце, судије и овлашћена службена лица на тему финансијске истраге и одузимања незаконито стечене имовине, те конференције на тему „Одузимање имовинске користи прибављене кривичним дјелом“ са преко 100 учесника из реда судија, тужилаца и представника полицијских агенција.

5.5 Пројектне активности усмјерене на борбу против корупције

Као резултат препознатих потреба за јачањем превасходно тужилачког система, да се ефикасније позиционира у борби против корупције, у БиХ дјелују два пројекта: пројекат ВСТС-а „Јачање тужилачких капацитета у систему кривичног правосуђа“, који финансира Влада Швајцарске, те USAID-ов Пројекат правосуђа у БиХ.

Пројекат ВСТС-а је у 2014. години започео са другом фазом која ће да траје до краја 2018. године. Он ће се, између осталог, бавити приступом селекцији најбољих пракси у области рјешавања предмета привредног и организованог криминала и корупције, едукативним активностима са циљем успостављања одрживог и континуираног система едукације тужилаца за квалитетније вођење истрага у предметима корупције, те анализом и унапређењем правног оквира за заштиту лица која пријављују корупцију.

Са друге стране, Пројекат правосуђа у БиХ, којег финансира USAID, током свог трајања (од 2014. до 2019. године) ће такође усмјерити дио активности у контексту реализације једног од својих основних циљева: „Унапређивање повјерења јавности и интегритета тужилаштава јачањем капацитета и радом на предметима корупције са коначним циљем повећавања броја и квалитета успјешно процесуираних предмета“. Оба пројекта остварују уску сарадњу и координацију активности у циљу што квалитетнијег задовољења потреба тужилачког система у БиХ.

Поглавље 6: ЈАЧАЊЕ КАПАЦИТЕТА ПРАВОСУДНИХ ИНСТИТУЦИЈА ЗА ПРОЦЕСУИРАЊЕ ПРЕДМЕТА РАТНИХ ЗЛОЧИНА

У тужилаштвима је забиљежено повећање броја ријешених пријава за 25%, ријешених истрага за 63%, те подигнутих оптужница за 91%.

Такође, пред надлежним судовима у БиХ ријешено је 34% више предмета ратних злочина него у току 2013. године.

ВСТС је у оквиру својих настојања да унаприједи правосудни систем БиХ показао велику посвећеност ефикаснијем процесуирању предмета ратних злочина. Имплементацијом мјера предвиђених Државном стратегијом за рад на предметима ратних злочина и препорука Структурисаног дијалога о правосуђу између Европске уније и БиХ предузето је низ активности на стварању услова за ефикасније и квалитетније процесуирање ове врсте предмета у судовима и тужилаштвима.

Тако су у оквиру Пројекта IPA 2009 – Подршка правосуђу БиХ, који је ВСТС имплементирао уз финансијску подршку Европске уније, за 11 судова кантоналног и окружног нивоа те Брчко дистрикта обезбијеђена одговарајућа техничка опрема и просторни услови за адекватну примјену мјера заштите свједока, а тиме и постизање већег степена ефикасности у процесуирању предмета ратних злочина.

Секретаријат ВСТС-а је током 2013. и 2014. године пружао подршку Делегацији Европске уније и Надзорном тијелу за праћење спровођења Државне стратегије за рад на предметима ратних злочина (Надзорно тијело) у припреми и имплементацији пројекта IPA 2012/2013, кроз који је Европска унија обезбиједила директну буџетску подршку правосудним институцијама за процесуирање предмета ратних злочина.

ВСТС се током протеклих година, у оквиру својих надлежности, залагао и за уједначавање примјене кривичног материјалног права у предметима ратних злочина и с тим у вези учествовао у организацији састанака са представницима релевантних институција као и међународне конференције из ове области. Након доношења одлуке Европског суда за људска права у случају *Мактоуф и Дамјановић против БиХ*, ВСТС је изразио увјерење да је на овај начин ријешено правно питање ретроактивне примјене Кривичног закона БиХ, те је подржао стручну расправу о правним посљедицама ове пресуде и позвао носиоце правосудних функција у БиХ да се у њу активно укључе и дају допринос обезбјеђењу јединствене примјене права и једнакости свих грађана пред законом.

6.1 Пружање подршке Надзорном тијелу за праћење спровођења Државне стратегије за рад на предметима ратних злочина

Надзорно тијело је формирано 2009. године Одлуком³⁸ Савјета министара БиХ с циљем праћења ефикасности и квалитета спровођења мјера из Државне стратегије за рад на предметима ратних злочина и процјене оствареног напретка на процесуирању предмета ратних злочина. У складу са измјенама ове одлуке, од 2014. године стручну и административну подршку Надзорном тијелу пружа искључиво Секретаријат ВСТС-а.

У току 2014. године Надзорно тијело је одржало 17 састанака на којима је усвојен 31 закључак у вези с процесуирањем предмета ратних злочина у БиХ, те је у сарадњи са Делегацијом Европске уније организована Конференција у вези с процесуирањем

³⁸ Одлука о формирању Надзорног тијела за праћење спровођења Државне стратегије за рад на предметима ратних злочина – пречишћени текст, „Службени гласник БиХ“, бр. 39/14.

предмета ратних злочина и састанак тужилаца (енг. *Peer to peer*) на којем су разматрана практична питања и проблеми у рјешавању ове врсте предмета.

Најзначајнија активност Секретаријата ВСТС-а у склопу пружања подршке раду Надзорног тијела односи се на подршку у праћењу имплементације горе поменуте Мјере 2 пројекта IPA 2012/2013 кроз коју је Европска унија обезбиједила буџетску подршку за процесуирање предмета ратних злочина надлежним судовима и тужилаштвима. Секретаријат ВСТС-а је пружао подршку Делегацији Европске уније и Надзорном тијелу у припремној фази имплементације овог пројекта, те је континуирано ангажован и на активностима у вези са његовом реализацијом.

6.2 Успостава адекватног система за ефикасно процесуирање предмета ратних злочина – Мјера 2 пројекта IPA 2012/2013

Мјера 2 пројекта IPA 2012/2013 односи се на успоставу адекватног система за ефикасно процесуирање предмета ратних злочина у свим релевантним правосудним институцијама у БиХ и има за циљ смањење броја предмета ратних злочина у тужилаштвима (КТРЗ предмета) за 50% у периоду од пет година.³⁹ За реализацију овог пројекта на свим нивоима власти у БиХ одобрена су средства у укупном износу од 15,8 милиона ЕУР. Пројекат се финансира путем директне буџетске подршке надлежним институцијама и овај вид финансирања Европска унија први пут примјењује у земљама које су у процесу приступања Европској унији.

Корисници буџетске подршке су 16 тужилаштава и 6 судова у БиХ, којима је обезбијеђена финансијска подршка за запошљавање одређеног броја судија и тужилаца, ангажман додатног стручног и административног особља на привременој основи, те средства за материјалне и оперативне трошкове у вези са процесуирањем предмета ратних злочина, као што су трошкови ексхумација, испитивања свједока, вјештачења, набавке опреме и сл.

Сходно потребама ових институција, које су утврдили Надзорно тијело и Европска унија, ВСТС је у 2014. години именовано 20 тужилаца и 7 судија за рад на предметима ратних злочина у судовима и тужилаштвима корисницима буџетске подршке.

У складу са Оперативним меморандумом о разумијевању, потписаним између Европске уније и Надзорног тијела, Надзорно тијело прати реализацију буџетске подршке, даје оцјену резултата рада и оствареног напретка на процесуирању предмета ратних злочина, док ОЕБС, у складу са уговором потписаним са Европском унијом, прати рад на рјешавању ових предмета у судовима и тужилаштвима. Надзорно тијело је у сарадњи са Европском унијом и ОЕБС-ом, на основу остварених резултата рада правосудних институција, у августу 2014. године усвојило први сет препорука судовима и тужилаштвима за квалитетније и ефикасније процесуирање предмета ратних злочина. Како би се планови рјешавања предмета ратних злочина у тужилаштвима, који су израђени у оквиру овог пројекта, додатно унаприједили, Надзорно тијело је у октобру 2014. године усвојило смјернице за ревизију ових планова. Тужилаштва корисници буџетске подршке су на основу ових смјерница израдила нове, ревидиране планове за рад на предметима ратних злочина за 2015. годину.

Када је у питању остварење циља предвиђеног за првих шест мјесеци имплементације буџетске подршке, а то је смањење предмета ратних злочина у тужилаштвима (КТРЗ предмета) за 5% до септембра 2014. године, Надзорно тијело је на састанку одржаном 1.10.2014. године констатовало да је овај циљ остварен.

Надзорно тијело је на основу извјештаја о раду на предметима ратних злочина, те расположивих средстава обезбијеђених од стране Европске уније по нивоима власти у БиХ, у децембру 2014. године усвојило препоруке за расподјелу средстава судовима и тужилаштвима корисницима буџетске подршке за 2015. годину. Ове препоруке је прихватио донатор – Европска унија.

³⁹ Од 2014. до 2018. године.

Секретаријат ВСТС-а је континуирано пружао стручну и административну подршку Надзорном тијелу у реализацији свих наведених активности, те сарађивао са Делегацијом Европске уније и ОЕБС-ом у вези са имплементацијом буџетске подршке за процесуирање предмета ратних злочина.

6.3 Активности у вези са преносом предмета ратних злочина

Након што је 2012. године дошло до преноса већег броја предмета ратних злочина са правосуђа државног нивоа на ентитетско и правосуђе Брчко дистрикта, током 2013. и 2014. године овај процес је настављен али са мањим интензитетом.

Тако је Суд БиХ у току 2014. године ентитетским судовима уступио укупно **43** предмета ратних злочина, док је у истом периоду од ентитетских тужилаштава и Тужилаштва Брчко дистрикта преузето вођење кривичног поступка у укупно **40** предмета ратних злочина.

Битно је нагласити да је пренос предмета ратних злочина на ентитетски ниво и ниво Брчко дистрикта пратило и обезбјеђивање људских и материјалних ресурса, неопходних за процесуирање ових предмета, имплементацијом Мјере 2 пројекта IPA 2012/2013. С обзиром на потребу интензивирања рада на предметима ратних злочина, те на услове за то обезбијеђене у кантоналним и окружним тужилаштвима, очекује се даљи пренос предмета на ентитетско правосуђе и правосуђе Брчко дистрикта са правосуђа државног нивоа. Ово је и једна од препорука са осмог састанка Структурисаног дијалога о правосуђу између Европске уније и БиХ, одржаног 13. и 14.5.2014. године, у оквиру које Европска комисија истиче потребу да се процес преношења предмета ратних злочина настави у циљу смањења заостатака у рјешавању предмета пред правосудним органима у цијелој БиХ.

Све напријед наведене активности резултирале су значајним повећањем ефикасности судова и тужилаштава када је у питању процесуирање предмета ратних злочина у 2014. години у односу на резултате остварене у току 2013. године. Тако је у тужилаштвима забиљежено повећање броја ријешених пријава за 25%, ријешених истрага за 63%, те подигнутих оптужница за 91%. Такође, пред надлежним судовима у БиХ ријешено је 34% више предмета ратних злочина него у току 2013. године.

Поглавље 7: УЈЕДНАЧАВАЊЕ СУДСКЕ ПРАКСЕ

7.1 Успостава панела за уједначавање судске праксе и њихова важност за правну сигурност у БиХ

Имајући на уму актуелност и значај судске праксе са свим специфичностима правосудног система БиХ, током претходних година јавила се потреба за изналагањем модалитета који би омогућио уједначено поступање судова у циљу јачања принципа правне сигурности. У Мишљењу Венецијанске комисије⁴⁰ из 2012. године констатоване су бројне недоследности у правном поретку БиХ, међу којима и неусаглашеност судске праксе, дијелом узроковане непостојањем врховног ауторитета који би обезбиједио јединствено поступање судова.

Примијећени недостаци надомјештавани су неформалном сарадњом и повременим састанцима представника правосудних институција, који су углавном резултирали констатацијама о неуједначености и недоследности судске праксе. Овакве видове сарадње било је потребно институционализовати оснивањем стручног тијела које би обезбиједило уједначеност судске праксе, што је препоручено и у оквиру препорука Структурисаног дијалога о правосуђу између Европске уније и БиХ.

С тим у вези, ВСТС је крајем 2013. године, уз подршку Савјета Европе у склопу пројекта „Јачања капацитета правосуђа БиХ за примјену Европске конвенције за заштиту људских права“, предузео активности на изналагању правног оквира за дијалог између судова највише инстанце у БиХ ради усаглашавања судске праксе. Од јануара 2014. године у организацији ВСТС-а одржавају се редовни састанци о питањима неуједначености судске праксе у БиХ из свих правних области.

Састанци се одвијају у складу са правилима⁴¹, која су донијели представници врховних судова ентитета, Суда БиХ и Апелационог суда Брчко дистрикта (судови) и ВСТС-а, а којима је дефинисан низ питања, као што су улога, састав и начин рада стручног тијела за уједначавање судске праксе (панел). Најважнија питања дефинисана овим правилима су начин и форма у којој панел доноси одлуке, те њихова обавезујућа снага.

Регулишући наведена питања, процес уједначавања судске праксе одвија се транспарентно, што у недостатку врховног суда на нивоу БиХ доприноси правној сигурности и владавини права као основним постулатима савременог демократског друштва. Највећи изазов у организацији и раду панела представља одабир тема од значаја за рад све четири судске инстанце, будући да је уједначавање могуће у ситуацијама када је законски оквир исти или сличан, док у ситуацијама када је правни оквир различит и битно нарушава једнакост грађана пред законом, панели могу иницирати измјене закона.

7.2 Закључци панела и усаглашена правна схватања

Током 2014. године одржано је девет састанака за уједначавање судске праксе из грађанске, кривичне и управне области. На састанцима су доношени закључци након дискусија за које су учесници припремали реферате на унапријед усаглашене теме, уз примјере из судске праксе. Дискусије су у појединим ситуацијама поткрепљиване актуелним ставовима врховних судова сусједних држава, као и ставовима бившег Савезног суда Југославије, а изнешена мишљења и ставови су усаглашавани уз претходно прибављена одобрења судова.

⁴⁰ Мишљење Венецијанске комисије о правној сигурности и независности правосуђа у БиХ усвојено 16.6.2012. године може се преузети путем линка:

http://www.mpr.gov.ba/organizacija_nadleznosti/planiranja_koordinacija/integracije/Misljenje%20VK%20-%20BJ.pdf

⁴¹ Правила панела за уједначавање судске праксе, донесена 10.4.2014. године, објављена су на веб страници Центра за судску документацију ВСТС-а.

Правилима је предвиђено да усаглашене ставове панела верификују релевантна одјељења судова. Оваквим накнадним оснажењем правна схватања обавезују највише судске инстанце, док према нижестепеним судовима имају упућујући карактер, у складу са Правилником о унутрашњем судском пословању, на чије поступање утичу аргументованим образложењима.

Тако је у потпуности усаглашена судска пракса из грађанске области у погледу трошкова парничног поступка, дозвољености ревизије против рјешења другостепеног суда о понављању поступка, те застаре подношења захтјева за новчану накнаду за фактичку експропријацију.

Правна схватања панела се достављају правосудној заједници и објављују јавности путем веб странице Центра за судску документацију ВСТС-а (ЦСД) и на други погодан начин.

У наставку је дат преглед усаглашених правних схватања панела из грађанске области:

Застара накнаде за фактичку експропријацију

Усаглашено правно схватање:

„Захтјев за новчану накнаду због извршене фактичке експропријације не застаријева.“

Усаглашено правно схватање:

„Код одлучивања о трошковима парничног поступка у случају дјелимичног страначког успјеха у парници треба, у правилу, узимати у обзир како тужиочев тако и тужеников успјех у парници и одлуку о томе која ће странка сносити обавезу накнаде трошкова поступка донијети примјеном правила процесног пребијања парничних трошкова.“

Трошкови адвоката чија је канцеларија ван сједишта суда

Усаглашено правно схватање:

„Путни трошкови адвоката чије је сједиште изван подручја суда пред којим се водила парница признају се само до висине трошкова које би странка имала да ју је заступао адвокат чије је сједиште у мјесту суда. Изузетно, ови трошкови се могу досудити уколико су исти, имајући у виду све околности случаја, били оправдани са становишта одредбе члана 387. став 1. ЗПП-а (члан 120. став 1. ЗПП-а БД).“

Трошкови привременог заступника

Усаглашено правно схватање:

„Привремени заступник има право на накнаду трошкова у вези са заступањем туженог чије је боравиште непознато, као и да тражи да тужилац претходно ове трошкове предујми и да му их накнади. О том захтјеву надлежан је да одлучује суд који је одредио привременог заступника. Овај издатак тужилац може остварити према туженом као дио својих укупних парничних трошкова, сразмјерно успјеху у спору.“

Накнада трошкова у случају смањења тужбеног захтјева

Усаглашено правно схватање:

„Код утврђивања накнаде парничних трошкова суд ће цијенити поводом кога дијела тужбеног захтјева су настали трошкови у појединим фазама парнице, а обрачунат ће их према вриједности предмета спора у тим фазама поступка.“

Накнада трошкова у случају дјелимичног успјеха странака у парници

Усаглашено правно схватање:

„Код одлучивања о трошковима парничног поступка у случају дјелимичног страначког успјеха у парници треба, у правилу, узимати у обзир како тужиочев тако и тужеников

успјех у парници и одлуку о томе која ће странка сносити обавезу накнаде трошкова поступка донијети примјеном правила процесног пребијања парничних трошкова.”

Квалитативан успјех у парници

Усаглашено правно схватање:

„У случају кад је тужени оспоравао основ тужбеног захтјева у цијелости, због чега су једино настали трошкови парничног поступка, тужиоцу се могу признати трошкови парничног поступка у цијелости, независно о висини захтијеваног, а досуђеног износа.”

Дозвољеност ревизије против другостепеног рјешења којим је правоснажно одлучено о приједлогу за понављање поступка

Усаглашено правно схватање:

„Против другостепеног рјешења, којим је правоснажно одлучено о приједлогу за понављање поступка, ревизија није дозвољена.“

Правила предвиђају могућност измјене правних схватања ако се услед промијењених околности установи таква потреба, када ће се иницирати одржавање састанка и поново усаглашавати ставови, по истом принципу као и приликом њиховог доношења.

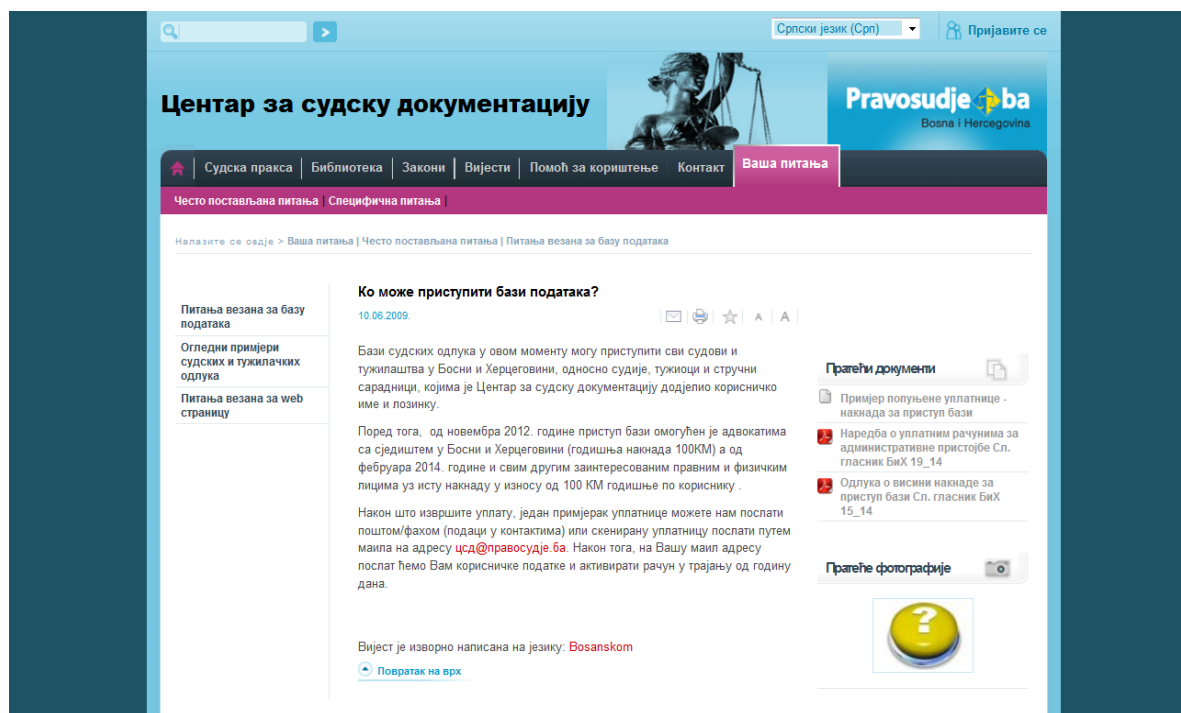
Образложења усаглашених правних схватања са правном аргументацијом објављена су на веб страници ЦСД-а: www.csd/pravosudje.ba.

На истој страници доступна је база судских одлука, која је закључно са 31.12.2014. године садржавала 10.675 изабраних одлука Суда БиХ, Врховног суда Републике Српске, Врховног суда Федерације БиХ и Апелационог суда Брчко дистрикта, те одлука нижестепених судова донесених у истом предмету. У бази се налазе и одлуке Уставног суда БиХ донесене по апелацијама на одлуке садржане у бази. На тај начин омогућен је преглед свих одлука донесених у једном предмету у различитим фазама поступка.

Претрага базе омогућена је путем слободног текста и на основу претходно дефинисаних материјалних и процесних института кривичног, грађанског и управног права. Претраживање базе се континуирано унапређује како би се омогућио бржи и ефикаснији проналазак жељених одлука.

База је од фебруара 2014. године доступна свим заинтересованим лицима уз годишњу претплату, те је повећан број посјетилаца веб странице за 15,88% у односу на исти период из прошле године. Поред БиХ највише посјета забиљежено је из земаља окружења (Хрватска, Србија, Црна Гора, Косово, Македонија, Словенија) те СР Њемачке, САД итд.

На слици је дат приказ веб странице ЦСД-а са информацијама о могућности приступа бази судских одлука уз примјерак уплатнице:

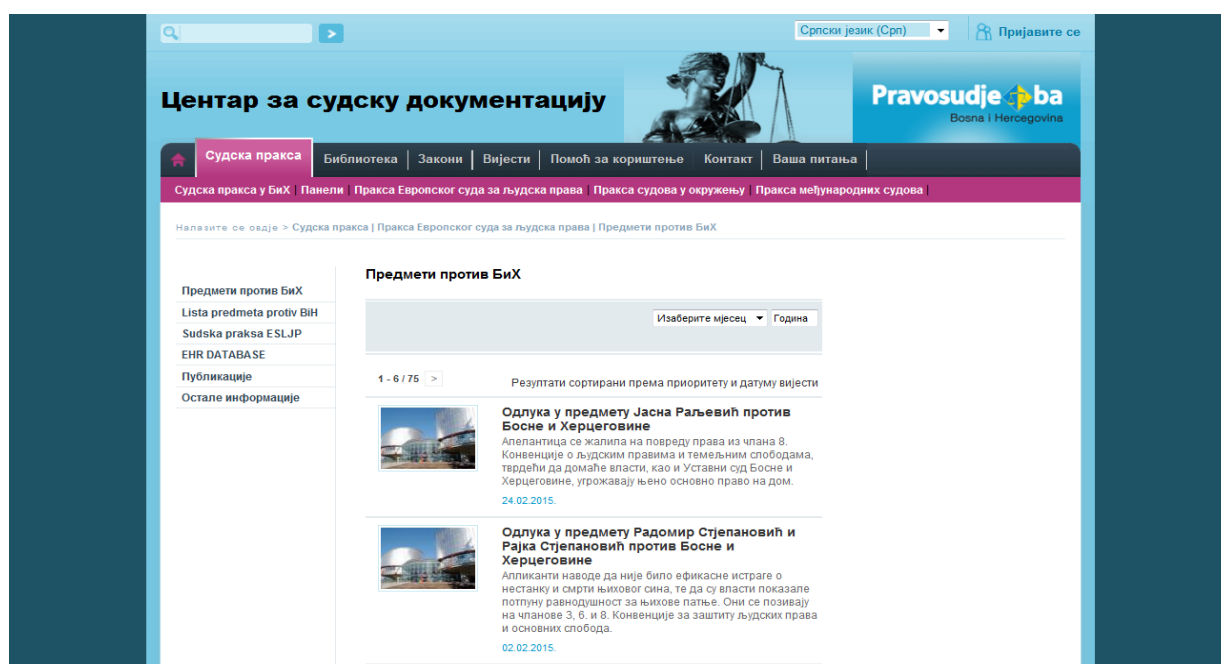


Слика 9: Веб страница ЦСД-а – информације о могућности приступа бази података

На истој веб страници доступно је око 1.500 правних информација са више од 2.600 пратећих докумената. Поред базе судских одлука најпосећенији садржаји су билтени судске праксе и правна схватања највиших судских инстанци у БиХ, те информације о одржаним сједницама Уставног суда БиХ.

Поред наведених садржаја, доступне су информације о новоусвојеним законима државног, ентитетског нивоа и Брчко дистрикта, уз пратеће измјене и допуне. Ове информације употпуњене су текстовима закона преузетим из службених новина. Ту се налазе и одређени едукативни садржаји, као што су огледни примјери судских и тужилачких одлука, едукативни модули, стручни радови и публикације, те линкови на портале врховних судова у сусједним земљама, као и међународних судова, на којима се може проучавати судска пракса.

Посебно интересантан садржај веб странице ЦСД-а представљају информације о одлукама Европског суда за људска права (ЕСЉП) у предметима против БиХ. Информације се редовно преузимају са странице Савјет Европе уз повезнице са страницом Министарства за људска права и избјеглице БиХ, гдје се могу преузети преводи одлука. Овај дио веб странице такође садржи линкове ка другим корисним публикацијама, као што су водичи и приручници о пракси ЕСЉП:



Слика 10: Веб страница ЦСД-а – информације о одлукама Европског суда за људска права

Поред тога, на страници се налази повезница за приступ HUDOC бази са свим одлукама ЕСЉП на службеним језицима Савјета Европе, те билтенима AIRE⁴² центра који садрже сажетке пресуда са кратким коментарима којима се објашњава њихов конкретан значај за примјену стандарда из области заштите људских права.

Од новембра 2014. године веб страница ЦСД-а обogaћена је информацијама и повезницом на јединствени портал Регионалне базе пресуда ЕСЉП за Западни Балкан⁴³, на коме се могу претраживати пресуде ЕСЉП у предметима од значаја за регион на језицима тих земаља. Настојања ВСТС-а су да популаризацијом принципа успостављених Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода, допринесе оснаживању капацитета правосудних институција у БиХ за адекватну примјену Конвенције, што би требало допринијети већем степену заштите људских права на националном нивоу.

⁴² AIRE центар (Савјети о индивидуалним правима у Европи) је невладина организација са сједиштем у Лондону која пружа бесплатну правну помоћ у области људских права, нарочито у свјетлу Европске конвенције о људским правима.

⁴³ Пројекат регионалне базе пресуда Европског суда за људска права за Западни Балкан спроводи AIRE центар у сарадњи са заступницима држава региона пред Европским судом за људска права и центрима за обуку правосуђа у Југоисточној Европи.

Поглавље 8: БУЏЕТИ СУДОВА И ТУЖИЛАШТАВА

8.1 Учешће ВСТС-а у буџетском процесу

Учешће ВСТС-а у буџетском процесу регулисано је Законом о ВСТС-у, те релевантним законима о судовима и тужилаштвима у БиХ. У складу са наведеним овластима, ВСТС учествује у процесу припреме буџета за правосудне институције у БиХ на начин да судовима и тужилаштвима упућује смјернице за израду буџетских приједлога за наредну годину. Смјернице ВСТС-а за израду буџета помажу правосудним институцијама да припреме свој буџетски захтјев, а представљају и процјену ВСТС-а о буџетским средствима потребним за ефикасно функционисање институције. Након тога, судови и тужилаштва достављају своје процјене потребних средстава ВСТС-у. ВСТС доставља коментаре на буџетске приједлоге које правосудне институције у БиХ достављају надлежним министарствима. У крајњем случају, ВСТС може дати примједбе на нацрте и приједлоге буџета који усвоје представници извршних и законодавних власти у БиХ.

Упоређујући са овластима које имају правосудне институције у одређеном броју европских земаља, као и у већини земаља региона, може се дати оцјена да су власти ВСТС-а недовољне, те да не омогућавају независност правосудних институција у процесу финансирања.

У сарадњи са USAID-овим пројектом за развој сектора правде⁴⁴ припремљени су различити модалитети могућих измјена власти ВСТС-а у буџетском процесу како би била ојачана независност правосудних институција. Према једном од приједлога, ВСТС би био и формални предлагач буџета за правосудне институције, те преговарач са законодавним властима о буџету судова, тужилаштва и ВСТС-а. Надлежна министарства правде и финансија би имала могућност давања мишљења на буџетске приједлоге ВСТС-а, без могућности измјене приједлога. Поред тога, дугорочно би требало ојачати улогу ВСТС-а у процесу извршења буџета за судове, тужилаштва и буџет ВСТС-а односно омогућити ВСТС-у управљање одобреним буџетом за правосуђе.

Поред овога, значајан проблем код финансирања је фрагментирано финансирање правосуђа односно финансирање из 14 различитих извора. Овај проблем је посебно наглашен у Федерацији БиХ, гдје се кантонални судови/тужилаштва и општински судови финансирају из кантоналних буџета, иако се већина одлука којим се генеришу потребе за средствима утврђују на ентитетском или државном нивоу.

У складу са постојећим овластима, ВСТС је и током 2014. године настојао да упућивањем буџетских смјерница судовима и тужилаштвима у БиХ, одржавањем контаката са представницима извршне и законодавне власти, те у неколико случајева достављањем примједби на нацрте буџета помогне у обезбјеђивању адекватних средстава за функционисање правосудних институција.

8.2 Буџети судова и тужилаштва у 2014. години

У сљедећој табели дат је преглед одобрених буџета судова и тужилаштва у 2013. и 2014. години, те процјене потребних средстава за ефикасно функционисање које је за судове и тужилаштва сачинио ВСТС:

⁴⁴ USAID – Агенција за међународни развој САД-а; JSDP – Justice Sector Development Project.

Табела 10. Преглед одобрених буџета и процјена ВСТС-а за потребним средствима

	Буџет за 2013. годину	Процјене ВСТС-а за потребним средствима у 2014. години	Одобрено 2014. године	Измијене и допуне (ребаланс) буџета 2014. године	Ребаланс 2014. / 2013. године	Ребаланс 2014. / Процјене ВСТС-а 2014. године
	I	II	III	IV	V=III/I	VI=III/I
Република Српска						
Лична примања	46.605.600	55.871.223	46.095.600	48.359.300	3,8%	-13,4%
Кориштење роба и услуга	9.800.600	18.111.000	12.054.100	10.716.600	9,3%	-40,8%
Произведена стална имовина	292.800	1.201.700	869.800	237.600	-18,9%	-80,2%
Отплата дугова	5.090.000	0	0	0	-	100,0%
Укупно	61.789.000	75.183.923	59.019.500	59.313.500	-4,0%	-21,1%
Федерација БиХ						
Плате и накнаде	101.061.946	123.209.513	105.030.167	104.365.900	3,3%	-15,3%
Материјал и услуге	20.099.241	31.040.000	21.030.627	21.737.868	8,2%	-30,0%
Текући трансфери	0	0	0	12.527		
Капитални издаци	444.379	1.548.400	1.214.020	1.255.960	182,6%	-18,9%
Укупно	121.605.566	155.797.913	127.274.814	127.372.255	4,7%	-18,2%
Брчко дистрикт						
Плате и накнаде	5.042.604	5.249.913	5.301.288	5.301.288	5,1%	1,0%
Материјал и услуге	1.210.100	1.245.000	1.110.100	1.110.100	-8,3%	-10,8%
Капитални издаци	213.891	0	490.000	490.000	129,1%	
Укупно	6.466.595	6.494.913	6.901.388	6.901.388	6,7%	6,3%

Кључне претпоставке на којима се заснивају процјене ВСТС-а за потребним средствима за судове и тужилаштва, а које су кроз буџетске смјернице упућене судовима и тужилаштвима, су:

- Пуна кадровска попуњеност правосудних институција у складу са одлукама ВСТС-а о потребном броју судија и тужилаца.

- Процјена потребних средстава за расходе за материјал и услуге, рађена на основу података о трошковима из претходних година, података о броју кривичних предмета за процјену трошкова кривичног поступка, очекиване стопе раста цијена, те очекиваног повећања ове врсте издатака због потребног наведеног кадровског јачања.

- Процјена потребних средстава за набавку ИКТ опреме ради нормалног функционисања успостављеног информатичког система за управљање предметима у правосудју. С обзиром на чињеницу да се капитални издаци планирају заједнички на нивоу институција Брчко дистрикта, ова процјена није сачињена за правосудне институције у Брчко дистрикту.

Укупан буџет правосудних институција у Републици Српској је за око 4% мањи у односу на 2013. годину. Кључни разлог за ово смањење је чињеница да су ребалансом буџета

за 2013. годину одобрена средства за отплату дугова из претходних година. У Федерацији БиХ је забиљежено повећање правосудних буџета у 2014. години за око 4,7%.

Кључни узрок негативног одступања одобрених буџета судова и тужилаштва у Федерацији БиХ и Републици Српској у односу на процјену ВСТС-а за потребним средствима (-21,1% у Републици Српској односно -18,2% у Федерацији БиХ) је неодобравање средстава за потпуно попуњавање систематизације носилаца правосудних функција.

Наиме, судови и тужилаштва раде са око 86% попуњености потребног броја судија и тужилаца. Треба напоменути да је у току и ревизија систематизације носилаца правосудних функција, која може довести до повећања процјене потреба судова и тужилаштва. Поред тога, процјенама ВСТС-а је обухваћено и потребно запошљавање пратећег административног особља према њим у односу на број судија/тужилаца који су утврђени релевантним правилницима,⁴⁵ што није одобрено у буџету.

Такође, кадровско јачање и интензивнији рад на рјешавању предмета подразумијевали би и повећану потребу за расходима за материјал и услуге, што није одобрено буџетом, а што у највећој мјери објашњава разлику одобрених буџета у односу на процјену ВСТС-а на овој позицији (-40,8% у РС и око -30% у ФБиХ). Треба напоменути да правосудне институције оптерећују и значајни трошкови адвокатских услуга у предметима обавезне одбране и у предметима у којима је оптужени/осумњичени слабог имовног стања, као и трошкови поштанских услуга.

ВСТС је током 2014. године информисан о нередовној исплати плата и накнада за запослене у неким кантонима, те кашњењима у измирењу обавеза за набавку материјала, комуналних услуга и трошкова кривичног поступка у одређеном броју правосудних институција.

Поред тога, капитална издвајања су сведена на минимум, иако постоје значајне потребе за одржавањем ИКТ опреме неопходне за одржавање успостављеног информатичког система у правосудју. Дио потреба за набавком и одржавањем ИКТ система покрива се из донаторских средстава и буџета ВСТС-а. Потребно је да и ентитетски и кантонални буџети преузму финансирање набавке и одржавања ове опреме, имајући у виду чињеницу да су донаторска средства за ове намјене све мања.

За разлику од ентитетских правосудних институција, може се дати оцјена да је финансирање правосудних институција у Брчко дистрикту на задовољавајућем нивоу, те да се одобрена средства не разликују значајно у односу на процјену ВСТС-а за потребним средствима (-1,2% на позицијама плата, накнада и расхода за материјал и услуге). Један од разлога за адекватно финансирање правосудних институција Брчко дистрикта су и посебне овласти које правосудне институције имају у процесу припреме буџета односно могућност Правосудне комисије Брчко дистрикта да о буџету правосудних институција директно преговара са Скупштином дистрикта, што је пракса и у одређеном броју европских земаља.

У сљедећој табели дати су подаци о одобреном буџету за Суд БиХ и Тужилаштво БиХ који се финансирају из буџета институција БиХ. ВСТС овим институцијама није достављао смјернице за припрему буџета за 2014. годину.

⁴⁵ 3:1 у општинским/основним судовима, 2,5:1 у кантоналним/окружним судовима и 2:1 у тужилаштвима не узимајући у обзир техничко и помоћно особље у судовима и тужилаштвима.

Табела 11: Буџети Суда БиХ и Тужилаштва БиХ за 2013. и 2014. годину

	Одобрени буџет за 2013. годину	Одобрени буџет за 2014. годину	Одобрено 2014. / 2013. године
	I	II	III=III/I
Плате и накнаде	19.612.000	22.099.000	12,68%
Материјал и услуге	5.323.000	5.102.000	-4,15%
Капитални издаци	162.000	181.000	11,73%
УКУПАН БУЏЕТ	25.097.000	27.382.000	9,10%

Укупан буџет правосудних институција које се финансирају из буџета институција БиХ је већи за 9,1% (око 2,3 милиона КМ) у односу на 2013. годину. Кључни разлог за ово повећање је одобравање средстава за повећање броја тужилаца у Тужилаштву БиХ који су ступили на дужност крајем 2013. године.

8.3 Буџетски трендови

Графикон показује тренд правосудних буџета од 2008. до 2014. године.

Графикон 13: Буџетски трендови (у милионима КМ)



Укупно усвојени буџети правосудних институција у БиХ су у 2014. години износили 221 милион КМ, те су у односу на 2013. годину повећани за око 2,8%. Ово повећање је нешто мање у односу на геометријски просјек повећања буџета у периоду од 2010. до 2013. године који износи око 3,3%.

Поглавље 9: ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВОСУЂЕ

9.1 Унапређење ИКТ инфраструктуре правосудног информационог система

Одговарајући на растуће потребе правосудног информационог система, те обезбјеђујући компатибилност софтверских рјешења која се користе у оквиру правосудног информационог система са тренутним ИТ стандардима, у 2014. години је настављен процес надоградње свих хардверских и софтверских компоненти система.

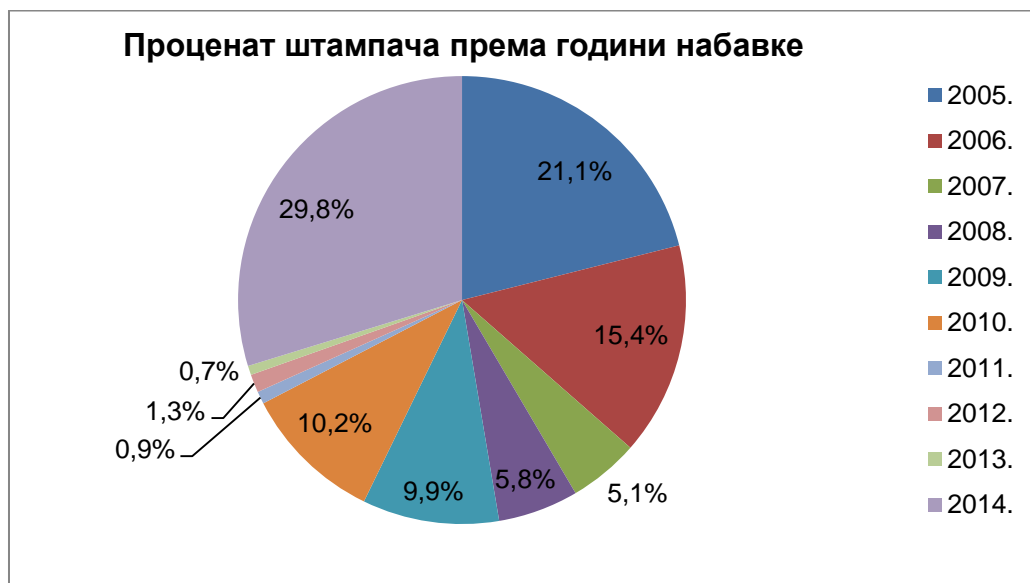
Средства за набавку неопходне информатичке опреме и софтверских лиценци у 2014. години обезбијеђена су из буџета:

- институција БиХ кроз Пројекат информатизације и јачања капацитета правосудних институција у БиХ који је дио Програма вишегодишњих капиталних улагања за период 2014–2016. године,
 - пројекта IPA 2011 – Јачање правосуђа БиХ који финансира Европска унија,
 - пројекта подршке правосуђу БиХ који финансира Краљевина Норвешка,
 - пројекта Подршка правосуђу БиХ – Јачање тужилачких капацитета у систему кривичног правосуђа који финансира Швајцарска Конфедерација, те
 - пројекта JSDP – Развој сектора правде 2 који финансира Агенција за међународни развој Сједињених Америчких Држава (USAID).

У току 2014. године настављена је замјена рачунара набављених за потребе судова и тужилаштава на свим нивоима у БиХ, те за ВСТС. Из различитих извора финансирања набављено је и инсталирано 3.016 рачунара, од чега је **Европска унија у склопу IPA 2011 пројекта финансирала набавку 2.749 рачунара за правосудне институције широм БиХ**. Реализацијом ових набавки извршена је надоградња оперативног система са *Windows XP* на *Windows 7* на радним станицама које се користе у правосуђу БиХ.

Набавком 1.025 штампача је извршено занављање штампача набављених за потребе судова и тужилаштава током 2005. године, као и дијела штампача набављених током 2006. године. Упркос овој набавци, просјечна старост штампача у правосуђу БиХ је и даље висока и тренутно износи 9 година, због чега је у наредном периоду потребно извршити набавку додатних количина штампача, како би се просјечна старост штампача свела на прихватљивих 3–5 година.

Графикон 14: Процентуални приказ заступљености штампача у правосудном информационом систему према години набавке



У овој години набављена су и 73 скенера који се користе за скенирање улазне документације и обезбјеђење њеног чувања помоћу различитих софтверских рјешења у оквиру правосудног информационог система.

У 2014. години извршена је надоградња система за управљање дигиталним идентитетима (енг. *Active Directory*) у правосуђу БиХ. Надоградњу је у највећој мјери омогућила донација 100 хардверских уређаја – сервера и лиценци *Windows Server* оперативног система које је обезбиједила Европска унија кроз пројекте подршке правосуђу БиХ IPA 2010 и IPA 2011.

Поред тога, захваљујући набавци 266 свичева⁴⁶ извршена је и надоградња активне мрежне опреме чиме су повећане брзине преноса података унутар локалних рачунарских мрежа судова и тужилаштва, при чему су замијењени дотрајали уређаји набављени 2005. године.

Табела 12: Преглед рачунарске опреме испоручене у 2014. години према изворима финансирања

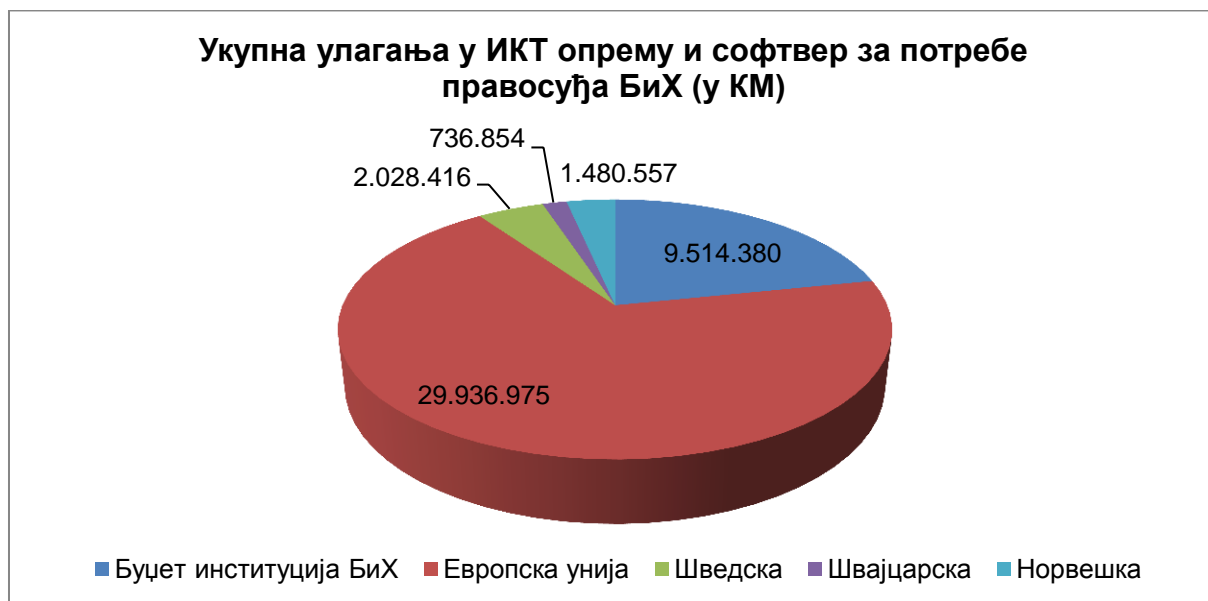
Извор финансирања	Радне станице	Сервери	Штампачи	Скениери
Европска унија	2749	100	520	45
Буџет институција БиХ	132	1	373	6
Краљевина Норвешка	75		85	17
САД			22	2
Швајцарска Конфедерација	35			
Краљевина Шведска	25		25	3
УКУПНО	3016	101	1025	73

У току 2014. године ВСТС је извршио проширење процесорских и капацитета за чување података у примарном центру за обраду података у Сарајеву са циљем унапређења перформанси апликација и база података правосудног информационог система. Настављен је процес консолидације мањих апликативних система који су били инсталирани на 8 физичких сервера. Захваљујући примјени технологије виртуелизације, ови физички сервери су искључени из употребе, док њихове функције сада обављају виртуелни сервери који помоћу софтвера за виртуелизацију функционишу на укупно 2 физичка сервера набављена кроз IPA 2011 пројекат. На овај начин додатно су смањени трошкови потрошње електричне енергије и климатизације центра за обраду података.

ВСТС је у периоду од 2004. до 2014. године уложио огромне напоре да, уз свесрдну помоћ донатора, реализацијом пројекта информатизације правосуђа обезбиједи потребну информатичку опрему и софтвер који су послужили као основа за успоставу и функционисање правосудног информационог система БиХ. Будући да су пословни процеси у судовима и тужилаштвима аутоматизовани до те мјере да се њихов рад више не може замислити без рачунара и остале информатичке опреме, одржавање координисаног процеса планирања и обезбјеђење потребних финансијских средстава за капитална улагања у информационо-комуникационе технологије је од кључне важности за правосуђе БиХ. Учешће у овом процесу требају узети сви релевантни фактори – од ВСТС-а, судова, тужилаштва, до министарстава правде и финансија на свим нивоима у БиХ. Примјер добре сарадње представља реализација Пројекта информатизације и јачања капацитета правосудних институција у БиХ, који је на основу Одлуке Савјета министара БиХ из новембра 2013. године уврштен у Програм вишегодишњих капиталних улагања за период 2014–2016. године.

⁴⁶ Свич (енг. *switch*) је мрежни уређај који управља протоком података између дијелова локалне мреже.

Графикон 15: Приказ укупних улагања у ИКТ опрему и софтвер за потребе правосуђа БиХ обезбијеђених у периоду од 2004. до 2014. године, изражено у конвертибилним маркама (КМ)



9.2 Друга генерација система за управљање предметима у судовима и тужилаштвима

Систем за управљање предметима у судовима и тужилаштвима (ЦМС/ТЦМС) развијен је и имплементиран у судовима и тужилаштвима у БиХ прије готово 10 година. У току 2014. године започете су активности на развоју нове генерације овог система и то у оквиру пројекта „Консолидација и даљи развој правосудног информационо-комуникационог система“ – IPA 2012. Почетком 2014. године под окриљем Одјелјења за ИКТ Секретаријата ВСТС-а успостављен је нови развојно-аналитички тим који чине правни и информатички стручњаци са веома амбициозним задатком. Задатак овог тима је да у периоду од двије године развије и имплементира нову генерацију ЦМС/ТЦМС система који ће, поред постојећих, укључити и низ нових функционалности. Предвиђено је да развој ЦМС/ТЦМС система и његових функционалности буде завршен до краја 2015. године, након чега ће започети процес увођења нове ЦМС/ТЦМС апликације у правосудне институције широм БиХ.

У току 2014. године спроведен је значајан дио активности на реализацији овог пројекта, па је тако:

- завршена анализа постојећих функционалности ЦМС/ТЦМС-а која је обухватила све пословне процесе у судовима и тужилаштвима,
- прикупљени су и анализирани приједлози и сугестије корисника ЦМС/ТЦМС-а из свих судова и тужилаштава у БиХ,
- урађена анализа свеобухватности података који се евидентирају у ЦМС/ТЦМС-у,
- урађена анализа свих постојећих шифрарника у ЦМС/ТЦМС-у и њихово усклађивање у циљу прилагођавања потребама статистичког праћења рада судова и тужилаштава,
- идентификоване су могућности за унапређење модула за евидентирање судских такси и трошкова поступка, извјештаја о рачунању оријентационих норми за судије и тужиоце, предсједнике судова и главне тужиоце, као и модула за скенирање улазних докумената.

У склопу наведених активности извршен је обилазак 38 правосудних институција у којима су одржани састанци са представницима корисника ЦМС/ТЦМС-а.

Нове функционалности које требају бити развијене и имплементирани први пут у новој генерацији ЦМС/ТЦМС-а су такођер анализирани и разрађени. У том контексту развијене су процедуре за успостављање:

- модула за издавање увјерења о невођењу кривичног поступка који ће обухватити податке свих судова у БиХ,
- аутоматског креирања статистичких листића на основу података евидентираних у ЦМС/ТЦМС-у уз могућност електронског достављања агенцијама за статистику,
- модула за евидентирање доказа у кривичним предметима са акцентом на предмете ратних злочина и организованог криминала који ће омогућити претрагу доказа,
- модула за електронско архивирање и чување предмета,
- праћења застара вођења кривичног и прекршајног поступка,
- размјене електронски потписаних докумената између правосудних институција,
- електронске размјене података са вањским регистрима (пословних субјеката, порезних управа и сл.), те
- регистра стечајних управника, судских тумача и вјештака.

Као резултат проведених активности израђена је „Детаљна спецификација ЦМС/ТЦМС функционалности“ која представља основ за технички развој и имплементацију нове генерације ЦМС/ТЦМС-а и која је достављена Радној групи за стратешко планирање и развој система за управљање предметима у судовима и тужилаштвима на усвајање.

По завршетку једног дијела аналитичких активности започете су активности на развоју система, тако да је већ у овој години завршен развој новог модула за скенирање улазних докумената, а његово тестирање започето у неколико правосудних институција.

Поред активности на развоју нове генерације ЦМС/ТЦМС-а проведене су и активности неопходне за усаглашавање ЦМС/ТЦМС-а са новим законским рјешењима у БиХ. У склопу тих активности извршено је:

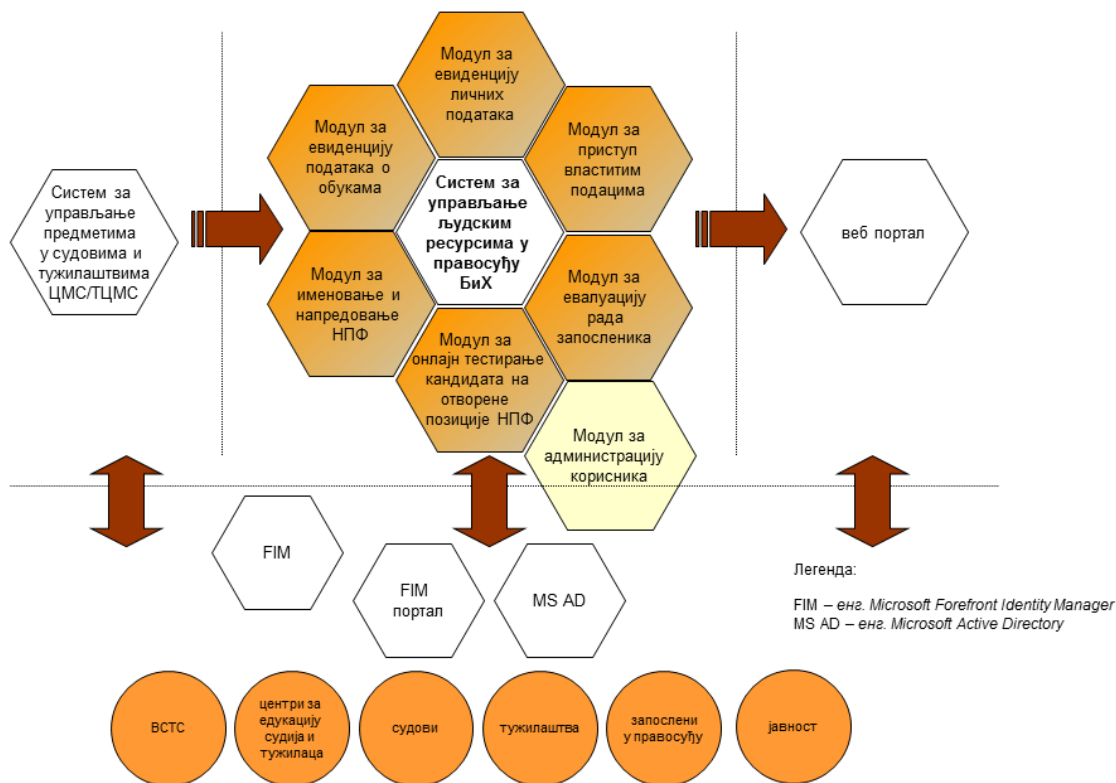
- усаглашавање ЦМС/ТЦМС-а са новим законским рјешењима у поступању са малолетницима у кривичним поступцима при чему је извршено усаглашавање шифрарника, те су уведене нове ознаке предмета и усаглашено је статистичко извјештавање у овој области;
- усаглашавање ЦМС-а са новим законским рјешењима у вези са спровођењем оставинских поступака. У склопу ове активности креиран је јединствени регистар нотара у БиХ, развијене су функционалности за аутоматску додјелу предмета нотарима као повјереницима суда и усаглашени су шифрарници везани за оставинске предмете. Поред овога, припремљене су и Радној групи на усаглашавање достављене измјене и допуне правног оквира за ЦМС/ТЦМС којим се дефинише ова област.

9.3 Информационо-комуникациона подршка унапређењу процеса избора носилаца правосудних функција

Јединствени Систем за управљање људским ресурсима у правосуђу БиХ (HRMIS) заснован је на модерним информатичким рјешењима и интегрисан са осталим софтверским модулима у његовом окружењу. Он омогућава стандардизовано прикупљање свих релевантних података о запосленицима и једноставан приступ прикупљеним подацима од стране запосленика или особља којима су те информације значајне за пословне процесе и доношење одлука. Улога овог система је посебно значајна у процесу избора, именовања и напредовања носилаца правосудних

функција. Систем за управљање људским ресурсима у правосуђу чине сљедећи имплементирани модули:

- Модул за администрацију корисника (МАК),
- Модул за евиденцију личних података (МЕЛП),
- Модул за приступ властитим подацима (МПВП),
- Модул за евалуацију рада запослених (МЕРЗ),
- Модул за именовање и напредовање (МИН),
- Модул за онлајн тестирање кандидата на отворене позиције (МОТ).



Слика 11: Дијаграм тока процеса и субјеката у оквиру HRMIS система

Поред тога, саставни дио Система ће бити и Модул за евиденцију података о обукама (МЕПО) који ће се реализовати у току првог квартала 2015. године, о чему ће бити више ријечи у наставку текста.

У току 2014. године пројектне активности биле су фокусиране на функционално унапређење Модула за онлајн тестирање кандидата на отворене позиције и Модула за именовања и напредовања, као и пружање константне подршке Одјељењу за именовања у Секретаријату ВСТС-а и Сталној комисији за спровођење поступка квалификационог тестирања при спровођењу квалификационог тестирања у пробној и званичној фази.

Функционално унапређење Модула за онлајн тестирање кандидата на отворене позиције и Модула за именовања и напредовања је спроведено реализацијом уговора склопљеног са компанијом Пинг из Сарајева чији су запослени, заједно са пројектним особљем HRMIS пројекта, у договореним роковима успјешно реализовали све планиране активности.

ВСТС је од 20.9.2014. године почео са званичним квалификационим тестирањима за позиције судија и тужилаца у правосуђу БиХ, како би се обезбиједила већа објективност, ефикасност и транспарентност поступка именовања носилаца правосудних функција. Укупна пролазност на октобарским и новембарским

тестирањима била је 64% тј. од укупно 192 кандидата, који су приступили тесту, 123 кандидата су остварила успјех већи или једнак 70 бодова. Сва тестирања спроведена су коришћењем апликативних рјешења која су развијена у оквиру активности HRMIS пројекта.

Надаље, поред интензивног ангажмана на активностима везаним за избор, именовање и напредовање носилаца правосудних позиција, у процесном, процедуралном и апликативном дијелу, у планираним роковима је развијен и имплементиран Модул за евалуацију рада запослених на основу уговора са компанијом Пинг.

У сарадњи са Центром за едукацију судија и тужилаца Федерације БиХ и компанијом Пинг, израђена је детаљна техничка спецификација Модула за евиденцију података о обукама, који ће, као посљедњи планирани модул, постати дијелом свеобухватног HRMIS система. Примарни корисници овог модула биће ентитетски центри за едукацију судија и тужилаца.

9.4 Увођење система пословне интелигенције у правосуђе

Полазећи од потребе за постизањем бржег и бољег извјештавања ВСТС-а и правосудних институција, а на основу позитивних искустава стечених кроз примјену пилот рјешења, ВСТС је у оквиру IPA 2012 пројекта⁴⁷ започео имплементацију система пословне интелигенције – ПИ (*енг. Business Intelligence – BI*) у правосуђу БиХ. У оквиру имплементације Система пословне интелигенције биће успостављена и централна база података, тзв. складиште података (*енг. data warehouse*), која ће садржавати све историјске податке о предметима из свих система који су у употреби у правосудном информационом систему, нормираним на начин усклађен са потребама система ПИ.

Увођењем система ПИ у правосуђе предсједници судова и главни тужиоци ће бити у могућности:

- приступати унапријед дефинисаним извјештајима,
- приступати контролним таблама са кључним показатељима рада правосудне институције (проток предмета, реализовање норме, просјечно трајање предмета и сл.),
- управљати квалитетом података кроз аутоматизираних провјере, те
- захтијевати ad hoc извјештаје који ће умногоме олакшати cjеловит увид у рад правосудне институције и тиме помоћи развоју менаџерских капацитета.

Увођењем система ПИ биће остварен додатни позитиван утицај на систем за управљање предметима у судовима и тужилаштвима (ЦМС/ТЦМС), с обзиром на то да ће значајан број менаџерских извјештаја бити пребачен у систем ПИ, олакшавајући и убрзавајући тако рад корисника у ЦМС/ТЦМС-у.

Током 2014. године ВСТС је спровео детаљне анализе тренутно доступних система, те је на основу досадашњег искуства и најбољих пракси у примјени система ПИ припремљена техничка спецификација будућег система ПИ за потребе објаве тендера. Тендер је Делегација Европске уније у БиХ објавила у децембру 2014. године.

Паралелно са припремом техничке спецификације и активностима везаним за објаву тендера одржан је низ састанака са представницима министарстава правде на којима су представљене предвиђене могућности будућег система ПИ. Поред тога, представницима надлежних министарстава правде представљен је и нови начин доставе статистичких података о раду правосудних институција према министарствима, који подразумијева да представници министарстава правде непосредно приступају тзв. привилегованом дијелу правосудног веб портала путем кога ће моћи прегледати жељене статистичке приказе података за правосудне институције.

⁴⁷ Пројекат „Консолидација и даљи развој правосудног информационо-комуникационог система“ – IPA 2012.

9.5 Јачање безбједности правосудног информационог система

Везано за безбједност података, као примарни ризик најчешће се разматра злонамјерно одавање података неовлашћеним лицима које резултира негативним посљедицама по институцију која је изгубила податке. Међутим, међу најчешћим узроцима губитка података су управо ненамјерни облици дјеловања појединца у поступању с подацима који се јављају у чак 79% случајева. Без обзира на постојање мотива при губитку података, он најчешће узрокује негативне посљедице по институцију која располаже подацима. Посљедице овога се могу огледати у кршењу законских одредби, губитку угледа или финансијским посљедицама.

У сврху јачања безбједности података у правосуђу, као најважнијег ресурса за рад ВСТС-а и правосудних институција, у оквиру пројекта IPA 2012⁴⁸ покренуте су активности успостављања система за спречавање губитка података. Активности обухваћају увођење информационог система који ће омогућити спречавање губитка електронских података који постоје у правосуђу (енг. *Data Loss Prevention System* –тзв. DLP систем) и нормирање поступања с подацима у ВСТС-у, те у правосуђу.

Како би DLP систем третирао коришћење података у електронском облику, у сврху регулисања поступања са подацима и у физичком облику, покренут је поступак израде одговарајућег регулативног оквира који ће се примјењивати у поступању са подацима.

У правцу израде овог оквира, спроведен је поступак утврђивања врста и степена осјетљивости података и докумената чији губитак односно приступ неовлашћеним лицима може проузроковати значајну штету ВСТС-у, али и правосуђу у цијелости. У сврху обезбјеђивања свеобухватности правилника којим ће бити регулисана ова област, у оквиру Секретаријата ВСТС-а је формирано радно тијело које чине представници унутрашњих организационих јединица ВСТС-а.

На основу информација прикупљених од чланова овог радног тијела током 2014. године извршен је попис и категоризација података у ВСТС-у, те је припремљен нацрт правилника којим ће бити регулисано поступање са подацима.

Паралелно са овим активностима припремљена је техничка спецификација карактеристика система чији поступак набавке спроводи Делегација Европске уније у БиХ, те је извршен поступак усаглашавања тендерске документације који је претходио објави међународног тендера за набавку овог информатичког рјешења у децембру 2014. године.

⁴⁸ Исто.

Поглавље 10: ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

10.1 Структурисани дијалог о правосуђу између Европске уније и БиХ

Идеја о отпочињању Структурисаног дијалога о правосуђу резултат је одређености Европске комисије да унаприједи структурисане односе са земљама потенцијалним кандидатима за чланство у ЕУ-у и прије ступања на снагу Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП).⁴⁹ Он је платформа за разговоре о свим реформама неопходним за остварење напретка у сектору који је засигурно један од највећих изазова на путу ка чланству у ЕУ-у.

Структурисани дијалог о правосуђу између ЕУ-а и БиХ досад је дао конкретне резултате, уз растући број препорука које су или у потпуности испуњене или је њихова реализација на добром путу. Поред тога, он представља допринос процесу изградње повјерења и унапређења регионалне сарадње, процесуирања ратних злочина, професионалности и ефикасности правосуђа.

Током 2014. године одржана су два састанка Структурисаног дијалога о правосуђу, и то:

- тематски пленарни састанак 29. априла у Бриселу (седми састанак) и
- пленарни састанак 13. и 14. маја у Сарајеву (осми састанак).

У фокусу тематског састанка били су размјена и усаглашавање мишљења о циљевима очекиване реформе ВСТС-а, главним обиљежјима нове Стратегије за реформу сектора правде у БиХ за период од 2014. до 2018. године, те измјени Нацрта Закона о судовима у БиХ, а презентовани су и кључни аспекти Мишљења Венецијанске комисије о Нацрту Закона о ВСТС-у.⁵⁰

У препорукама, које су усвојене на састанку, поновљена је подршка цјеловитости ВСТС-а, његовој надлежности на цијелој територији БиХ, као и кључној улози ВСТС-а у јачању владавине права у БиХ. Наглашена је потреба спровођења темељите расправе о измјенама Закона о ВСТС-у између надлежних власти у БиХ, приликом које у обзир требају бити узети и налази и закључци из Мишљења Венецијанске комисије.

С тим у вези ВСТС је усвојио закључак⁵¹ да ће ажурирати свој приједлог ревизије Закона о ВСТС-у из 2012. године, у складу са препорукама Венецијанске комисије.

Европска комисија је поводом осмог пленарног састанка још једном посебно нагласила своју одређеност за реформу правосуђа као једног од главних приоритета Структурисаног дијалога, који ће се рјешавати све док власти у БиХ не буду гарантовале одрживе реформе у корист консолидације истински независног, вјеродостојног, дјелотворног, ефикасног, непристрасног и одговорног правосуђа, што представља камен темељац владавине права у цијелој БиХ. Имајући у виду најновије закључке Савјета ЕУ-а за вањске послове о БиХ,⁵² о подршци проширеном програму ЕУ-а и ангажману у погледу БиХ, укључујући и проширење Структурисаног дијалога о правосуђу на друга питања владавине права, институцијама БиХ су након овог састанка Структурисаног дијалога упућене препоруке које се између осталог односе на приоритете у областима борбе против корупције, борбе против дискриминације,

⁴⁹ Иако су све државе чланице ЕУ-а ратификовале ССП, потписан у јуну 2008. године, он није ступио на снагу због неуспјеха БиХ у спровођењу пресуде Европског суда за људска права у предмету Сејдић-Финци, што је један од кључних елемената да би захтјев за чланство БиХ био прихваћен као вјеродостојан.

⁵⁰ Усвојено на 98. пленарној сједници Венецијанске комисије.

⁵¹ На сједници одржаној 26., 27. и 29. маја 2014. године.

⁵² Усвојени у Луксембургу 14. априла 2014. године.

спречавања сукоба интереса, процесуирања ратних злочина, јачања професионализма у правосудју, те унапређење сарадње између полиције и тужилаца.

Везано за прелоруку која се односи на приоритете у области борбе против корупције, ВСТС је у току 2014. године реализовао бројне специфичне мјере предвиђене Акционим планом за спровођење Стратегије за борбу против корупције (2009–2014). Након што је у новембру 2013. године усвојио Акциони план за борбу против корупције у ВСТС-у за период 2013–2014, ВСТС је формирао Тијело за мониторинг и координацију спровођења Акционог плана. Ово тијело је сачинило Приједлог Плана интегритета ВСТС-а,⁵³ а са циљем успостављања система који ће омогућити идентификовање области рада ВСТС-а у којима постоји ризик од корупције.⁵⁴ Разрађен је и систем процјене ризика. Приједлог Плана интегритета ВСТС-а достављен је у процедуру, а усвајање се очекује у јануару 2015. године, након добијања мишљења Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције (АПИК).

ВСТС је такође, у складу са предложеним Планом интегритета ВСТС-а, иницирао припрему Акционог плана за борбу против корупције у ВСТС-у за 2015. годину, који ће садржавати специфичне мјере условљене мјерама из Акционог плана за спровођење Стратегије за борбу против корупције у БиХ (2015–2019). С обзиром на то да је овим акционим планом као посебна мјера планирано да институције на свим нивоима власти, па тако и судови у БиХ, усвоје властите планове дјеловања, ВСТС ће и у наредном периоду бити активно укључен у смислу контролног и корективног фактора у овом домену.

ВСТС је, надаље, у априлу 2014. године усвојио Правилник о интерном пријављивању корупције и заштити лица које пријави корупцију у ВСТС-у, у складу са којим је формирана Комисија за пријем, евиденцију и поступање са пријавама корупције. Предузете су активности на имплементацији Правилника, између осталог формирање е-mail адресе за пријем пријава корупције и дизајнирање обрасца за подношење пријава, који је доступан и на веб страници ВСТС-а.

С обзиром на законску надлежност да даје мишљења на нацрте закона и прописа који могу утицати на правосудје, ВСТС је у 2014. години био укључен у процес техничких консултација о сету антикоруптивних закона у ФБиХ, укључујући Закон о сузбијању корупције и организованог криминала у ФБиХ,⁵⁵ којим се у Врховном суду ФБиХ и Федералном тужилаштву ФБиХ успостављају посебни одјели за сузбијање корупције, организованог и међукантоналног криминала, као и Закон о одузимању нелегално стечене имовине кривичним дјелом.⁵⁶ У 2014. години ВСТС се изјаснио и на Нацрт Закона о измјенама и допунама Кривичног закона БиХ, који једном одредбом третира и питање одузимања имовинске користи стечене кривичним дјелом.

У циљу спровођења мјере увођења специјализованих обука за упосленике агенција за спровођење закона укључених у борбу против корупције, као и за судије и тужиоце у области корупције и одузимања нелегално стечене имовине, ентитетски центри за едукацију судија и тужилаца и Правосудна комисија Брчко дистрикта БиХ редовно организују специјализоване обуке на горе поменуте теме. Такође, у сарадњи са Удружењем тужилаца РС-а одржано је пет регионалних радионица за тужиоце, судије и овлашћена службена лица на тему финансијске истраге и одузимање незаконито стечене имовине, те конференција на тему „Одузимање имовинске користи

⁵³ У складу са методологијом и смјерницама за израду Плана интегритета које је утврдила Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције.

⁵⁴ Нпр. управљање ресурсима, запошљавање, спровођење процедура избора и именовања носилаца правосудних функција, јавне набавке, спровођење дисциплинских поступака против носилаца правосудних функција, етика и лични интегритет.

⁵⁵ Објављен у „Службеним новинама ФБиХ“, број 59/14.

⁵⁶ Објављен у „Службеним новинама ФБиХ“, број 71/14.

прибављене кривичним дјелом“ са преко 100 учесника из реда судија, тужилаца и представника полицијских агенција.

Везано за спровођење Закона о слободи приступа информацијама у институцијама власти на свим нивоима, те неопходну обуку особља, ВСТС је испунио обавезу достављања извјештаја о спровођењу Закона о слободи приступа информацијама, те је донио интерне акте који регулишу ову област.⁵⁷ Поред тога, именован је службеник за информисање који врши обраду захтјева за приступ информацијама,⁵⁸ а одговарајућа обука се континуирано спроводи.

Везано за ревидирани Нацрт закона о судовима БиХ, ВСТС је у јулу 2014. године усвојио Аналитичко мишљење о примјени проширене кривичне надлежности правосудних органа на државном нивоу. Мишљење је достављено Европској комисији и презентовано на TAIEХ семинару одржаном од 23. до 25. јула 2014. године под називом „Преглед Нацрта закона о судовима у БиХ у односу на европске стандарде правне сигурности и природног права“.

Везано за препоруку у погледу прописа којима се уређује сукоб интереса, ВСТС је у мају 2014. године усвојио Правилник о сукобу интереса чланова ВСТС-а. У складу са овим актом постојање сукоба интереса претпоставља се у ситуацијама у којима чланови ВСТС-а имају приватни интерес који утиче или може утицати на законитост, транспарентност, објективност и непристраност у обављању њихове функције односно у којима приватни интерес штети или може штетити јавном интересу или повјерењу грађана.⁵⁹ Сукоб интереса члана ВСТС-а према Правилнику постоји, између осталог, уколико члан ВСТС-а или напријед побројана лица аплицирају на било коју позицију у правосуђу. Стратешким планом ВСТС-а за период од 2014. до 2018. године, односно планом његовог спровођења, предвиђено је ажурирање Правилника о сукобу интереса са интенцијом проширивања његове примјене на правосуђе у цјелини.

Детаљне информације о спровођењу осталих препорука Структурисаног дијалога из надлежности ВСТС-а налазе се у претходним поглављима.

10.2 Извјештај Европске комисије о напретку БиХ за 2014. годину⁶⁰

Европска комисија од 2002. године редовно извјештава Европски парламент и Савјет о напретку који су постигле државе Западног Балкана, и то тако да укратко описује односе између ЕУ-а и БиХ, анализира ситуацију у БиХ у погледу испуњавања политичких⁶¹ и економских критеријума за чланство и анализира способност БиХ да спроводи европске стандарде односно да постепено усклађује своје законодавство и политике са *acquisem*⁶² у складу са обавезама дефинисаним Споразумом о стабилизацији и придруживању/Привременим споразумом.

⁵⁷ Правилник о поступању по захтјеву за приступ информацијама, Индекс-регистар информација под контролом ВСТС-а, Водич за приступ информацијама под контролом ВСТС-а, Правилник о спровођењу Закона о заштити личних података ВСТС-а и План безбједности личних података у ВСТС-у. Водич за приступ информацијама и Индекс-регистар информација су доступни на веб страници ВСТС-а.

⁵⁸ Контакт подаци службеника за информисање су доступни на веб страници ВСТС-а.

⁵⁹ Приватни интерес је дефинисан као било која корист за члана ВСТС-а, његовог крвног сродника до одређеног степена сродства, те брачног и ванбрачног друга; сродника члана ВСТС-а по тазбини, као и корист за лице са којим члан ВСТС-а има присне пријатељске, пословне или било какве друге везе, а које могу створити сумњу у постојање сукоба интереса.

⁶⁰ Доступан на: http://www.dei.gov.ba/dei/bih_eu/paket.

⁶¹ Политичким критеријумима се захтијева стабилност институција које гарантују демократију, владавину права, поштивање људских права и заштиту мањина, као и регионална сарадња, добросусједски односи са државама укљученим у процес проширења и државама чланицама ЕУ-а, те поштивање међународних обавеза, укључујући сарадњу са Међународним кривичним судом за бившу Југославију.

⁶² Правна тековина ЕУ-а.

Овај извјештај обухвата период од октобра 2013. до септембра 2014. године, а остварени напредак БиХ мјери се на основу донешених одлука, усвојених закона и спроведених мјера.⁶³

У Извјештају се наводи: „Свеукупно, постигнут је мали напредак у области реформе правосудног система. Структурисани дијалог о правосуђу је и даље важна платформа за постизање консензуса о реформи правосуђа и додатно је проширен на друга питања која се односе на владавину права. Реформа правосуђа на државном нивоу остаје приоритет. Припремљена је нова стратегија за реформу сектора правде, али се чека коначно политичко одобрење. Успјешно су покренуте мјере за смањење заостатка у рјешавању предмета, али овај заостатак је и даље велик због великог броја неплаћених комуналних рачуна за које треба хитно тражити структурна рјешења. По питању заостатка у рјешавању предмета ратних злочина, недостатак људских ресурса на свим нивоима је дјеломично ријешен, али још увијек треба обезбиједити одрживост кроз правилно планирање и издвајање одговарајућих средстава од надлежних органа. Није било напретка у смањењу буџетске фрагментације правосуђа која такође поткопава независност. У правосуђу је потребно и даље јачати дисциплинске механизме и адекватно прописати сукоб интереса. Треба измијенити и допунити Закон о судовима Републике Српске у складу са препорукама Структурисаног дијалога о правосуђу.“

Надаље, наводи се да је завршен Нацрт Закона о ВСТС-у, којег је прегледала Венецијанска комисија Савјета Европе и усвојила мишљење у марту 2014. године. Завршен је и Нацрт Закона о судовима БиХ који предвиђа оснивање посебног апелационог суда на државном нивоу, као и Нацрт Закона о Тужилаштву БиХ. У складу са ранијим мишљењем Венецијанске комисије и релевантним препорукама Структурисаног дијалога, потребно је постићи највећи могући политички консензус као приоритет ове реформе. Постигнут је одређени напредак у усклађивању и досљедној примјени материјалног кривичног права у правосуђу на државном нивоу и другим инстанцама у цијелој земљи. ВСТС је успјешно завршио тестну фазу нових поступака који регулишу приступ каријери у правосуђу. Очекује се да ће нови систем конкурса у виду писменог испита за све кандидате за правосудне функције и систематизација структурисаних интервјуа, укључујући и интерна напредовања, повећати објективност и транспарентност у запошљавању на основу заслуга и квалификација.

У извјештају Европске комисије се наводи и да је настављено политичко уплитање, нарочито када је у питању процесуирање ратних злочина. Због буџетских ограничења не може се попунити 13% позиција за редовне и резервне судије, као ни за тужиоце на свим нивоима у земљи. У неколико ентитетских судова и тужилаштава знатно су побољшани услови рада. Увођењем дигиталне аудио и видео опреме у бројним судовима и тужилаштвима испуњени су технички предуслови за ефикасније процесуирање предмета ратних злочина и организованог криминала, као и за примјену мјера заштите свједока. Запошљавање помоћног особља за подршку свједоцима у судовима и тужилаштвима је у току, али још увијек није успостављен свеобухватан систем заштите свједока прије и послје поступка. Усвојен је Нацрт Закона о програму заштите свједока.

Иако је у Канцеларији дисциплинског тужиоца евидентно повећање броја притужби против носилаца правосудних функција, посебно тужилаца, уочљив је тренд смањења броја неријешених предмета и скраћење времена потребног за рјешавање предмета. Порастао је број дисциплинских поступака покренутих по службеној дужности због наступања застареле (укупно 50% од свих дисциплинских поступака). Од 18 дисциплинских поступака, окончано је 17 и изречене су дисциплинске мјере. Усвојен је Правилник о сукобу интереса за чланове ВСТС-а.

⁶³ Извјештај је заснован на подацима које је прикупила и анализирали Европска комисија, користећи при томе прилоге држава чланица ЕУ-а, извјештаје Европског парламента и информације добијене од разних међународних и невладиних организација. Прилог институција БиХ по први пут није достављен Европској комисији, те овај Извјештај о напретку стога не укључује информације власти БиХ.

Правосудни информациони и комуникациони систем је потпуно функционалан у цијелој земљи. У систему за аутоматско управљање предметима (ЦМС) у судовима и тужилаштвима регистровано је 3,9 милиона предмета. У јануару 2014. године уведен је алат који омогућава свим странама у поступку да добију информације о предвиђеном трајању њиховог судског поступка. Значајно је побољшан приступ правосудном веб порталу. Овај портал пружа нове електронске услуге као што су веб калкулатор за судске таксе и веб адресар адвоката.

Наставља се спровођење Државне стратегије за рад на предметима ратних злочина, иако незадовољавајућом динамиком, а тијелу надлежном за праћење спровођења треба додатна подршка свих органа власти. Правосуђе на државном нивоу и даље уступа предмете ратних злочина. Унапријеђени су капацитети тужилаштва у цијелој земљи запошљавањем новог особља, а материјални услови су значајно побољшани захваљујући међународној помоћи. Поново је покренута расправа о неусклађености судске праксе због примјене различитих кривичних закона након пресуде Европског суда за људска права у предмету Мактоуф и Дамјановић против БиХ. Уведена је нова судска пракса у предметима ратних злочина против цивилног становништва и геноцида. Потврђена је ранија судска пракса о злочинима против човјечности.

Унапријеђено је процесуирање предмета ратних злочина који укључују сексуално насиље. Ипак, процесуирање ових злочина је потребно додатно интензивирати имајући у виду да је укупан број оптужница мали у односу на распрострањеност таквих злочина током рата. Још увијек није усвојен државни програм за унапређење положаја жртава ратних злочина са елементима сексуалног насиља.

Приступ правди је умјерено унапријеђен. Још увијек се чека усвајање Закона о бесплатној правној помоћи на државном нивоу. Организације цивилног друштва активно настављају пружати бесплатну правну помоћ, нарочито у парничним предметима. Мрежа бесплатне правне помоћи остварује континуирани напредак, уз додатну обуку, бољу сарадњу између ових организација и државних институција.

10.3 Припрема Стратегије за реформу сектора правде у БиХ за период од 2014. до 2018. године

Након што је у децембру 2013. године истекао период на који се односио Акциони план Стратегије за реформу сектора правде у БиХ за период од 2009. до 2013. године, која је усвојена као заједнички оквир свих институција у сектору правде у БиХ за развој и реформу у овом сектору, иницирана је припрема нове Стратегије за реформу сектора правде у БиХ (СРСП) за период од 2014. до 2018. године и пратећег Акционог плана.

Нови СРСП је задржао структуру претходног СРСП-а и обухваћа пет стратешких области: правосуђе, извршење кривичних санкција у БиХ, приступ правди у БиХ, подршка економском развоју у БиХ, те стратешку област координисан, добро руковођен и одговоран сектор.

Представници ВСТС-а су се, након достављања приједлога на основу којих је припремљен Нацрт, у току 2014. године активно укључили у активности усаглашавања новог СРСП-а и пратећег Акционог плана, имајући при том у виду и закључке са састанака Структурисаног дијалога који су одржани 2014. године.

Подсјећања ради, Европска комисија је у закључцима, који су усвојени на седмом тематском пленарном састанку одржаном 29.4.2014. године, још једном нагласила да је усвајање СРСП-а за период 2014–2018. године кључни стратешки услов који треба испунити како би БиХ могла добити наредну помоћ из претприступног инструмента IPA 2014–2020. Европска комисија је, надаље, поновила да све активности које произлазе из СРСП-а и Акционог плана за његово спровођење морају бити унесене у годишње програме рада свих релевантних институција које су директно одговорне за спровођење СРСП-а.

Иако СРСП за период 2014–2018. године до краја 2014. године није усвојен на свим нивоима власти,⁶⁴ ВСТС је своје обавезе према овом стратешком документу уврстио у свој Стратешки план који се односи на исти период,⁶⁵ као и у годишњи план рада.

Усвајање нове Стратегије за реформу сектора правде у БиХ очекује се на наредној Министарској конференцији, чије се одржавање планира у фебруару 2015. године.

10.4 Пројекти које финансира Европска унија

Савјет министара БиХ је 19.10.2012. године усвојио Државни пакет IPA 2012, а 10.7.2013. године Државни пакет IPA 2013, на основу чега је започета реализација пројеката претприступне помоћи Европске уније IPA 2012 и IPA 2013. Општи циљ тражене помоћи јесте повећање ефикасности, професионализма и независности цјелокупног сектора правде како би се обезбиједила владавина права, те на тај начин БиХ припремила за приступање Европској унији.

Пројекти IPA 2012 и IPA 2013 обухваћени су јединственим приједлогом за Сектор правде у БиХ који укључује укупно пет мјера. Поред доле побројаних мјера, у чијем спровођењу ВСТС има значајну улогу, овај пакет у оквиру сектора правде укључује и унапређење инфраструктуре затвора (мјера 4), те унапређење капацитета институција сектора правде за израду институционалних стратешких планова и политика (мјера 5).

*Мјера 1. Изградња, реконструкција и адаптација правосудних институција.*⁶⁶ ВСТС је спровођењем припремних активности, укључујући израду пројектне документације,⁶⁷ испунио претпоставке за почетак имплементације мјере 1 односно за почетак саме изградње, реконструкције и адаптације зграда правосудних институција.

*Мјера 2. Успостава адекватног система за ефикасно процесуирање предмета ратних злочина.*⁶⁸ Европска унија је у сврху спровођења ове мјере обезбиједила средства у износу од 15,8 милиона ЕУР подршке судовима и тужилаштвима за јачање људских и материјалних ресурса неопходних за процесуирање предмета ратних злочина. Циљ је смањење броја неријешених предмета ратних злочина у тужилаштвима за 50% у периоду од пет година.⁶⁹ На основу извјештаја судова и тужилаштава, који се односе на прво полугодиште 2014. године, Надзорно тијело за праћење спровођења Државне стратегије за рад на предметима ратних злочина је утврдило да су циљеви предвиђени за поменути период остварени, а напредак који су институције кориснице подршке оствариле задовољавајући.

*Мјера 3. Консолидација и даљњи развој правосудног комуникационог и информационог система.*⁷⁰ Имплементација мјере 3 у оквиру пројекта IPA 2012 је започела 23.1.2014. године на основу Споразума о финансирању пројекта склопљеног између Делегације Европске уније и ВСТС-а. Циљ је обезбјеђивање низа претпоставки за ефикасно функционисање правосуђа у БиХ, фокусирајући се на два кључна аспекта: обезбјеђивање техничких претпоставки и јачање управљачких капацитета у правосуђу. За спровођење мјере 3 у оквиру пројеката IPA 2012 и IPA 2013 обезбијеђено је укупно 3.630.000 ЕУР.

⁶⁴ Усвојен на нивоу Федерације БиХ и Брчко дистрикта.

⁶⁵ Усвојен у септембру 2014. године.

⁶⁶ За спровођење мјере 1 надлежни су ВСТС и сва министарства правде у БиХ. Детаљније информације се налазе у поглављу Унапређење рада судова.

⁶⁷ То укључује идејна рјешења, пројектне задатке и спровођење поступка јавних набавки.

⁶⁸ Детаљније информације се налазе у поглављу Процесуирање предмета ратних злочина у БиХ.

⁶⁹ Од 2014. до 2018. године.

⁷⁰ За спровођење мјере 3 надлежан је ВСТС. Детаљније информације се налазе у поглављима Унапређење рада судова и Електронско правосуђе.

ПРИЛОГ 1: ПРЕПОРУКЕ

1.1 Ефикасност

Препоруке тијелима законодавне власти:

- да у наредном периоду улажу више напора у сарадњи са ВСТВ-ом приликом израде нацрта закона, а посебно закона који директно утичу на ефикасност рада правосудних институција;
- да у наредном периоду размотре законодавне иницијативе ВСТВ-а које су усмјерене на повећање ефикасности судских поступака и да покрену законске процедуре у правцу измјена/допуна или доношења нових закона и прописа који се тичу предметне области.

Препоруке тијелима извршне власти:

- да у наредном периоду са ВСТВ-ом остваре ефикаснију сарадњу и пруже му већу подршку у погледу спровођења мјера које су од значаја за ефикасност правосуђа у БиХ;
- да се имплементирају препоруке из анализе о измјештању извршних предмета из судова на друге органе у циљу растерећења судова и бржег поступка извршења;
- да Министарство комуникација и транспорта БиХ донесе одговарајуће подзаконске акте и формира институционалне капацитете који би омогућили потпуну примјену Закона о електронском потпису и Закона о електронском пословању у информационом систему правосуђа, што се прије свега огледа у могућности подношења поднесака суду у електронском облику, као и достављању судских одлука електронским путем (овјерених с квалификованим дигиталним сертификатима).

Препоруке тијелима законодавне и извршне власти:

- да не успостављају нове судове или тужилаштва без адекватне процјене потреба и озбиљног разматрања финансијских импликација, те дугорочне одрживости;
- ентитетским и кантоналним министарствима правде и министарствима финансија: да обезбиједи буџетска средства потребна за попуњавање проширене систематизације у судовима и тужилаштвима;
- потребно је смањити фрагментираност у финансирању правосудних институција, прије свега увођењем финансирања свих судова и тужилаштва у Федерацији из буџета Федерације БиХ, као прелазног рјешења ка дугорочном успостављању финансирања свих судова и тужилаштва у БиХ из једног извора;
- потребно је законски ојачати улогу ВСТС-а у процесу припреме, усвајања и извршења буџета, на начин да ВСТС буде формални предлагач буџета за судове и тужилаштва, те да са парламентима/скупштинама директно преговара о буџету у име правосудних институција;
- да надлежна тијела законодавне и извршне власти, у циљу даљњег и ефикаснијег поступања Канцеларије дисциплинског тужиоца, те свеобухватнијег информисања јавности о његовим надлежностима, као и о надлежностима ВСТС-а у погледу утврђивања дисциплинске одговорности, у наредном периоду обезбиједи довољна финансијска средства којима би се, између осталог, обезбиједило попуњавање и евентуално проширење систематизације радних мјеста, постигли додатни циљеви и ефикасније извршили задаци који се постављају пред КДТ.

Препоруке тијелима судске власти:

- да судови и у наредном периоду улажу велике напоре у циљу повећања ефикасности и да што темељитије поштују политике које усваја и спроводи ВСТС у складу са својим надлежностима;
- да предсједници судова што више користе менаџерске капацитете и дјелују проактивно са циљем постизања боље продуктивности рада суда;
- потребно је више напора уложити у рјешавање стечајних предмета имајући у виду њихов економски значај;
- потребно је посебну пажњу посветити процесуирању предмета ратних злочина у циљу испуњења Државне стратегије за рад на предметима ратних злочина;
- судови треба да теже смањењу трајања предвидивих рокова како би се на тај начин приближили стандардима других европских земаља и рјешавању најстаријих предмета који се воде пред судовима;
- да тијела судске власти континуирано прате и унапређују интерне радне процесе, са циљем ефикасног коришћења материјалних и људских ресурса, те информационог система у правосуђу;
- да се оствари интерактивнија сарадња са медијима у циљу упознавања јавности са каквим се проблемима правосуђе сусреће.

Препоруке тијелима законодавне, извршне и судске власти:

- у буџетима судова и тужилаштва потребно је обезбиједити значајнија средства за капитална улагања у сврху замјене дотрајале рачуарске опреме и набавке рачуарске опреме која недостаје, даљњег развоја информационог система у правосуђу, одржавања постојеће опреме и софтверских лиценци, као и за обуке информатичког и другог особља у правосуђу.

1.2 Квалитет

Препоруке тијелима судске власти и ЦЕСТ-овима:

- судовима највиших инстанци у БиХ: да наставе са активним приступом одржавању састанака панела за уједначавање судске праксе ради повећања степена правне сигурности грађана у БиХ, те да редовно врше издвајање и индексацију одлука за базу судских одлука Центра за судску документацију ВСТС-а;
- препоручује се највишим правосудним институцијама у БиХ да унаприједи сарадњу са Центром за судску документацију ВСТС-а по питању издвајања и објаве карактеристичних одлука од значаја за рад правосуђа, те направе искорак у идентификовању тема за уједначавање судске праксе;
- свим правосудним институцијама препоручује се коришћење базе судских одлука Центра за судску документацију, ради упознавања са ставовима и одлукама судова у БиХ због уједначавања праксе прије доношења одлука. Поред тога, препоручује се коришћење Базе судске праксе Европског суда за људска права на језицима држава региона, ради изучавања европских стандарда и адекватне примјене Европске конвенције о људским правима;
- центрима за едукацију и свим судовима и тужилаштвима: да посебну пажњу посвете реализацији програма почетне обуке за новоименоване судије и тужиоце, као и учењу на даљину, као новом виду едукације у правосуђу, те да редовно достављају информације о њиховом спровођењу свим учесницима у процесу едукације ради побољшања система;

– центрима за едукацију: да наставе активно спровођење континуиране обуке носилаца правосудних функција, која обезбјеђује стицање додатног и унапређење постојећег стручног знања и развијање свијести о важности етичких принципа судија и тужилаца. На такав се начин јача професионалност и стручност носилаца правосудних функција те обезбјеђују основни принципи и темељи правилног и ефикасног функционисања правосуђа.

1.3 Одговорност

Препоруке тијелима извршне и судске власти:

– министарству правде БиХ: да спроведе иницијативу за усвајање измјена, односно допуна Закона о ВСТС-у, коју је ВСТС покренуо почетком 2013. године, са циљем унапређења законодавног оквира за оцјењивање рада носилаца правосудних функција у судовима и тужилаштвима, посебно у погледу законског регулисања обавезе оцјењивања свих носилаца правосудних функција и усклађивања периода оцјењивања.

1.4 Независност

Препоруке тијелима законодавне и извршне власти:

– да смање фрагментираност у финансирању правосудних институција. Краткорочно, последице фрагментираности биле би ублажене увођењем јединственог финансирања судова и тужилаштва у Федерацији БиХ из буџета Федерације БиХ, а дугорочно успостављањем финансирања свих судова и тужилаштва у БиХ из буџета институција БиХ;

– да допринесу законском јачању улоге ВСТС-а у процесу припреме, усвајања и извршења буџета, на начин да ВСТС буде формални предлагач буџета за судове и тужилаштва, те да са парламентарима/скупштинама директно преговара о буџету у име правосудних институција;

– да обезбиједи потпуну координацију између законодавних и извршних власти и ВСТС-а у процесу припреме буџета за судове и тужилаштва.

ПРИЛОГ 2: ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ СУДОВА

2. Анализа рада судова

У овој секцији извјештаја представљен је рад редовних судова у 2014. години кроз збирну анализу података о раду редовних судова у односу на: проток предмета, квалитет и квантитет рада судова, наступање застарјелости у кривичним и прекршајним предметима као и у предметима извршења кривичних санкција. Подаци су компарирани са подацима у претходној односно 2013. години. Подаци о раду појединачних судова су доступни на интернет порталу vstv.pravosudje.ba.

Напомињемо да се статистички подаци о раду судова не односе на рад судова по тзв. „комуналним“ предметима – предметима наплате потраживања за пружене комуналне услуге и предметима наплате таксе у којима су повјереници јавни радио-телевизијски сервиси. Такође, подаци не укључују предмете регистрација као ни предмете Ипс (извршење прекршајних санкција), Фп (фаза припреме), Су (судска управа), Илс, Ипсм, Кв-И и Плс.

2.1. Проток предмета – по нивоима

Укупан број неријешених предмета је у 2014. смањен за 43.443 предмета или 9,7%, што до сада представља најбољи остварени годишњи резултат. Смањене броја неријешених предмета је забиљежено у Суду Босне и Херцеговине, Апелационом суду Брчко дистрикта БиХ као и у свим првостепеним судовима. Највеће апсолутно смањење броја неријешених предмета је забиљежено у општинским судовима (38.795 предмета или 14,4%).

Са друге стране, број неријешених предмета је повећан у ентитетским врховним судовима, Вишем привредном суду, кантоналним и окружним судовима. Највеће апсолутно повећање је забиљежено у кантоналним судовима (6.499 предмета или 17%).

Табела 1. Неријешени предмети у судовима

СУДОВИ	Број неријешених предмета		Промена броја неријешених предмета	Процентуална промена броја неријешених предмета
	1.1.2014.	31.12.2014.		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Суд Босне и Херцеговине	2.867	2.694	-173	-6,0%
Врховни суд ФБиХ	6.568	8.260	1.692	25,8%
Врховни суд РС	2.012	2.554	542	26,9%
Апелациони суд Брчко дистрикта БиХ	440	322	-118	-26,8%
Виши привредни суд Бања Лука	223	294	71	31,8%
Кантонални судови	38.136	44.635	6.499	17,0%
Окружни судови	6.201	6.457	256	4,1%
Окружни привредни судови	13.135	11.029	-2.106	-16,0%
Општински судови	269.097	230.302	-38.795	-14,4%
Основни судови	103.052	92.634	-10.418	-10,1%
Основни суд Брчко дистрикта БиХ	8.084	7.191	-893	-11,0%
УКУПНО	449.815	406.372	-43.443	-9,7%

У односу на 2013. годину прилив предмета у 2014. години смањен је за 33.026 предмета или 7%. Компарацијом промјене броја неријешених предмета (Табела 1) и промјене прилива предмета (Табела 2) може се утврдити да ли је промјена броја неријешених предмета узрокована промјеном прилива или активностима унутар судова.⁷¹ Та компарација наводи на сљедеће закључке:

– Изузетно позитиван тренд (смањење броја неријешених предмета упркос повећању прилива) забиљежен је у Суду Босне и Херцеговине;

– Позитиван тренд (повећање броја неријешених предмета мање од повећања прилива) забиљежен је у окружним судовима, док је смањење броја неријешених предмета веће од смањена прилива забиљежено у судовима Брчко дистрикта БиХ, окружним привредним, општинским и основним судовима;

– Негативан тренд (повећање броја неријешених предмета веће од повећања прилива) забиљежено је у Врховном суду РС и кантоналним судовима;

– Изузетно негативан тренд (повећање броја неријешених предмета упркос смањењу прилива) забиљежен је у Врховном суду ФБиХ.

Табела 2. Прилив предмета у судовима

СУДОВИ	Број примљених предмета		Промјена броја примљених предмета	Процентуална промјена броја примљених предмета
	2013. година	2014. година		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Суд Босне и Херцеговине	6.619	7.325	706	10,7%
Врховни суд ФБиХ	7.194	5.741	-1.453	-20,2%
Врховни суд РС	2.465	2.920	455	18,5%
Апелациони суд Брчко дистрикта БиХ	2.463	2.085	-378	-15,3%
Виши привредни суд Бања Лука	1.112	1.304	192	17,3%
Кантонални судови	42.011	46.657	4.646	11,1%
Окружни судови	16.137	17.742	1.605	9,9%
Окружни привредни судови	9.488	8.083	-1.405	-14,8%
Општински судови	261.688	227.447	-34.241	-13,1%
Основни судови	105.571	102.524	-3.047	-2,9%
Основни суд Брчко дистрикта БиХ	7.034	6.928	-106	-1,5%
УКУПНО	461.782	428.756	-33.026	-7,2%

⁷¹ Промјена броја неријешених предмета може бити узрокована промјеном прилива или промјеном броја ријешених предмета у судовима или комбинацијом та два фактора. Тако на примјер, повећање прилива предмета за 10% може проузроковати повећање броја неријешених предмета за 10% из чега би се могло закључити да је повећање броја неријешених предмета узроковано повећањем прилива.

Уколико улагањем додатног напора судови успију ријешити дио повећаног прилива предмета, тада ће повећање броја неријешених предмета бити мање од повећања прилива. На примјер, прилив предмета може бити повећан за 10%, а број неријешених предмета за 5% што би се могло дефинисати као позитиван резултат.

Супротно горе наведеном, повећање броја неријешених предмета може бити веће од повећања прилива. На примјер, прилив предмета може бити повећан за 10%, а број неријешених предмета за 15%, што би се могло дефинисати као негативан резултат.

У односу на 2013. годину судови су укупно ријешили више 6.576 или 1,4% предмета. Највеће повећање броја ријешених предмета је евидентирано у кантоналним судовима (3.378 или 9,2%), а највеће смањење у Апелационом суду Брчко дистрикта (378 или 14,6%).

Табела 3. Број ријешених предмета у судовима

СУДОВИ	Број ријешених предмета		Промена броја ријешених предмета	Процентуална промена броја ријешених предмета
	2013. година	2014. година		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Суд Босне и Херцеговине	7.517	7.498	-19	-0,3%
Врховни суд ФБиХ	4.264	4.049	-215	-5,0%
Врховни суд РС	2.211	2.378	167	7,6%
Апелациони суд Брчко дистрикта БиХ	2.581	2.203	-378	-14,6%
Виши привредни суд Бања Лука	1.112	1.233	121	10,9%
Кантонални судови	36.780	40.158	3.378	9,2%
Окружни судови	16.428	17.486	1.058	6,4%
Окружни привредни судови	10.486	10.189	-297	-2,8%
Општински судови	261.910	266.156	4.246	1,6%
Основни судови	114.157	112.941	-1.216	-1,1%
Основни суд Брчко дистрикта БиХ	8.090	7.821	-269	-3,3%
УКУПНО	465.536	472.112	6.576	1,4%

2.2. Проток предмета – по врстама предмета

Број неријешених предмета на свим рефератима је смањен изузев управног гдје је забиљежено повећање од 1.716 предмета или 11,6%. Највеће апсолутно смањење је забиљежено на извршним рефератима. Једино је повећан број неријешених управних предмета.

Табела 4. Неријешени предмети у судовима – по врстама предмета

ВРСТА ПРЕДМЕТА	Број неријешених предмета		Промена броја неријешених предмета	Процентуална промена броја неријешених предмета
	1.1.2014.	31.12.2014.		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Грађански предмети	151.150	142.994	-8.156	-5,4%
Извршни предмети	139.653	118.241	-21.412	-15,3%
Кривични предмети	23.755	22.899	-856	-3,6%
Прекршајни предмети	46.179	38.359	-7.820	-16,9%
Привредни предмети	34.501	28.220	-6.281	-18,2%
Управни предмети	14.793	16.509	1.716	11,6%
Ванпарнични предмети	39.784	39.150	-634	-1,6%
УКУПНО	449.815	406.372	-43.443	-9,7%

У односу на 2013. годину, прилив свих врста предмета је смањен изузев релативно малог повећања прилива ванпарничних предмета.

Табела 5. Прилив предмета у судовима – по врстама предмета

СУДОВИ	Број примљених предмета		Промена броја примљених предмета	Процентуална промена броја примљених предмета
	2013. година	2014. година		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Грађански предмети	120.172	108.213	-11.959	-10,0%
Извршни предмети	83.491	75.358	-8.133	-9,7%
Кривични предмети	71.000	68.832	-2.168	-3,1%
Прекршајни предмети	78.823	70.026	-8.797	-11,2%
Привредни предмети	24.442	21.086	-3.356	-13,7%
Управни предмети	14.864	14.459	-405	-2,7%
Ванпарнични предмети	68.990	70.782	1.792	2,6%
УКУПНО	461.782	428.756	-33.026	-7,2%

У односу на 2013. годину, судови су ријешили више грађанских, извршних, привредних, управних и ванпарничних предмета док је ријешено мање кривичних и прекршајних предмета.

Табела 6. Број ријешених предмета у судовима – по врстама предмета

СУДОВИ	Број ријешених предмета		Промена броја ријешених предмета	Процентуална промена броја ријешених предмета
	2013. година	2014. година		
	I	II	III = II - I	IV = II / I
Грађански предмети	111.688	116.369	4.681	4,2%
Извршни предмети	93.147	96.685	3.538	3,8%
Кривични предмети	72.210	69.688	-2.522	-3,5%
Прекршајни предмети	79.046	77.847	-1.199	-1,5%
Привредни предмети	26.707	27.367	660	2,5%
Управни предмети	11.732	12.743	1.011	8,6%
Ванпарнични предмети	71.006	71.413	407	0,6%
УКУПНО	465.536	472.112	6.576	1,4%

2.3. Квалитет и квантитет рада

Квантитет рада судова изражава се кроз колективну норму остварену током једне календарске године, с тим да ВСТС утврђује критеријуме за њено рачунање. Остварена колективна норма суда рачуна се тако што се збир процентуално остварених норми сваког судије, предсједника суда, те стручних сарадника на општинским судовима, подијели са бројем судија и стручних сарадника који су именовани у одређени суд. У Табели 7 приказана је остварена колективна норма за све нивое судова за које је ВСТС предвидио критеријуме на основу којих судови обрачунавају овај показатељ о резултатима свог рада.

Просјечан квалитет судских одлука у свим редовним судовима у БиХ током 2014. године износио је 90%, док је просјечно остварена норма износила 126%. С обзиром на то да су измијењени критеријуми за обрачун ови просједи нису директно компарабилни са просјецима из 2013. године (просјечан квалитет: 97%; просјечна норма 122%).

Табела 7. Квалитет и квантитет рада судова

Суд	Квалитет рада	Квантитет рада – просјечна остварена колективна норма
Суд Босне и Херцеговине	96%	152%
Врховни суд ФБиХ		115%
Врховни суд РС		118%
Апелациони суд Брчко дистрикта БиХ		119%
Виши привредни суд Бања Лука	88%	105%
Кантонални судови	90%	124%
Окружни судови	91%	102%
Окружни привредни судови	87%	165%
Општински судови	90%	123%
Основни судови	88%	132%
Основни суд Брчко дистрикта БиХ	90%	134%

2.4. Наступање застарјелости

У судовима је током 2014. године застарјелост кривичног гоњења након подизања оптужнице и застарјелост извршења казне наступила у 228 предмета. Током 2013. године застара је наступила у укупно 307 предмета из чега произлази да је у 2014. години смањен број застара за 79 предмета или 26%. Као и у претходном периоду, наступање застарјелости у кривичним предметима је најчешће узроковано недоступношћу оптуженог (147 или 65%), а у одређеном броју случајева предмети су запримљени у судовима након што је наступила застара (14 предмета или 6%).

Застара покретања или вођења поступка у прекршајним предметима наступила је у 406 предмета што је 496 предмета или 55% мање него у 2013. години.

Табела 7. Наступање застарјелости

Реферат	Врста предмета	Релативна застара	Апсолутна застара	Укупно
Кривични	Икс	3	42	45
	К	2	93	95
	Кпс	2	36	38
	Кв	1	42	43
	Кж	0	7	7
Укупно кривични		8	220	228
Прекршајни	Пр	36	262	298
	Прм	0	10	10
	Пжп	41	57	98
Укупно прекршајни		77	329	406
СВЕУКУПНО		85	549	634

ПРИЛОГ 3: ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ТУЖИЛАШТАВА

3. Анализа рада тужилаштва

Ово поглавље представља рад тужилаштва у 2014. години кроз збирне извјештаје о подигнутим оптужницама, пресудама, неријешеним Кт предметима⁷² (Кт пријаве и Кт истраге), Кт предметима у којима је наступила застарјелост кривичног гоњења као и оствареним резултатима у погледу квалитета и квантитета рада у складу са важећим правилницима.

Подаци о раду појединачних тужилаштва доступни су на интернет порталу vstv.pravosudje.ba.

3.1. Подигнуте оптужнице

Током 2014. године тужилаштва су подигла 15.578 оптужница против 20.086 лица.

Табела 1. Подигнуте оптужнице

Тужилаштва	Подигнуте оптужнице у 2014. години	
	Предмети	Лица
БиХ	174	475
ФБиХ	10.301	13.368
РС	4.830	5.921
Брчко	273	322
УКУПНО	15.578	20.086

3.2. Донесене пресуде

Поступајући по подигнутим оптужницама судови су током 2014. године донијели 14.155 осуђујућих пресуда којима су осудили 17.944 лица. У 6% или 874 предмета донесене су ослобађајуће пресуде којима је ослобођено одговорности 1.281 лице.

Табела 2. Донесене пресуде

Тужилаштва	Осуђујуће пресуде		Ослобађајуће пресуде	
	Предмети	Лица	Предмети	Лица
БиХ	133	304	19	42
ФБиХ	9.417	12.071	513	768
РС	4.348	5.262	321	439
Брчко	257	307	21	32
УКУПНО	14.155	17.944	874	1.281

У структури санкција изречених осуђујућим пресудама доминирају условне пресуде које су изречене у седам од сваких десет пресуда (70%). У сваких десет осуђујућих пресуда приближно је изречено седам условних, двије затворске и једна новчана казна.

⁷² Кт предмети су предмети у тужилаштвима који се иницирају против познатих лица кад постоје основи сумње да су починили кривично дјело.

Табела 3. Структура осуђујућих пресуда

Тужилаштва	Казна затвора		Новчана казна		Условна осуда	
	Предмети	Лица	Предмети	Лица	Предмети	Лица
БиХ	50	127	6	15	76	161
ФБиХ	1.842	2.486	622	806	6.883	8.698
РС	633	833	1.010	1.183	2.685	3.224
Брчко	87	114	36	44	132	147
УКУПНО	2.612	3.560	1.674	2.048	9.776	12.230

3.3. Неријешени предмети

Укупан број неријешених Кт предмета је током 2014. године смањен за 2.488 предмета или 10%. Укупно је процесуирано 4.116 лица. Наведени резултат представља до сада најбољи остварени годишњи резултат.

Табела 4. Неријешени предмети

Тужилаштва	Број неријешених предмета на дан 31.12.2014.		Промена у односу на дан 31.12.2013.	
	Предмети	Лица	Предмети	Лица
БиХ	1.129	7.653	-57 / -5%	37 / 0%
ФБиХ	15.062	24.682	-1.722 / -10%	-2.755 / -10%
РС	5.287	8.327	-676 / -11%	-1.341 / -14%
Брчко	152	240	-33 / -18%	-57 / -19%
УКУПНО	21.630	40.902	-2.488 / -10%	-4.116 / -9%

3.4. Застарјелост кривичног гоњења

Током 2014. године застарјелост кривичног гоњења до подизања оптужнице је наступила у тужилаштвима у 247 Кт предмета против 363 лица. Предмети у којима наступи застарјелост кривичног гоњења достављају се Канцеларији дисциплинског тужиоца ради утврђивања евентуалне одговорности тужилаца.

Табела 5. Застарјелост кривичног гоњења до подизања оптужнице

Тужилаштва	Број предмета у којима је наступила застара кривичног гоњења до подизања оптужнице		Промена у односу на 2013. годину	
	Предмети	Лица	Предмети	Лица
БиХ				
ФБиХ	224	333	20 / 10%	34 / 11%
РС	17	24	6 / 55%	12 / 100%
Брчко	6	6	3 / 100%	3 / 100%
УКУПНО	247	363	29 / 13%	49 / 16%

3.5. Структура криминала

У наредној табели представљени су подаци о броју подигнутих оптужница у три главе кривичних закона у БиХ јер је за кривична дјела из ових глава подигнуто највише оптужница у 2014. години. Наведена табела приближно обухваћа 60% од укупног броја подигнутих оптужница.

Комплетни подаци о структури криминала односно подаци по свим главама и члановима кривичних закона доступни су на интернет порталу vstv.pravosudje.ba.

Табела 6. Структура криминала

Закон	Глава	Опис	Подигнуте оптужнице у 2014. години	
			Предмети	Лица
Кривични закон БиХ	КЗ БиХ Глава XVII	Кривична дјела против човјечности и вриједности заштићених међународним правом	74	166
	КЗ БиХ Глава XVIII	Кривична дјела против привреде и јединства тржишта те кривична дјела из области царина	63	143
	КЗ БиХ Глава XXIII	Договор, припремање, удруживање и организовани криминал	17	144
Кривични закон ФБиХ	КЗ ФБиХ Глава XXV	Кривична дјела против имовине	3.513	4.955
	КЗ ФБиХ Глава XXX	Кривична дјела против јавног реда и правног саобраћаја	1.375	1.734
	КЗ ФБиХ Глава XXVI	Кривична дјела против околиша, пољопривреде и природних добара	1.293	1.752
Кривични закон РС	КЗ РС Глава XXIII	Кривична дјела против имовине	1.652	2.197
	КЗ РС Глава XXX	Кривична дјела против јавног реда и мира	516	608
	КЗ РС Глава XVI	Кривична дјела против живота и тијела	503	686
Кривични закон БДБиХ	КЗ БД Глава XXV	Кривична дјела против имовине	64	82
	КЗ БД Глава XXX	Кривична дјела против јавног реда и правног саобраћаја	51	53
	КЗ БД Глава XVI	Кривична дјела против живота и тијела	45	59
УКУПНО			9.092	12.413

3.6. Квалитет и квантитет рада

Тужилаштва су у просјеку остварила колективну норму од 99%, док је просјечан квалитет тужилачких одлука 91%. Наведени резултати су постигнути у околностима када 46 систематизованих позиција у тужилаштвима нису биле попуњене због недостатка средстава у буџетима.

Табела 7. Квалитет и квантитет рада тужилаштва

Тужилаштво	Квалитет рада	Квантитет рада – просјечна остварена колективна норма
Тужилаштво БиХ	89%	128%
Кантонална тужилаштва	91%	90%
Окружна тужилаштва	94%	113%
Тужилаштво Брчко дистрикта БиХ	87%	74%

